

KURJER POZNANSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcane tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości poczynnych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 52

Poznań, sobota dnia 1 lutego 1930

Rok XXV

Polityka utopji

Czytelnicy pisma naszego znają exposé ministra spraw zagranicznych p. Zaleskiego, które podaliśmy w streszczeniu, nie szkoduąc mu przez to, wywody ministra były bowiem, zbyt rozciągle. Nad exposé potoczy się szczegółowa dyskusja w komisji spraw zagranicznych oraz w plenum Sejmu, w tem ostatniem przy obradach budżetowych, a następnie z okazji przedłożenia umowy likwidacyjnej z Niemcami i umów haskich Sejmowi do ratyfikacji. Te same etapy przejdzie dyskusja nad naszą polityką zagraniczną w Senacie.

To też nie zamierzamy dzisiaj wchodzić w szczegóły exposé p. Zaleskiego i w te wszystkie sprawy, które nigdy nie budziły i dzisiaj nie budzą wątpliwości. Ograniczamy się do zajęcia stanowiska wobec momentów najistotniejszych i zasadniczo spornych.

Przewodnią myśl wywodów ministra Zaleskiego była ta, że świat cały i Polska łaknie utrwalenia pokoju, że do tego zmierza polityka zarówno Francji, jak Polski w stosunku do Niemiec.

Teza niewątpliwie słuszna. Jeżeli chodzi o pragnienie pokoju, nie wahał się stwierdzić, że nawet bardzo duża część narodu niemieckiego przeciwna jest wznowieniu zawieruchy wojennej, co nie zmienia tej prawdy, że cały naród niemiecki, socjalistów nie wyłączając, dąży do zmiany granicy polsko-niemieckiej.

Nie ulega też najmniejszej wątpliwości, że polityka względem Rzeszy Niemieckiej zarówno rządu francuskiego, jak rządu polskiego, zmierza do utrwalenia pokoju. Różnica zdań zaczyna się tam, gdzie stajemy przed pytaniem, czy polityka ta do tego celu nie tylko zmierza, ale, czy nas, Francję i cały świat do niego istotnie zbliża, czy raczej w skutkach nie oddala nas od niego.

Polityka francuska ma bezpośrednio na oku korzyści materialne, wpływające ze stosunków gospodarczych z Niemcami, ale zarazem oddaje się nadziei, że stosunki te gospodarcze tak omotają Rzeszę politycznie, że jej dążenia wojenne - odwetowe, a nawet pokojowo-rewindykacyjne staną się nierealne i zgubią się i zetrą same z rozwojem życia. A my jesteśmy głęboko przekonani na podstawie doświadczeń zarówno dziejowych, jak obecnych, że to jest złudzeniem, że — wbrew dobremu intencjom Francji — polityka niemiecka wciąga ją stopniowo coraz bardziej w niebezpieczną matnię, by w chwili, która Berlin uzna za dogodną dla siebie, a niedogodną dla Polski i Francji, postawić z całą siłą na gruncie międzynarodowym sprawę rewizji granic z wszystkimi stąd wypływającymi konsekwencjami.

To nasze najgłębsze przekonanie. To też bylibyśmy nieuczciwi względem własnego narodu i państwa, a niemniej względem sojuszniczej Francji, gdybyśmy nie mieli dawać stanowczego wyrazu temu absolutnemu przekonaniu. Jej ciężkiej trosce, i gdybyśmy nie mieli podnosić głosu najżywczej, ale zarazem najsilniejszej przestrogi. To nasze prawo i nasz obowiązek.

Jeżeli chodzi o stosunek polityki rządu polskiego do Niemiec, minister Za-

Konferencja morską w Londynie

Tekst propozycji francuskiej — Ustępstwa delegacji angielskiej

Londyn, 1. 2. (PAT). Delegacja francuska ogłosiła tekst swaj propozycji, który będzie później skompletowany. Zgodnie z tekstem każde z mocarstw podpisujących układ musi ograniczyć tonaż globalny na czas trwania konwencji do ilości, które zostaną określone. Ograniczone zostaną tonaż jednostek i ich uzbrojenie. Każde mocarstwo będzie musiało rozłożyć tonaż zgodnie z określonymi cyframi na 6 klas okrętów, przewidzianych w układzie. Zostanie także ujęta w reguły swoboda budowy okrętów w granicach i kategoriach, które będą określone. Repartycja będzie mogła ulegać zmianom. Specjalne konwencje będą mogły jeszcze bardziej zacieśnić ułatwienia transferowe między dwoma lub więcej kontrahentami. Mocarstwa interesowane będą musiały być zawiadomione na rok przed oddaniem do stoczni danej jednostki morskiej o zmianach w repartycji i tonażu. W ten sposób floty 5-ciu mocarstw będą zawsze nawzajem dobrze poinformowane o sobie.

W czasie posiedzenia prywatnego postanowiono zgodzić się na udział w obradach szefa sekcji rozbrojeniczej Sekr. Ligi Narodów w charakterze obserwatora. Przedstawiciel sekcji tej

będzie obecny przy wszystkich dyskusjach, dotyczących metody ograniczenia zbrojeń morskich.

W ten sposób teza francuska przedstawiona w memorjale z 28 grudnia 1929 a wciągająca Ligę Narodów do prac nad rozbrojeniem, otrzymuje całkowite zadośćuczynienie.

Londyn, 1. 2. (Radjo). „Daily Telegraph“ donosi, że delegacja angielska rzekła się budowy trzech 10 000-tonowych i jednego 6 000-tonowego krążownika, przewidzianych w programie flotowym W. Brytanji. Ustępstwo rządu partji pracy wywołała wielkie zaniepokojenie w kołach wojskowo-marynarskich oraz niezadowolone w dominjach. Krok ten uważa się w najwyższym stopniu niepolityczny choćby z tego względu, że ustępstwo Anglii nastąpiło zbyt wcześnie, w pierwszym okresie konferencji. Zachęci ono inne delegacje do dalszych presyj na Anglię.

W ostatnich dniach zauważyć się dało gorące zainteresowanie dominjów W. Brytanji konferencją. Obawiają się one szkodliwych dla siebie skutków polityki delegacji angielskiej, zbyt skłonnej do ustępstw i kompromisów.

„Cierpliwość narodu francuskiego wyczerpała się”

Paryż, 1. 2. (PAT). Z powodu sprawy Kutiepowa dziennik „La Liberté” oświadcza, że cierpliwość narodu francuskiego już się wyczerpała. W ciągu 5 lat od chwili, gdy tchórzostwo jej polityków oddało Francję na pastwę agitacji bolszewickiej, wystawiona jest ona stale na szereg przestępczych zamachów, opłacanych — jak to wykazały zeznania Biesiadowskiego i rozprawy sądowe w procesie Litwinowa — przez złoto z Moskwy.

Ostatni zamach, porwanie Kutiepowa, wywołuje wybuch oburzenia ludu Paryża, tego lojalnego i szlachetnego ludu, który nie chce być współnikiem moskiewskich bandytów nawet przez swe milczenie i bierne zachowanie się.

leski, mówiąc o umowie likwidacyjnej, określił i uzasadnił go w sposób następujący:

„Wychodziliśmy z założenia, że przy stępujemy z naszym zachodnim sąsiadem do generalnego wyczyszczenia sporów w powyższych dziedzinach na zasadach przyjętych przez mocarstwa w planie ekspertów, a które zmierzają do wytworzenia atmosfery zaufania i pokojowej współpracy sąsiedzkiej między narodami”.

Otóż całe to założenie rządowej polityki polskiej jest jednym wielkim złudzeniem. Prawda, że inne państwa zmierzają istotnie do „wytworzenia atmosfery zaufania i pokojowej współpracy sąsiedzkiej między narodami”, ale nie zmierzają do tego w stosunku do Polski Niemcy. Nietylko do tego nie zmierzają, ale z całym cynizmem to głoszą, przy każdej sposobności podkreślając w najbardziej urzędowy i uroczyستی sposób, że nigdy nie zgodzą się na „Locarno wschodnie”, że nigdy nie uznają dobrowolnie granicy polsko-niemieckiej, że nigdy nie przestaną dążyć do jej zmiany. To jest

Nie można w danym wypadku powoływać się na nietykalność dyplomatyczną. Istnieje ona tylko wówczas, gdy akredytowani w pewnym kraju dyplomaci zachowują sami prawo narodu, który ich przyjął. Otóż dowiedziono, że Sowiety nigdy nie dotrzymały swoich zobowiązań ani we Francji ani gdzieindziej. Dyplomaci sowieccy nie mogą się więc osłaniać nietykalnością dyplomatyczną.

Należy wypędzić zbójów z ich jaskini, należy jaskinię tę zrewidować. Policja wykryje cam niezawodnie ślady przestępstw, popełnianych w biały dzień w Paryżu a sądzić je powinna wbrew wszelkim zastrzeżeniom jedynie sprawiedliwość francuska.

stanowisko całego narodu niemieckiego poczynawszy od prezydenta Rzeszy Hindenburga, a skończywszy na najskromniejszym człowieku w zapadłej wiosce.

Gdyby było inaczej, gdyby Niemcy raz na zawsze zrezygnowali z dążeń wojenne - odwetowych, czy pokojowo-rewindykacyjnych w stosunku do Polski, to i my skłonni bylibyśmy do takich czy innych koncesyj, choćby politycznych. Ale to jest utopja.

Na utopji, na fikcji zbudowana jest cała dzisiejsza oficjalna polityka polska względem Niemiec. Gmach tej polityki niema podstawy, jest zamkiem na lodzie.

Polityka utopji i złudzeń jest bezwzględnie szkodliwa w stosunku zarówno do własnego społeczeństwa, jak do sojuszniczki naszej i całej wogóle za granicy, tem bardziej, że mamy do czynienia z tak szczywanym, konsekwentnym, twardym i wpływowym partnerem, a w rzeczywistości przeciwnikiem, wrogiem.

Dlatego politykę tę utopji odrzucamy i organizujemy opinię publiczną na prawdziwej, realnej podstawie politycznej.

Dalsza ofensywa szantażu niemieckiego

Zdaje się nie ulegać wątpliwości, że Niemcy, rozzuchwaleni ustępliwością rządu polskiego, postanowili rozpocząć grę, mającą na celu wytargowanie od Polski dalszych koncesyj politycznych. Poszczególne stronnictwa niemieckie, zwłaszcza Centrum, Niemiecka Partja Ludowa i nacjonalisci, wywarły nacisk na sfery rządowe, by wymuszały od rządu polskiego nowe ustępstwa, grożąc ewentualnością nieratyfikowania umowy likwidacyjnej przez Reichstag. W podobnym kierunku oddziaływują też na rząd Rzeszy przywódcy mniejszości niemieckiej w Polsce, jak to wynika choćby ze znanych rewelacji „Berliner Börsen-Zeitung“ o akcji pp. Naumanna i Graebego w Berlinie i Genewie.

Wiadomo zaś, że ministrowi Zaleskiemu i polskiemu sferom rządowym zależy bardzo na ratyfikacji układu; fakt ten Niemcy postanowili właśnie wykorzystać. „Deutsche Tageszeitung“ napisała wprost, że rząd polski będzie skłonniejszy do ustępstw, gdy będzie obawiał się nieratyfikowania układu przez parlament Rzeszy.

Tym celom służy też niewątpliwie wszczęta obecnie w Niemczech akcja protestacyjna, uzależniająca przyjęcie układu z Polską od dalszych ustępstw na rzecz postulatów niemieckich. Po uchwalach sejmików prowincjonalnych Prus Wschodnich i Marchji Granicznej uchwalony został onegdaj w sejmie pruskim — jak już o tem donosiliśmy — dzięki poparciu centrowców i Niem. Partji Ludowej wniosek, wzywający rząd pruski, by jego przedstawiciele w Radzie Państwa głosowali przeciw umowie likwidacyjnej w jej obecnej postaci.

Równocześnie stronnictwo centrowe podjęło odpowiednią akcję na terenie Reichstagu. Przedstawiciele Centrum zjawili się u kanclerza Müllera i oświadczyli mu, że Centrum tak długo sprzeciwi się będzie ratyfikacji zawartych układów międzynarodowych, związanych z planem Younga, jak długo min. Curtius nie złoży zapewnienia, że układ likwidacyjny z Polską będzie jeszcze bardziej poprawiony na rzecz Niemiec.

W związku z tą interwencją na poniedziałek zwołano zostało posiedzenie przedstawicieli stronnictw koalicyj rządowej i rządu Rzeszy, celem omówienia sprawy układu. Ma w niem uczestniczyć także p. Rauscher, który tu dziś przyjeżdża. Pos. Rauscher ma konferować także z postem polskim, Knollem.

Wczoraj rozeszły się pogłoski, że wbrew poprzednim doniesieniom, rząd Rzeszy dotychczas nie przedłożył Radzie Państwa układu likwidacyjnego. Świadczy to również o tem, że po ustępstwach min. Zaleskiego w Genewie w sprawie „interpretacji“ różnych punktów umowy i umów dodatkowych, Niemcy dążą do wytargowania jeszcze większych ustępstw.

Imieniny Prezydenta Rzpltej

Warszawa, 1. 2. (Tel. wł.). W dniu dzisiejszym, jako w dniu imienin Prezydenta Rzpltej p. prezes Rady Min. Bartel przesłał do Spawy na ręce p. prezydenta depeszę treści następującej: W imieniu rządu i swoim mam zaszczyt prosić Pana Prezydenta o przyjęcie serdecznych i pełnych oddania życzeń w dniu imienin“.

Na zamek przybyli z życzeniami urzędnicy państwowi, przedstawiciele dyplomacji, sfery politycznych, gospodarczych, kulturalnych i społecznych, gdzie wpisali się do specjalnej księgi.

Żydowska propaganda międzynarodowa przeciwko Polsce

Od własnego korespondenta „Kuriera Poznańskiego”
Paryż, w styczniu.

Pomiędzy licznymi międzynarodowymi stowarzyszeniami żydowskimi istnieje również t. zw. „Ort”. Jest to stowarzyszenie, stawiające sobie za zadanie propagowanie „pracy rolnej i przemysłowej pomiędzy Żydami”. Złożone jest z 83 komitetów lokalnych, porożrzucanych po różnych krajach, które organizują, kontrolują i przychodzą z pomocą rolnym kolonijom izraelskim.

Na czele francuskiego oddziału „Ort” stoją wielki rabin Francji, Israel Lévi, profesor w Collège de France, p. Sylvain Lévi, członek instytutu, p. Hadamard; poza tem trzech posłów, pp. Léon Blum, Léon Meyer i Marius Moutet, senator A. Schramek, znany pisarz Pierre Mille oraz szereg adwokatów, nie pomijając oczywiście barona Rotschilda.

Oddział ten zorganizował w ostatnich dniach zebranie w eleganckim Hotelu Majestic. Nigdy jeszcze nie zdarzyło się widzieć w Paryżu tyle jednocześnie zgromadzonych typów semickich. Reprezentanci Izraela w czasie posiedzenia dawali wyraz niechęci do Polski i Rumunii. Dominował na zebraniu obok francuskiego, element Żydów rosyjskich z bardzo nieliczną domieszką niemieckich. Nie zdziwił też nikogo, mówiąc, że na około 250 osób 50 — i to w najlepszym razie — nie odznaczało się charakterystycznymi nosami, spadającymi na wydatą wargi.

Przybyłymi rozdawano specjalny biuletyn, nawołujący do przystąpienia na członka organizacji „Ort”, którego obowiązkiem jest oczywiście wpłacić pewną składkę roczną, mającą posłużyć na dalszą propagandę. Jakkolwiek bowiem wydatki stowarzyszenia na 1928/29 r. wyniosły aż 500.000 dolarów, to jednak zapotrzebowania ustawnie rosną. „Ort” przyznaje się, iż znajduje się obecnie na „niebezpiecznym rozdrożu”. Nowy wysiłek jest konieczny, gdyż w przeciwnym razie dotąd przezeń zrealizowane dzieło zawali się.

Przyznanie się do tej krytycznej sytuacji jest chyba najlepszym dowodem, jak sztuczne jest propagowanie pomiędzy synami Izraela pracy na roli, do której oczywiście nigdy nie mieli i mieć nie będą powołania. Dlatego też wielkie przedsięwzięcie sjonizmu utworzenia ogniska żydowskiego w Palestynie pochłania kolosalne wprost pieniądze, bo wysiłki nawet najenergiczniejsze przykują do gleby na dłuższą metę tylko garstkę natchnionych mistyków.

Wróćmy jednak do naszego zebrania paryskiego. Pragnąc nań przyciągnąć większe zastępy semitów czy też sympatyków judaizmu, zaproszono p. Alberta Londres, znanego reportera „Petit Parisien”, oczywiście Żyda. W ostatnim roku przeprowadził on wielką ankietę w Palestynie. Poprzednio zapoznał się z ghetami Czechosłowacji, Rumunii i Polski. Na ich temat wygłosił odczyt pod egidą „Orta”.

P. Londres odmalował w dramatycznych słowach życie Żydów w tych trzech, wyżej wymienionych krajach, oświadczając, że są oni jeszcze najlepiej traktowani w Czechosłowacji. Jednakowoż nęcza ich w Marmarosz, na pograniczu czesko-rumuńsko-węgierskim, jest wprost nie do opisania, gdyż mogą zaledwie nie umrzeć z głodu. Prelegent na poparcie swych słów cytował szereg epizodów i wrażeń z podróży, w której eskortował go dwóch Żydów, ułatwiających mu przez władanie hebrajskim językiem zapoznanie się gruntownie z lokalnymi stosunkami.

W rumuńskiej Transylwanii egzystencja ich poprawiła się nieco obecnie. Jeżeli jednakowoż mamy tamtejszym Żydom wierzyć, powiedział p. Londres, a niema powodu w słowa ich wątpić to jakkolwiek przewrót w polityce Bukaresztu może im przynieść ponowne pogorszenie się ich losu. Antysemityzm bowiem jest nadszyczą głęboko zakorzeniony we wszystkich środowiskach intelektualnych Rumunii. Toteż wszędzie, na najrozmaitsze sposoby, atakuje się Żydów. Dlatego, jak mówiono panu Londres, są oni tam teraz bardziej nieszczęśliwi, niż za czasów austriackich.

Rozpaczliwie natomiast przedstawia się ich sytuacja w Polsce! Polacy „wypędzili” Żydów z administracji

i urzędów: Polacy prowadzili i prowadzą bojkot ich towarów, wskutek czego rujną ich przemysł i handel. Bojkot dotknął ich tak dotkliwie, że z godnym chórem oświadczyli p. Londres, iż za austriackich, rosyjskich czy niemieckich rządów bezwzględnie było im lepiej.

Prelegent naturalnie głęboko współczuje i wierzy Żydom polskim. Nie wchodzi natomiast w przyczyny; nie zna czy też znać nie chce ich uczuć względem Polaków; nie analizuje ich patriotyzmu, bo i po co? Wystarczyło mu, za pośrednictwem zmarłego posta Leona Reicha, zwiedzić dzielnicę żydowską we Lwowie, by głosić potem, że jeżeli panuje tam nędza i brud, jeżeli Żydzi nie pracują, a Żydówki i ich dzieci wogóle z łóżek nie wstają, to oczywiście wina Polaków. Nietylko zaś Izraelowi odbierają możliwość zarobienia na chleb, ale w dodatku zmuszają go do płacenia cztery razy większych niż Polacy podatków. W Warszawie cprawda, przynajmniej wspaniałomyślnie prelegent, nęcza jest mniejszą, ale natomiast cierpienia moralne większe, jak za czasów rosyjskich. Wobec tego francuscy Żydzi powinni wszelkimi siłami przyjąć im z pomocą.

Jeżeli p. Londres kilkakrotnie dowodził, że od czasów wojny Żydom w Polsce i Rumunii znacznie gorzej się dzieje niż poprzednio, to adwokat Leonce Bernheim, jeden z członków „Ort” bardziej jeszcze kategorię, sprawę tę postawił.

Polska, dowodził p. Bernheim, zawdzięcza swoje odrodzenie, a Rumunia powiększenie swego terytorjum Francji i traktatowi wersalskiemu. Zważywszy więc na sytuację, jaką Żydom wytworzyły te dwa państwa, Francja nie ma powodu być dumną z ich odbudowy — rozumował dalej p. Bernheim. Konkluzja ta wywołała naturalnie burzę oklasków. Zachęcony tą manifestacją adwokat Bernheim, dramatycznym głosem, oświadczył na zakończenie, że zarówno Rumunia, a przede wszystkim Polska, „masakruje w dalszym ciągu Żydów moralnie!”

Kwintesencją zebrania było odczytanie depeszy, przysłanej przez p. Pawła Painleve, byłego ministra wojny... P. Painleve wyraził w niej najgłębszy żal, że nie mógł osobiście wziąć udziału w zebraniu, ale całym sercem jest z organizatorami „Ort”.

Rzecz jednak ciekawa, że o ile publiczność nie szczędziła oklasków, to znacznie mniej entuzjastycznie wypełniała deklaracje organizacyjne i wyjmowała portfele. Prawda, że Żyd francuski jest bardziej pozytywny i wie doskonale, że utrzymywanie kolonij rolnych, to stracone pieniądze. Lecz krecia i polityczna propaganda przeciwko Polsce czy też Rumunii, to napewno pozytywna robota, a o nią chodzi.

L Briares.

Premjer Bartel a Żydzi

Żydowski „Nasz Przegląd” doniósł:

„P. prezes Rady Ministrów prof. Kazimierz Bartel, wystosował do kierownika minist. sprawiedliwości p. Dutkiewicza pismo w sprawie projektu zniesienia dawnych ograniczeń wyznaniowych, które pozostały w ustawodawstwie polskiem w dziedzictwie po zaborcach.

Posłowie do Sejmu wyznania moźeszowego — pisze p. premjer — czynili w ostatnich czasach starania o wystąpienie ze strony rządu z inicjatywą w kierunku ustawowego uregulowania sprawy zniesienia ograniczeń wyznaniowych. Odnosny projekt ustawy został zgłoszony w ubiegłym roku jako wniosek poselski. W marcu r. 1929 tekst tego projektu przyjęty został przez komisję konstytucyjną w II-ym czytaniu.

P. premjer Bartel prosi ministra Dutkiewicza o podjęcie w Sejmie odpowiednich starań o przyspieszenie prac nad tym projektem w komisji konstytucyjnej, a następnie oświadczenie się w komisji, za projektem w redakcji zgłoszonej swego czasu przez ministerstwo sprawiedliwości.”

Z powodu tego pisze „Gazeta Warszawska”:

„Pierwszym zarządzeniem nowego premjera był okólnik przeciwko hulankom niektórych dygnitarzy wojskowych i administracyjnych. Drugim dziełem p. Bartla jest projekt nowych ulg dla Żydów. Pierwszy nie jest, niestety, wykonywany, drugi — będzie grealizowany napewno.”

Fiasko ofensywy przeciw Schachtowi

Jak już donosiliśmy, niemieccy socjal-demokraci po konferencji haskiej rozpoczęli gwałtowną ofensywę przeciw prezyd. Banku Rzeszy Schachtowi, żądając jego ustąpienia, a także zmiany statutu Banku Rzeszy w tym kierunku, aby na nominację prezydenta Banku większy wpływ miały władze państwowe. Jak dotychczas bowiem prezydent Banku wybierany jest przez gremja bankowe (radę nadzorczą i inne ciała przepisane w statucie). Swoje żądania socjaliści uzasadniają tem, że Schacht wykorzystuje swe stanowisko do wpływania na politykę zarówno zagraniczną, jak i wewnętrzną Rzeszy i stanowi rodzaj „nebenregierung”.

Ofensywa socjalistyczna spaliła jednak na panewce, gdyż nietylko nacjonalista niemieccy, ale także partje koalicji rządowej, a mianowicie demokraci, centrum, Niemiecka Partja Ludowa i Bawarska Partja Ludowa, sprzeciwiły się zmianie statutu Banku Rzeszy w jakiegokolwiek formie. Mimo to socjaliści zapowiadają wniesienie projektu odpowiedniej ustawy w Reichstagu, który jednak oczywiście nie uzyska większości.

W każdym razie stanowisko Schachta należy uważać narazie za utrwalone.

Chrześc. Demokracja a „porozumienie z Niemcami”

Warszawska „Rzeczpospolita”, organ Chrześcijańskiej Demokracji, w artykule p. t. „Porozumienie z Niemcami” zajmuje bardzo miękko stanowisko w sprawie umowy likwidacyjnej. Artykuł utożsamia mylnie sprawę rezygnacji Polski z prawa odkupu w stosunku do osad, stworzonych przez b. pruską Komisję Kolonizacyjną, a znajdujących się obecnie w rękach Niemców-obywateli polskich, ze sprawą likwidacji mienia obywateli niemieckich. „Rzeczpospolita” kończy wywody swe w sposób następujący:

„Słychać, że partje niemieckie chcą wyrażnie stwierdzić, że układ nie może być uważany za „Locarno wschodnie” i nie jest rezygnacją z dążeń do rewizji granic. Takie oświadczenia muszą wywolywać w Polsce jak najgorsze wrażenia. Jeśliby zostały złożone w Reichstagu, to i nasz Sejm miałby prawo uchylene dodatkowych rezolucji, jak rząd powinien zwiększać własność polską na kresach zachodnich. Sprawy pokoju w ten sposób napewno nje ponunie się naprzód”.

Więc, gdy Niemcy będą oficjalnie manifestowali dążenie do rewizji naszej granicy, my będziemy rezygnowali nietylko z prawa likwidacji, ale i z prawa odkupu, a zadowolimy się „uchwaleniem dodatkowych rezolucji”? Byłaby to polityka w stosunku do Niemców bardzo — „pocziwa”. W języku niemieckim tłumaczy się nasze określenie „pocziwy” na „gutmülig-dumm”.

Po upadku Primo de Rivery

„Journal de Geneve” twierdzi, że główną przyczyną upadku dyktatury w Hiszpanji był kryzys gospodarczy i spadek waluty. Primo de Rivera nie znalazł się na kwestjach ekonomicznych, a poza tem, pisze „Journal de Geneve”:

„General Primo de Rivera, rozrzućny z natury, i który roztrwonil już dwa osobiste majątki, zarządzał funduszami państwa w taki sam sposób, jak własnymi pieniędzmi, bez kontroli i rachunku. Rzucal pieniędzmi pełnymi garściami, by pobudzić gospodarkę społeczną. Nikt nie wie, ile to kosztowało państwo, którego budżet pełen był luków. Następcy generała mogą oczekiwać pod tym względem najgorszych odkryć. Wszystkie dyktatury są kosztowne, to wynika z samej ich natury. Lecz dyktatura hiszpańska była najdroższa ze wszystkich.

„General, który przypuszczał, że można rozkazywać objawom monetarnym, jak wojsku, starał się podnieść kurs pesety środkami sztucznymi, lecz nieuchronnym tego skutkiem było jedynie przyspieszenie spadku waluty. W końcu nawet szeroka opinja, którą w Hiszpanji trudno poruszyć, zaniepokoiła się poważnie. Kola przemysłowe, które przez długi czas popierały dyktaturę, by mieć spokój społeczny, — lub przynajmniej jego pozory — odwróciły się od rządu i skierowały skargi do króla.”

Te samo pismo zauważa, że Primo

Grypa, kaszel i bronchit uleczysz systematycznym piciem szczywnickich wód kruszcowych „Stefana” i „Józefiny”. Choćby żołądka i przemiany materji użmiej Ci szczywnicka „Majdalena” i „Wanda”. Do nabycia w aptekach i skład aptecznych, nw 768

de Rivera dawno powinien był ustąpić, lecz powstrzymywały go od tego różne jego kreatury i kacyki prowincjonalne w obawie przed sądem i karą.

Sprawa umiędzynarodowienia Odry

Od pewnego czasu toczą się we Wrocławiu obrady Komisji międzynarodowej dla umiędzynarodowienia Odry i jej niektórych dopływów. Obrady te są następstwem niedawnych postanowień Trybunału Międzynarodowego w Hadze Stronę polską reprezentuje prof. Bohdan Winiarski z Poznania.

„Zachód zagrożony”

Przypominamy, że niedawno ukazała się w druku książeczka prof. B. Winiarskiego, b. przewodniczącego Komitetu likwidacyjnego w Poznaniu, p. n. „Zachód zagrożony”, a poświęcona polsko-niemieckiej umowie likwidacyjnej z dnia 3 października. Skład główny znajduje się w Poznaniu w księgarni św. Wojciecha.

W dziesiątą rocznicę odzyskania Pomorza

Pod tytułem „Pamiętka dziesięciolecia wkroczenia wojsk polskich do Torunia i dziesięciolecia zaślubin Polski z morzem” wyszła w Toruniu drukiem i nakładem Drukarni Toruńskiej S. A. specjalna broszura ku uczczeniu tej wielkiej chwili dziejowej. Autor teje p. Tadeusz Pietrykowski w szeregu obrazków z dawniejszej i niedawnej przeszłości Torunia naszkicował nam jego stosunek do Rzeczpospolitej. Według tego, jakże innym było wejście Prusaków dnia 24 stycznia 1793 roku do Torunia w porównaniu z tryumfalnym pochodem witanych entuzjastycznie wojsk polskich w styczniu 1920 r. Broszurę, zawierającą dużo cennego materiału historycznego, zdobią liczne ryciny meźów, zasłużonych w dziele złączenia Pomorza z Polską. Pamiętną chwilę dojscia naszej armji do Bałtyku i zaślubin Polski z morzem przypominają nam również dwie ryciny, oraz wiersz Edwarda Ligockiego p. t. „Idziemy nad polskie morze”.

W skromnej, estetycznej szacie zaiste cenna i miła pamiętka.

Zjazd burmistrzów a L. O. P. P.

Podczas obrad 30 b. m., na zaproszenie p. prezesa związku burmistrzów, zabrał głos delegat Komitetu Wojewódzkiego L. O. P. P. w Poznaniu por. rez. Tadeusz Szybel i w półgodzinnym, bardzo rzeczowym i interesującym przemówieniu przedstawił pokrótce działalność L. O. P. P. i jej zadania na przyszłość.

Z przemówienia prelegenta łatwo było przekonać się, że stale rozwijająca się instytucja L. O. P. P. spełnia już dzisiaj doniosłe zadania o znaczeniu ogólnopństwowym.

Szeroka działalność propagandowo-oświatowa po miasteczkach i wsiach Wielkopolski przysparza Lidze nowych dochodów, co łącznie z subwencjami samorządów umożliwia przeprowadzenie szerokiego, a uzgodnionego z władzami programu.

Referat wywarł na obecnych dodatnie wrażenie, czego dowodem, że odpowiednią na ostatnie słowa prelegenta, wzywające wszystkich obywateli do współpracy z L. O. P. P. — były oklaski zebranych.

Longines

PRECYZYJNY ZEGAREK światowej marki do nabycia w pierwszorzędnym magazynach zegarmistrzowskich i jubilerskich

Rząd Sowiećów zaprzecza jakoby jego agenci uprowadzili Kutiepowa

Paryż, 1. 2. (Radjo). Donoszą z Moskwy, że rząd sowiecki zaprzeczył wiadomościom, jakoby generał Kutiepowa był uprowadzony przez agentów bolszewickich. Zaprzeczenie to ma zapewnić na celu uniknięcie niewygodnej interwencji rządu francuskiego w Moskwie.

Wydawana w Paryżu gazeta emigracji rosyjskiej p. t.: „Renaissance“ otrzymała kilka listów anonimowych na temat uprowadzenia Kutiepowa. Redakcja pisma przyrzeka sto tysięcy franków temu, kto się przyczyni do odnalezienia złooczyńców, którzy uprowadzili generała.

Dymisja min. Beckera

Rozwicie się rokowań o wielką koalicję w Prusiech

Berlin, 1. 2. (Tel. wł.) Wielkie wrażenie w tutejszych sferach politycznych wywołała nagła dymisja długoletniego pruskiego ministra oświaty, Beckera. Został on zmuszony do ustąpienia przez premiera pruskiego Brauna, który na jego miejsce zamianował ministrem oświaty przewodniczącego rady szkolnej okręgu berlińskiego, socjalistę Adolfa Grimmeo.

Dymisja Beckera, który był przedstawicielem stronnictwa demokratycznego, jest w związku z atakami socjalistów, którzy zarzucali mu, że zama-

ło jeszcze energicznie występował przeciw szerzącemu się wśród młodzieży niemieckiej — zwłaszcza na wyższych uczelniach — duchowi monarchizmu i skrajnego nacjonalizmu. Socjaliści zresztą oddawna już chcieli dostać w swe ręce tekę oświaty.

Sposobność dało im tu rozwicie się rokowań o utworzenie się t. zw. wielkiej koalicji rządowej w Prusiech, któraby obejmowała także Niem. Partję Ludową. Niem. Partja Ludowa zażądała dla siebie teki oświaty — na co socjaliści nie zgodzili się. Wobec tego rokowania rozbiły się.

Bandyta w masce majorem

Napad na bank — Piękne stosunki w wojsku litewskim

Warszawa, 1. 2. (Tel. wł.) Do Banku Wzajemnego Kredytu w Kownie wpadł bandyta w masce, który steroryzowawszy rewolwerami urzędników, zabrał 88 tys. litów i wybiegł na ulicę. Puszczono się za nim w pogoń. Bandyta uciekł na dach domu, gdzie

jednakże wystrzelił wszystkie naboje i wtedy go ujęto. Okazało się, że jest to major Sudickas, który w ten sposób chciał uzyskać pieniądze na zapłacenie długu honorowego, powstałego z przegranej w karty.

Przesilenie gospodarcze w Wilnie

Wilno, 31. 1. (AW). Sytuacja gospodarcza w Wilnie coraz bardziej się pogarsza. Poza tartakami, które obecnie w większości są nieczynne, cały szereg innych warsztatów pracy w różnych branżach w ostatnich dniach wstrzymuje swą pracę. W związku z tem wyjechał do Warszawy dyrektor Izby Przemysłowo-Handlowej.

Tragiczne skutki nieostrożności

Lwów, 31. 1. (AW) Gmach szkoły powszechnej im. św. Anny we Lwowie był wczoraj widownią wstrząsającego wypadku. Zbigniew Tichstel, uczeń 6 klasy przyniósł do szkoły nabity rewolwer. W czasie przerwy pokazywał go uczniowi 7 oddziału Leszkowi Rabię. W pewnym momencie przyłożył rewolwer do piersi Raby i spowodował wystrzał, który położył Rabę trupem na miejscu. Prawdopodobnie zachodzi tu jedynie wypadek nieostrożnego obchodzenia się z bronią.

Samobójstwo inżyniera

Tarnów, 31. 1. (AW) Wczoraj znaleziono w ogrodzie miejskim zwłoki inż. Jana Millera (lat 40), kierownika budowy nowego sądu. Przy zwłokach nie znaleziono żadnych papierów. Komisja lekarska stwierdziła, że Miller popełnił samobójstwo, strzelając dwa razy w okolicę serca. Powodem śmierci inżyniera były kłopoty finansowe w związku z ostatnimi bankructwami w Tarnowie. Zmarły osierocił żonę i dwoje dzieci.

Aresztowanie bojówki komunistycznej

Berlin, 1. 2. (PAT). Policja berlińska wykryła w jednym z szynków w pobliżu dworca śląskiego poufne zebranie przywódców komunistycznych, należących — jak się okazało — do rozwiązywanej bojówki komunistycznej „Czerwony Front“. Aresztowano 80 uczestników, wśród nich kilku znanych przewodników komunistycznych. W czasie przeprowadzania wśród ujętych rewizji osiągnięto nieoczekiwane wyniki.

Komunikat likwidującej się P. W. K.

Od likwidującej się Powszechnej Wystawy Krajowej otrzymujemy następujący komunikat:

Wobec ukazujących się w prasie notatek, często błędnie informujących o sprawie zaarrestowania p. Wilińskiego

i dwóch b. pracowników Powszechnej Wystawy Krajowej, udzielamy następujących wyjaśnień:

Przedsiębiorstwa budowlane otrzymywały zlecenia wykonywania robót z reguły na mocy ofert, które rozpatrywała komisja przetargowa. Podczas sprawdzania rachunków firmy W. wyszło na jaw, że szereg prac zlecono tej firmie przez lokalne kierownictwa budowy z p. B. na cele, bez przeprowadzania rozpatrzenia ofert przez komisję przetargową, oraz, że rachunki nie odpowiadały sumie robót rzeczywiście przez tę firmę wykonanych. Kontrasygnowanie wypłat odbywało się przez dyrekcję wydziału finansowego na podstawie sprawdzania rachunków p. W. przez p. B. i tegoż pomocnika p. R. oraz po asygnowaniu rachunków przez wydział budowlany.

Gdy suma ogólna wypłat wyniosła około 1.600.000 zł, a p. W. nadsyłał mimo to dalsze rachunki w ogólnej sumie 417.000 zł — dyrekcja Wystawy wstrzymała oczywiście wypłaty tych rachunków, polecając równocześnie poddanie wszystkich rachunków p. W. włącznie rachunków wypłaconych ponownej rewizji. Panu W., domagającemu się za płacone reszty pretensyj 417.000 zł, oddał zarząd, że ureguluje wszelkie należności, o ile rewizja stwierdzi ich słuszność.

P. W., nie doczekawszy wyniku rewizji, oddał sprawę na sąd polubowny. Na mocy ukończonej w międzyczasie rewizji — P. W. K. nie tylko odmówiła słuszności wysuniętych przez p. W. pretensyj na sumę 417.000 zł, lecz dowodzi po zbadaniu całego materiału przez rzeczoznawcę, że wśród wypłaconych już pozycji znajdują się takie, które niesłusznie zostały zdaniem rzeczoznawcy przez p. B. i R. potwierdzone.

Stanowisko P. W. K. co do niesłuszności rachunków p. W. znalazło poparcie w doniesieniach osób z poza P. W. K. jak i o przestępnym sposobie urzędowania b. funkcjonariuszy B. i R. i kontaktu ich z p. W.

Nie mogąc stwierdzić we własnym zakresie, czy oskarżenia te są słuszne, a. stojąc na straży dobrego imienia władz Wystawy, oddano sprawę do prokuratury. Pisma, które wyszukują sprawę powyższą celem napaści, uwłaczającej czci i powadze naczelnych władz P. W. K., pociągamy do odpowiedzialności prawnej.

Powszechna Wystawa Krajowa w r. 1929 w likwidacji

(—) L. Mikołajczak
Z polecenia likwidatorów.

Tyle komunikat. Wobec nadmiernej jego „delikatności“, stwierdzamy, że p. W. — to p. Wiliński, p. B. — to p. Bronikowski, a p. R. — to p. Ratajczak. Pismem, które prowadzi kampanję „na paści uwłaczającej czci i powadze naczelnych władz P. W. K.“, jest tutejsza „sanacyjna“ „Gazeta Zachodnia“.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.85 1/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.88 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu płać dziś za 100 mkn, w dewizach — 212.56 do 212.86 zł, gotówką — 212.10 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 173.13 zł do 173.39 zł, gotówką — 172.79 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 1 lutego 1930.

Przebieg dzisiejszego zebrania giełdowego był nieco żywszy. Kursy były na ogół bez zmiany za wyjątkiem Banku Związku, który nieco zwyżkował.

Na rynku pap. procent. płacono nadal za 5 proc. poz. konwers. 49.50 proc. Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt, oddawano 8 proc. listy dolarowe po 91,— oraz 4 proc. listy zast. konwert. po 38.50 proc.

Z akcji bankowych robiono nieco większe transakcje Bankiem Związku, za który płacono 79.50—79.50.

W akcjach przemysłowych płacono za Kantorowicza 60,— natomiast oddawano R. Maya po 78,—.

Z pap. nieoficjalnych płacono za Akwa-wit 56,—.

Cedula urzędowa z dnia 1 lutego 1930 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 49,50+ P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kredyt 91 O.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred 38,50 O.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Zw. Spółek Zarobkowych I em. zł. 79,50—79—79,50 P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Hartwig Kantorowicz I em. zł. 60,— P.
Dr. Roman May I em. zł. 78,— O.
Tendencja: Bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowe dostawa bieżąca za 100 kg:

Poznań, dnia 1 lutego 1930.

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f. w h.), b) pszenicy 753 gr (128,0 f. w h.), c) jęczmienia 673 gr (114,1 f. w h.), d) owsa 508 gr (84,6 w h.).

„Ceny orientacyjne“ parytet Poznań

Zyto	22,00—22,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	34,50—35,50
Usposobienie słabe.	
Jęczmień przemysłowy	20,50—21,00
Jęczmień browarowy	24,00—26,00
Usposobienie słabe.	
Owies	16,50—17,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	35,00
Usposobienie słabe.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	54,50—58,50
Usposobienie słabe.	
Otręby żytnie	13,50—14,50
Otręby pszenne	16,00—17,00
Wyka łatowa	29,00—31,00
Peluszka	27,00—29,00
Groch polny	28,00—31,00
Groch Victoria	30,00—40,00
Groch Folkera	30,00—35,00
Lubin niebieski	20,00—22,00
Lubin złoty	23,00—25,00
Seradela	18,00—20,00

Ogólne usposobienie spokojne
Uwaga: Na rynku zagranicznym i krajowym na ogół tendencja spokojniejsza.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 1. 2. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjedn. tr.: 8,86—8,85 1/2 sp.; 8,87 1/2 kup.; 8,83 1/2.

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Belgja	124,18	124,49	123,87
Nowy Jork	8,89,9	8,91,9	8,87,9
Nowy Jork kabel	8,91,7	8,93,7	8,89,7
Londyn	43,37 1/2	43,48	43,27
Paryż	34,98	35,07	34,89
Szwajcaria	172,00	172,43	171,57
Kopenhaga	238,45	239,05	237,85
Sztokholm	23,35	239,65	238,75
Wiedeń	125,46	125,77	125,15
Włochy	46,66	46,78	46,54

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	122,25	122,00
5% poz. premj. dol.	73,15	73,25
5% poz. kol. konw.		50,00
10% poz. kol.		102,50

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—181,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	80,00—80,50
Spies	0,00—98,00
Chodorów bez kupna za rok 1928/29.	
W T F. Cukru	0,00—27,75
Firley	0,00—39,00
W T Węgla	00,00—51,50
Parowozy	00,00—20,00
Starachowice	21,00—21,25

Tendencja niejednolita.

PLODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg.

reszta za 100 kg

Berlin dnia 1 lutego 1930

Pszenica march od st. załad.	240,00—243,00
76-77 kg przeciętnej jakości	
Tendencja mocniejsza.	
Pszenica march od st. załad.	245,00—248,00
80 kg. przeciętnej jakości	
Tendencja mocniejsza.	
Zyto march od stacji załad.	160,00—164,00
72 kg. przeciętnej jakości	
Tendencja mocniejsza.	
Owies march do stacji załad.	127,00—137,00
Tendencja mocniejsza.	
Jęczmień browarny	160,00—170,00
Tendencja słaba.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140,00—150,00
Tendencja słaba.	
Mąka pszenna	28,50—35,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	21,50—24,75
Tendencja spokojna.	
Ospa pszena	08,50—09,25
Tendencja słabsza.	
Ospa żytnia	08,25—08,75
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	28,00—31,00
Groch dr. jad.	20,00—23,50
Groch pastewny	18,00—19,00
Peluszka	17,50—19,50
Bób polny	18,50—19,00
Wyka	20,00—24,00
Lubin niebieski	14,00—15,00
Lubin złoty	17,00—18,00
Seradela nowa	25,00—30,00
Makuch rzepakowy	16,40—16,80
Makuch lniany	21,00—21,50
Wyłoki suche	07,00—07,20
Ś. ót Soya	14,10—14,40
Płatki ziemniaczane	13,40—13,80

Ogólna tendencja wzmocniona.
Notowania złotego w Berlinie z dnia 1 lutego 1930

Wyplaty na Warszawę 46,825—47,025
Noty wielkie: 46,725—47,125

Rozbudowa niemieckiej floty wojennej

Bilans na rok 1929 — Zastąpienie starych okrętów nowymi i budowa nowych jednostek bojowych — Pancernik „A” będzie gotowy już latem r. b.

„Deutsche Tageszeitung” ogłasza dane dotyczące rozbudowy i działalności niemieckiej marynarki wojennej w roku 1929. Wynika z nich, że rok ten pod każdym względem był pomyślny dla rozwoju floty wojennej Niemiec. Nie tylko zbudowano szereg nowych jednostek bojowych, ale nadto zastąpiono stare zużyte statki nowymi, zaopatrzone w najbardziej nowoczesne urządzenia.

Tak więc druga flota torpedowców w Wilhelmshaven (Niemcy mają ogółem duże flotyle torpedowców — Przep. Red.) po oddaniu do służby łodzi, noszących nazwy zwierząt drapieżnych i ptaków drapieżnych, składa się obecnie już tylko z nowych obiektów. Należą tutaj torpedowce: „Wolf” jako łódź flotylowa i „Tiger” jako łódź półflotyłowa, dalej „Iltis”, „Luchs”, „Leopard” i „Jaguar” przy III półflotyli torpedowców, oraz „Falke”, „Kondor” i „Greif” przy IV półflotyli torpedowców, której łodzią kierowniczą jest „Albatros”. Łodzie „Möwe” i „Seeadler”, należące do tej samej kategorii, poddane obecnie zostały małym przeróbkom.

W połowie kwietnia roku 1929 został oddany do służby w Wilhelmshaven krążownik „Königsberg”, a w dniu 6 listopada w Kilonji krążownik „Karlsruhe”. Zastąpiły one małe krążowniki „Nympe” i „Berlin”. Oba wspomniane nowe krążowniki reprezentują typ znacznie bardziej udoskonalony i lepiej uzbrojony od znanego krążownika szkolnego „Emden”. Krążownik „Karlsruhe” ma w przyszłości zastąpić okręt „Emden” w podrózkach szkolnych i już w maju roku bieżącego zabierać na swój pokład kadetów marynarki z rocznika 1929.

W rocznicę „bitwy ludów” pod Lipskiem spuszczonej został na wodę ze stoczni w Wilhelmshaven krążownik „Leipzig”, piąty z kolei nowozbudowany krążownik tej kategorii. Od swych poprzedników „Leipzig” różni się silniejszymi motorami i lepszym uzbrojeniem artyleryjskim. Następnie zbudowano krążownik „Köln”, który prawdopodobnie również będzie pełnił służbę jako okręt szkolny.

Znany pancernik „A”, na temat którego budowy powstało swego czasu tyle hałasu, będzie spuszczonej na wo-

dę ze stoczni „Deutsche Werke” w Kilonji późnym latem roku bieżącego. Poza tem w budowie znajdują się dwie łodzie dla ochrony rybactwa i parę mniejszych jednostek.

„Deutsche Tageszeitung”, pisząc o tem, wyraża nadzieję, że plan budowy nowych statków celem zastąpienia jednostek przestarzałych tak zwany „Schiffersatzbauplan” przejdzie w Reichstagu.

W dalszym ciągu pismo opisuje działalność marynarki wojennej w roku 1929, wymieniając podróże szkolne i propagandowe, odbyte przez nią do portów zagranicznych. Pierwszą z nich była podróż do portów hiszpańskich, odbyta przez wiceadmirała Oldekoppa w kwietniu z czterema statkami linjowymi oraz drugą i czwartą półflotyli torpedowców. Podróż ta oczywiście była połączona z ćwiczeniami wszelkiego rodzaju. Później nastąpiły oględziny statków i manewry marynarki wojennej, w których częściowo brał udział szef kierownictwa marynarki, admirał Raeder. W sierpniu cztery okręty linjowe, krążownik „Amazona”, obie flotyle torpedowców i parę mniejszych jednostek odbyły krótką podróż przedшкоlną do portów szwedzkich, fińskich i lotewskich. Okręty te przyłączyły się następnie do wielkich manewrów jesiennych, które odbyły się na morzu Bałtyckim.

Poza temi podróżami zbiorowemi poszczególne okręty odbyły szereg podróży pojedynczych. Znany krążownik szkolny „Emden” w połowie grudnia ukończył swą drugą turę światową, którą odbył z kadetami rocznika 1928. Nowy krążownik „Königsberg” w połowie października wyjechał do Barcelony na odbywający się tam „tydzień niemiecki”. Podróż jego odniosła wielki sukces.

„Deutsche Tageszeitung” wymienia szereg dalszych szczegółów, których tutaj nie możemy podać z powodu braku miejsca. W każdym razie rzecz jasną jest, że także w dziedzinie floty wojennej Niemcy z podziwu godną wytrwałością i energią dążą do odbudowy swego przedwojennego stanu posiadania, a nawet do ulepszenia go przez wprowadzanie najnowszszych typów okrętów i najbardziej nowoczesnego uzbrojenia artyleryjskiego.

mochodów mają nasi dygnitarze do dyspozycji, dane cyfrowe dotąd nie ogłoszane), „Rozpadanie się sanacji”. Dalej znajdujemy cięty artykuł o Pan-europie, znakomite „Myśli i uwagi”, wreszcie doskonałą bajkę E. Wojtycha „Białe kruki” (czyli bajka o sprawiedliwości).

Numer zamyka przegląd prasy, zwłaszcza tygodników, co u nas do tej pory było w zaniedbaniu, i przegląd książek.

(Adres Redakcji i Administracji tego ciekawego i pożytecznego pisma: Warszawa, Lwowska 15 m. 3, tel. 446-71, konto P. K. O. Nr. 13.975, prenumerata kw. 2,— zł. Pojedynczy numer — 40 gr.)

Zdała od polityki

Sieraków, 1 lutego.

Niedawny premier Bartel tak so-lennie zapewniał w imieniu swych urzędników, że zdała będą się trzymać od wszelkiej polityki. A jak wygląda u nas, w Sierakowie?

Gdy miały się odbyć wybory dwóch członków rady miejskiej do sejmiku powiatowego, i było wiadomem, że głosów jest porównanie sześć na sześć, starosta dr. Put, zjechawszy samochodem, zaważwał do siebie p. Franciszka Konopackiego, który w myśl umowy z organizacji inwalidów wojskowych wszedł do rady miejskiej jako członek Nar. Bloku Gospodarczego. Po tej rozmowie p. K. — tak bardzo spóźnił się na posiedzenie rady miejskiej, że skutkiem tego przy głosowaniu było głosów sześć na pięć, i przeciwnicy Nar. Bloku Gospodarczego uzyskali o-ba mandaty do sejmiku powiatowego. Wymowne...

Nowe sejmiki i wydziały powiatowe

W tych dniach zebrał się nowy sejmik powiatu kościańskiego, który dokonał wyboru wydziału powiatowego. Z listy Stron Narod. i N. P. R. wybrano ks. dr. Kubikę z Konojady, p. M. Dónaję i p. Teodora Walenciaka z Kościana, z listy „Piasta” p. Mockę z Kielcowa i p. Szlarczyńskiego z Rabina, z listy „sanacyjnej” p. Henryka Chlapowskiego z Czerwonej Wsi.

Temsamem Stronnictwo Narodowe reprezentowane jest w wydziale powiatowym przez dwóch przedstawicieli: ks. dr. Kubikę i p. M. Dónaję.

W dniu 11 bm. odbyło się zebranie konstytucyjne nowego sejmiku powiatowego odolanońskiego. Po zagaleniu przez starostę p. Wąsę przystąpiono do wyboru wydziału powiatowego. W skład wydziału weszli: ks. dziekan Piszczyczyłowa (Str. N.), pp. Kosik, Smigiel, Krupa i Wala („Piast”) i p. Kubera (N. P. R.). W skład Rady Pow. Komunalnej Kasy Oszczędności weszli pp.: dr. Harembki, jako przewodniczący (Str. Nar.), p. Kosik — jako sekretarz, oraz pp.: Smigiel, Wala i Lipiński.

Dnia 18 stycznia odbyło się inauguracyjne posiedzenie sejmiku powiatu chodzieskiego, połączone z wyborem nowego wydziału powiatowego. Powiat chodzieski jest stosunkowo licznie zamieszkały przez ludność niemiecką, tak iż do sejmiku weszło 18 Polaków i 11 Niemców. — Wobec tego Polacy połączyli się przy wyborze do wydziału powiatowego i wystawili wspólną listę polską, z której weszli ks. Stachowiak z Budzyna, p. Szulczewski z Strzelca, p. Kabat z Morzewa, p. Piowa z Ujścia. Obok tych 4 Polaków wybrano 2 Niemców. Wobec tego większość polska jest zapewniona, natomiast wybrani polscy przedstawiciele są politycznie republikańskich zdań i przekonani.

W tymże dniu odbyło się pierwsze posiedzenie sejmiku powiatowego mogileńskiego. Do wydziału powiatowego wybrano ze zjednoczonej listy narodowej, w skład której weszli: Stron. Narodowe, Ch. D., Piast i N. P. R., następujących panów: radcę Józefa Trzczińskiego z Swierkówna, Świtale, Lepkowicza i Gąszczaka, ogółem 4 osoby na 5. Z listy B. B. weszli do wydziału Szumlański i Semrau — ten ostatni tylko dzięki poparciu Niemców, którzy również głosowali na listę B. B. Do komisji rewizyjnej wybrał sejmik ks. szambelana Kowalskiego z Trzemeszna oraz pp. Krubskiego i mec. Jerzykiewicza.

Reorganizacja min. rolnictwa

Warszawa, 1. 2. (AW.) Zamierzona została reorganizacja min. rolnictwa w tym sensie, aby wszystkie sprawy gospodarcze zostały wyelimin-

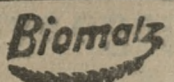
szę dalej v. Gerlach, odgrywa osławiony pułkownik pozasłużbowy Nicolaï, który jest miarodajnym oficerem łącznikowym między niemieckimi kolumnami pravicowymi i Rosją. Na szczególne rewelacje Biesiadowskiego o intymnej współpracy niemieckiej Reichswehry z czerwoną armją rosyjską ministerstwo obrony krajowej odpowiedziało tylko ogólnikowym zaprzeczeniem, nie zbijając tych zarzutów, jakiegokolwiek specjalnymi wywodami. Przynało się jedynie do wzajemnych wizyt niemieckich i rosyjskich oficerów.

Gerlach domaga się w końcu ustanowienia parlamentarnej komisji śledczej celem zbadania całkiem pozytywnych twierdzeń Biesiadowskiego.

„Szczerbiec”

Nowy (2) numer żywo redagowanego dwutygodnika „Szczerbiec” przynosi treść bogatą i ciekawą. Artykuł wstępny p. t. „Co się zmieniło?” analizuje obecne położenie polityczne. Artykuł kończy się następującym wnioskiem: „Takiej polityki, jakiej potrzebuje naród, rząd p. Bartla nie poprowadzi. Nie da jej nam zmiana osoby, czy paru osób. Musi zniknąć cały system, cały duch polityczny, a więc wszyscy ci, którzy go tworzą”. Na szczególną uwagę zasługuje artykuł o „Mniejszościach narodowych”

Bogaty dział „Z kraju” podaje szereg wszechstronnych, barwnych artykułów i notatek: „Ziemie zachodnie w niebezpieczeństwie”, „Kaden znów na widowni”, „Nasi państwowcy”, „Dziwna wyrozumiałość”, „Szybko jadą” (rzecz o tem ile luksusowych sa-

Biomalz
z tranem
dla Waszych dzieci!

BIOMALZ z tranem zawiera wielką ilość witamin i jako bezwonny i smaczny bywa chętnie zżywany przez dzieci

We wszystkich aptekach i drogeriach

Pw 90-6-71.20

nowane z kompetencji depart. rolnictwa z powodu zbyt wielkiego rozrostu tego departamentu. Kierownictwo spraw gospodarczych spoczywać będzie w rękach dr. A. Rose, na stanowisku zaś dyrektora departamentu rolnictwa pozostanie nadal dyr. Kröllkowski.

LIKIERY WÓDKI
Kantorowicza
BEZ KONKURENCYJNEJ JAKOŚCI

dw 5855

SWE WŁOSY
WSKAZUJE NA ZBLIŻAJĄCĄ SIĘ STAROŚĆ
NALEŻY TEGO UNIKAĆ
GDYŻ JEDYNIEM MŁODOŚĆ ZDOBI

Orientine

PRZYWRACA MŁODZIEŻY WYWM WŁOSOM DŁGOTNY NATURALNY KOLOR NIEZMIENIENIE DLA OTOKIENIA JEST NIEZKODŹYWIENIE NIE RANIE BRUZIŁI PROSTY W UŻYCIU

PARF. d'ORIENT
WARSZAWA
SPRZEDZIE DO KASJERKI

H. MAKOWSKI
KRUSZEWICA
WINO MIOD

P 8004- 222

Mleko ożywia cerę.

W poprzednich artykułach wymieniałem niektóre przestarzałe, bezwartościowe metody pielęgnowania urody, które i dziś jeszcze odgrzebuują zagraniczni fabrykanci, polecając je ogółowi. Czytając przeto zagraniczne czasopisma, zaleca się poskromienie łatwości. Zresztą — zbyt liczne jest odgrzebywanie kosmetyków z średniowiecza, wobec postępu lekařskiej kosmetyki. Nawet niektóre środki „domowe” okazały się skuteczne dla cery. I tak, okłady z przygotowanego, ciepłego mleka w kombinacji z „Mleczkiem-Lityną” Dra Lustra mają wybitny wpływ ożywczy na cerę. Okład zostawia się przez 10 minut, poczem wyciera się twarz wacikiem napojonym „Lityną”. Wystrzegaj się zadrżania skóry zagranicznymi kosmetykami, zwłaszcza metalicznymi pudrem. Prawidłowa cerę myć gorącą wodą i mydłem śmietankowym Dra Lustra, tłustą — proszkiem marmurowym „Miraculum”, a suchą — otrąbkami młgdałowymi Dra Lustra. Z pudrów jedynie polecić mogę wykwintny puder egzotyczny Dra Lustra.

Dr. Z. B.

Tw 1047

COGNAC
Monnet
NAJLEPSZY FRANCUSKI

Współpraca Reichswehry z armją sowiecką

Rewelacje v. Gerlacha w „Welt am Montag”

W berlińskiej „Welt am Montag” znany pacyfista niemiecki von Gerlach, wydawca tego organu, w artykule wstępnym rozpisuje się o akcji komunistycznej w Niemczech, dowodząc, że rozwija się ona w porozumieniu z Moskwą. Akcja ta idzie zarówno w kierunku gospodarczym, jak i politycznym. Pan von Gerlach pisze m. in.:

Niemiecko - rosyjskie t warzystwo naftowe (Derug) z tysiącami swych urzędników — iluz z nich nie przysięgało na hasła moskiewskie? — z swymi licznymi filjami jest najlepszym dowodem tej współpracy. W Kilonji nabyła Rosja wielki elewator zbożowy. W Kilonji i we Wrocławiu Sowiety chcą założyć filje rosyjskiego zastępstwa handlowego.

Na co zresztą potrzebne jest rosyjskiemu przedstawicielstwu handlowemu w Berlinie aż 900 urzędników? Przecież niemiecko-rosyjskie stosunki handlowe są minimalne.

Zresztą i co do Reichswehry, twierdzi Gerlach w dalszym ciągu, — nie umilkły pogłoski o ścisłym jej współdziałaniu z Rosją. Podczas gdy głównodowodzący gen. Heye działa w myśl polityki rządowej, nakazującej t. zw. „rozsądne stanowisko”, to przedstawiciele drugiego kierunku z licznymi generalami na czele działają w całkowitem porozumieniu z Sowietami.

Główną rolę w tej sprawie poważnie pomyślanej grze z Rosją — pl-

ANTIBA

IDEALNY PROSZEK DO MYCIA GŁOWY
usuwa łupież i tłuszcz,
czyszczy pory skóry

W WARSZAWIE
24 7959

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Dwa potworne morderstwa

Nieznani zbrodniarze zabili woźnicę w celach rabunkowych — Zastrzelili męża, ulegając namowom wyrodnej żony

Dziś około godz. 1 stróż gminy Brzeźno zauważył wóz naftowy ciągnięty przez parę koni. Nasunęły mu się pewne podejrzenia, podszedł więc bliżej i dostrzegł, że woźnica Jan Nowak z Gostynia już nie żyje.

Na alarm stróża przywołano miejscowe władze, przyczem okazało się, że na śp. Nowaku dokonano morderstwa rabunkowego. Strzałem w skroń pozbawiono nieszczęśliwego życia, a nieznany narazie bandyta zrabował torbę do przechowania książek i gotówki, w której brakowało około 600 złotych.

Na miejsce zbrodni zajęła komisja lekarska celem przeprowadzenia wizji lokalnej. Ohydny mord wywołał powszechne oburzenie wśród szerokiej ludności a szczególnie współczucie towarzyszy osieroconej wdowy po śp. Nowaku z trziesięcym zaledwie dzieckiem. Zamordowany liczył 26 lat.

(k)

W hołdzie rodaczce

"Komitet Organizacji kobiecych zjednoczonych dla dokończenia Instytutu Radowego im. Marji Skłodowskiej"

W tych dniach odbyło się zebranie przedstawicielek organizacji kobiecych, w celu utworzenia filii „Komitetu organizacji kobiecych zjednoczonych dla dokończenia Instytutu Radowego im. Marji Skłodowskiej - Curie”, którego centrala pod protektoratem p. prez. Mościckiej powstała w Warszawie. Zebraniu temu przewodniczyła p. Jakubowska, sekretarzowa a p. Herneckowa.

W zagajeniu przewodnicząca podniosła, że kobiety całego świata otaczają wielką czcią imię Skłodowskiej-Curie, a ostatnio Angielki i Amerykanki czynem zmanifestowały swoje uczucia dla wielkiej uczzonej. Dlatego czas jest najwyższy, aby i kobiety-Polki zabrały się do pracy i zajęły się zbieraniem funduszy dla uruchomienia instytutu radowego dla walki z rakiem.

W odpowiedzi zaznaczyła p. Rzepecka, iż Kat. Zw. Polek już swego czasu rozsyłał do swych towarzyszy wezwania w celu zbierania składek na budowę instytutu radowego; również p. Żółtowska wspomniała, iż Narodowa Organizacja Kobiet wysłała pewną sumę na ten cel do swojej centrali w Warszawie.

W rezultacie uchwalono potrzebę utworzenia takiego podkomitetu, w skład którego wejdą prawdopodobnie: p. dr. Parczewska jako przewodnicząca, p. Jakubowska — wiceprzewodnicząca, p. Żółtowska — sekretarka, pp. Machowska i Starkowa jako skarbniczka i jej zastępczyni. Najbliższą pracą podkomitetu będzie zorganizowanie kwesty tygodniowej w początkach marca oraz urządzenie akademii ku czci wielkiej naszej rodaczki Skłodowskiej - Curie.

Pogoń za bandytą

Rannego rabusia ujęto

Podczas patrolowania na szosie Gdańskiej w lesie koło Myślęcinka pod Bydgoszczą starszy posterunkowy policji Dynar i posterunkowy Chmielewski poszukiwali grasującego w tych okolicach bandytę, który napadał na ludzi a następnie uciekał na rowerze.

W czasie patrolu wspomniani posterunkowi usiłowali zatrzymać podejrzanego kolarza, który jednak nie zareagował na wezwanie i począł uciekać. Dynar i Chmielewski rzucili się w pościg za nim wobec jednak coraz większego oddalania się rowerzysty Chmielewski strzelił z automatycznego pistoletu. Strzał był celny i ugodzony w lewą nogę powyżej kolan, cyklista padł na ziemię. Był nim 35-letni Stanisław Soliński, rodem z Mierzycówka w pow. wyrzyskim a zamieszkały w Bydgoszczy przy ul. Grunwaldzkiej. Przepuszcza się, że Soliński jest poszukiwanym bandytą, znanym z wspomnianych napadów. Rana jego jest lekka.

(k)

O drugiej zbrodni, którą popełniono na innym tle donosi nasz korespondent (ski) z Grudziądza:

W dn. 1. 1. br. znaleziono pod Rogoźnem w pow. grudziądzkim zwłoki mistrza rzeźniczego Marcinkowskiego z Grudziądza. Wybrał się on w dniu poprzednim celem zakupu bydła i nierogacizny, przyczem miał przy sobie większą sumę pieniędzy. Z tego powodu przypuszczano, że padł ofiarą zbrodni rabunkowej.

Sledztwo w tej sprawie przybrało obecny wynik nieoczekiwany. Stwierdzono, że zbrodnię popełnił czeladnik tragicznie zmarłego niejaki Kłos, który aresztowany, przyznał się do winy i podał dalsze sensacyjne szczegóły. Kłos mianowicie utrzymywał niedozwolone stosunki z żoną Marcinkowskiego i zamordował męża z jej namowy. Aresztowano więc Marcinkowską, która również już przynależała do winy.

KALENDARZYK

Sobota, 1 lutego 1930.

Słońce: wschód 7,36; — zachód 16,37; — długość dnia 9 godzin 1 min
Księżyc: wschód 9,04; — zachód 19,27; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw Pozn.
Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 4 st. C., pochmurno, wiatr wschodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 739 mm. — W ubiegłym dobie temperatura najwyższa 0 st. C., najniższa — 5 st. C. Ilość opadu: 3 mm.

Stan wody w Warszawie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych + 0,61 m.

Kal. rz. kat.: Ignacy Biskup; jutro N. M. P. Gromniczna.
Kal. słow.: Żegota; jutro Mirosław.

Nocna służba aptek

Sródmieście: Apteka św. Marcina, ulica Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ulica Mickiewicza 22.

Lazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha narożnik Niegolewskich.

Wilda: Apteka „Fortuna”, ul. Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta apteki tam się znajdują.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Jutro Matki Boskiej Gromnicznej.** W katedrze poznańskiej o godz. 10,15 święcenie gromnic, procesja i uroczysta suma pontyfikalna; celebryje J. E. ks. biskup Dymek; kazanie wygłosi ks. rektor Kozal.

— **Całodzienna adoracja.** Dnia 2 br. w kościółku pod wezw. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych księży Salezjanów przy ul. Wronieckiej — odbędzie się uroczyste wystawienie Najśw. Sakramentu, połączone z całodzienną adoracją. Porządek nabożeństw następujący: O godz. 8 uroczysta msza św. z wystawieniem Najświętszego Sakramentu, o godz. 9 druga msza św., o godz. 10,30 uroczysta suma z kazaniem, podczas której nastąpi poświęcenie ołtarza bł. księdza Jana Bosko, o godz. 12 msza św. z kazaniem, o godz. 16 nieszpory z zakończeniem całodzienną adoracji oraz dziękczynne Te Deum.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Koło Śpiewackie im. Bolesława Dembińskiego.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 3 lutego br. o godz. 20 w lokalu druha Wróblewicz, Chwaliszewo 68. Nowych członków przyjmuje się na każdej lekcji, które odbywają się we wtorki i piątki o godz. 20 w sali Domu Królowej Jadwigi, Al. Marcinkowskiego 1.

— **Ze Związku Podoficerów Rez. Z. Z. R. P. Kola Poznań.** Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 6 lutego br. o godz. 20 na sali restauracji Rzeźni miejskiej przy ul. Grochowe Łąki 9. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy m. in. wykład z dziedziny wojskowej.

— **Z Koła Pań przy Chorągwi Wlkp. Związku Hallerczyków.** Ważne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 3 lutego o godz. 19 w sali kawiarni Teatru Wielkiego.

— **Zebranie Tow. Młodych Przemysłowców** odbędzie się w poniedziałek, 3-go lutego o godz. 20 w sali Domu Rzemieślniczego. Na porządku obrad referat p. dr. Marjana Chelmitkowskiego pt. „Rozwój portów i marynarki polskiej” prac spr-

wa mającej się odbyć zabawy karnawałowej. O liczny udział prosi Zarząd.

— **Towarzystwo Ornologiczne** donosi, że nadzwyczajne walne zebranie odbędzie się dnia 3 bm. w sali Wielkopolskiej Izby Rolniczej o godz. 19. Do porządku obrad należą sprawy: sprawozdanie kasowe oraz postępek prac przygotowawczych do pokazu drobitu, gołębi, królików, psów i zwierząt futerkowych. Obecność wszystkich członków jest pożądana.

WYKŁADY

— **Bilans likwidacji niemieckiej w Polsce.** Dnia 10 bm o godz. 20 w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka wygłosi wybitny znawca prawa likwidacyjnego, były członek Komitetu Likwidacyjnego i autor licznych prac z tego zakresu, p. Kazimierz Kierski, odczyt na temat „Bilans likwidacji niemieckiej w Polsce”. Będzie to drugi z rzędu odczyt z cyklu poświęconego zagadnieniom polsko-niemieckim a zorganizowanemu przez Zarząd Kola Miejsowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu.

ZYCIE SOKOLE

— **„Sokol” Śródmieście.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 5 bm o godz. 20,15 w salce przy ul. św. Marcina 65. Na porządku obrad m. in. wykład i mianowanie członka honorowego.

— **Bal „Sokola”.** W ostatniej chwili przypominamy o redukcji karnawałowej, którą urządza Sokół P. VIII dnia 1 bm. w salach Domu Katolickiego na Śródcie. Dojazd tramwajem linii 2.

WIECZORY, KONCERTY

— **Bal Bratniej Pomocy.** W ostatniej chwili przypominamy, że dzisiaj w sobotę, 1 bm odbywa się X doroczny bal Bratniej Pomocy U. P., od dawna z niecierpliwością oczekiwany przez całą elitę Wielkopolski. Bal Bratniej Pomocy obfitować będzie w cały szereg przepięknych momentów, których najspanialszym będzie tradycyjny polonez, który około północy rozpocznie fanfara, długim barwnym wędzmem sunąc będzie po sali.

— **Koło Poznań Związku Podoficerów Rez. Z. R. P.** urządza w sobotę, dnia 8 lutego br. na sali restauracji Rzeźni miejskiej przy ul. Grochowe Łąki 9 zabawę karnawałową z wielce urozmaiconym programem. Przygrywać będzie doborowa orkiestra. Początek o godz. 20. O liczny udział członków i sympatyków wraz z rodzinami zaprasza Zarząd.

— **Doroczny bal związkowy Polskiego Związku Przemysłowców Elektrotechnicznych na Województwo Poznańskie i Pomorskie** odbędzie się w Bazarze w niedzielę, dnia 2 bm. Sympatykom i osobom, które przez przeoczenie zaproszenia nie otrzymały, wydaje zaproszenia firma Czerniak, ul. 27 Grudnia 19.

— **Wielki karnawał dziecięcy** urządza Stow. Pań Miłosierdzia św. Wincentego a Paulo (Fara) w niedzielę, 9 bm o godz. 15-tej w sali amarantowej, ul. Słowackiego 21-23. Dla naszych małych obywateli będzie to wspaniała zabawa, obfitująca w wiele niespodzianek i przyjemności. Odbędzie się m. in. zabawne popisy małych a świetnie zgranych aktorów ochronki Farniej. Tańce i korowody krasnoludków w barwnych strojach oraz śpiewy i muzyka przeniosą naszych miłośników w istną krainę czarów i baśni. Nie zabraknie również i smakolików, które popłyną z bogato zaopatrzonym bufetu. Czysty zysk przeznaczony jest na święcenie dla ubogich.

— **Związek Cukierników** zawiadamia, iż tegoroczna zabawa karnawałowa odbędzie się w niedzielę, dnia 23 lutego br. w salach Ogrodu Zoologicznego. Zarząd.

KRONIKA FILMOWA

— **Kino Parafjalne w Domu Katolickim na Śródcie** (tramwaj nr. 2) wyświetła w niedzielę, dnia 2 bm wielki film religijny pt. „Chrystus zwyciężył”. Początek seansów o godz. 16. 18 i 20. Bilety po 50 gr. 75 gr i 1,00 zł wcześniej nabywać można w biurze parafji archikatedralnej.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Stow. Samopomocy Doróżnej w Poznaniu** obchodzi dnia 2 bm piękną uroczystość poświęcenia sztandaru z okazji dwuletniego istnienia. Stowarzyszenie to w krótkim czasie swego istnienia zgromadziło w swym gronie około 2300 członków i wypłaciło prawie 50 tys. zł w 90-ciu i kilku wypadkach śmierci. Celem stowarzyszenia jest niesienie natychmiastowej materialnej pomocy rodzinom po zmarłych członkach. Do wspomnianej organizacji stale wstępują nowi członkowie. Program uroczystości jest następujący: O godz. 9 zbierają się wszyscy członkowie i przedstawiciele innych organizacji ze sztandarami przed kościołem OO. Jezuitów. O godz. 9,30 poświęcenie sztandaru i uroczysta msza św., poczem pochód na salę Domu Rzemieślniczego, gdzie odbędzie się uroczystościowe zebranie, na którym słowo wstępne wygłosi prezes p. G. Dekorde. Do komitetu honorowego należą: prezydent Ratajski, starosta krajowy p. Begale, gen. Dzierżanowski, St. Kalamajski itd.

(z)

Kobiety w ciąży muszą się starać o ustrzeżenie każdego zapaścia stolicy przez użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa. Kierownicy uniwersyteckich klinik chorób kobiecych, chwalał jednogłośnie naturalną wodę Franciszka Józefa, gdyż łatwo się ją zużywa i łagodne działanie takowej bez ubocznych skutków następuje w krótkim czasie. Żądać w apt. nw 7953

KONKURS TARGÓW WSCHODNICH NA PLAKAT

Prażąc uświetnić dziesięciolecie działalności swej instytucji, Zarząd Targów Wschodnich, zaprasza wszystkich polskich artystów - plastyków do udziału w konkursie na plakat jubileuszowy. Za projekty uznane przez powołaną się mającą jury jako najlepsze, wyznaczono trzy nagrody: I. — zł 1200.—, II. — zł 500.—, III. — zł 300.— Termin nadsyłania prac upływa z dniem 28 lutego r. b. Wymiary rysunku wraz z napisem wedle tekstu ustalonego w warunkach konkursu wynoszą 70 cm X 100 cm. Wszelkich informacyj szczegółowych o warunkach udzielają Targi Wschodnie, Lwów, Jagiellońska 1 — i następujące instytucje w Poznaniu: Tow. Przyjaciół Sztuk Pięknych i Dyrekcja Państw Szkoły Sztuki Zdobniczej, ul. Jezuicka 5, dw 4043

— **Obchód jubileuszowy 10-lecia** istnienia Klubu Mand. „Lira” w Poznaniu odbędzie się dnia 2 bm. O godz. 8,30 zbiórka w lokalu przy ul. Wronieckiej 6, o godzinie 9 nabożeństwo w kościele Katarzynek, o godz. 11 uroczyste zebranie sprawozdawcze w lokalu klubu.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Poziom kosztów utrzymania** obniżył się w miesiącu styczniu br. w porównaniu z miesiącem poprzednim o 4,56 procent, jak to ustaliła na dzisiejszym posiedzeniu Wojewódzka Komisja do badania zmian kosztów utrzymania osób pracujących w handlu i przemyśle.

— **Z Państw. Szkoły Budownictwa.** Dnia 30 stycznia po nabożeństwie w kościele Bożego Ciała o godz. 10 rozpoczęło się uroczyste wręczenie dyplomów i pozebranie pp. abiturjentów na auli szkolnej. Po sprawozdaniu p. dyr., inż. Twardowskiego z działalności ubiegłego półrocza oraz serdecznym podziękowaniu pp. abiturjentów za wydatną pracę i złożeniu życzeń dalszej owocnej pracy na niwie gospodarczo-społecznej, przemówił prezes Bratniej Pomocy p. Zenon Urbański, zęgnając odchodzących kolegów w serdecznych słowach. Dziękując za życzenia, przemówili w gorących słowach w imieniu abiturjentów wydziału architektonicznego b. prezes Bratniej Pomocy, p. Fietsz oraz wydziału drogowo-wodnego p. Labuziński. Świętą uroczystość urozmaicił chór Państw. Szkoły Budownictwa i Mierniczo-Meljoracyjnej, a podniosło zebranie zakończono hymnem narodowym.

— **„Szabeskurjer”.** Drugi numer tegoroczny wspomnianego pisma wyszedł już z druku. Zawiera ono szereg ciekawych artykułów, w których uwydatnia się zgubne wpływy żydowskie. Do słynnej galerii sprzedawców przybyło niestety kilku nieszczęsnych reprezentantów. — „Szabeskurjer” piętnuje, jak zwykle, tych, którzy popieraniem elementu żydowskiego przyczyniają się do osłabiania naszej spójności narodowej.

— **Propaganda sekularna.** Donoszą nam, że po domach roznoszą jakieś niezbrane osoby pisemko sekularne pt. „Złoty wiek”, sprzedając je po 5 groszy mimo wyznaczonej na egzemplarz cenę 25 gr. Radzimy ostrożność.

KRONIKA POLICYJNA

— **Na torze saneczkowym „Rusałka” w Puszczykowie** włamali się do pawilonu restauracyjnego p. Pawlaka złodzieje i skradli piec żelazny, stoły, krzesła itp. — Dzięki miejscowej policji złodziei w krótkim czasie ujęto i osadzono pod kluczem.

— **Kradzieże i włamania.** Lewicki Henryk, ul. Mostowa 4, skradł firmie „Zawbor” przy ul. Skarbowej 20 opony, detkę, 4 tubki kleju, jak również sfalszowany list przewozowy na ogólną sumę 373 zł; przyznał się do winy i skradzione przedmioty zwrócił. — Fiermie Brown Boveri przy ul. Patr. Jackowskiego 45, skradziono 3 szyny miedziane 100X10 m długości i kilka mniejszych szyn, ogólnie wartości 1150 zł. — P. Nowickiej Mirosławy ul. Matejki 58, skradziono bluzkę i parę śniegowców. Kradzieży dokonała służąca Pawłowski, u których Nowicka mieszkała, nazwiskiem Wleklk Władysława, która zbiegła w niewiadomym kierunku. — P. Bajerka Bronisławy z Orkowa pow. Śrem, skradziono na ulicy Strzeleckiej 2 wozu 18 ft. masła. Część masła znalazłono przy ul. Rybaki 22 a. — P. Bubakowi, ul. Zielona 7, skradziono z niezamkniętego mieszkania palto zimowe, w którym znajdował się portfel z różnymi dokumentami i kwitami. — Do mieszkania Zalewskiej przy ul. Wrocławskiej 17, włamali się złodzieje zapomocą wyrwania skobla i skradli 3 suknie i rozmaite inne drobne rzeczy. — Do składu towarów krótkich Podblejskiej przy W. Garbarach 40, włamali się złodzieje przy pomocy wykucia większego otworu w murze i skradli wię-

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

WYSPIAŃSKI A PROCES NATANA MARMAROSCHA

W numerze wigilijnym „Kurjera Poznańskiego” w Dziale Kultury i Sztuki p. sędzią Jan Nowakowski zwrócił uwagę badaczy twórczości Wyspiańskiego na akta sądowe niejakego Natana Marmaroscha, które stanowić mogły podstawę, realia, „Sędziów”.

Ponieważ akta owe studjowałem przed półtora rokiem w stanisławowskim Sądzie okręgowym, więc może będzie krokiem naprzód, gdy zdam sprawę z uzyskanych badań.

Rzecz przedstawia się w sposób następujący:

Jednej z letnich nocy 1899 roku we wsi Jabłonica, leżącej na ówczesnej granicy galicyjsko-węgierskiej, na podwórku miejscowej karczmy znaleziono ranną, nieprzytomną służącą karczmarza, dziesiętnastoletnią Jewdochę. Była to sierota, pochodząca z jednej z wiosek pod-delatyńskich. Od roku mniej więcej pozostawała w obowiązku u propinatory-żyda i cieszyła się zupełnym uznaniem chlebodawców.

Gdy ją, broczącą we krwi, znaleziono, mogła jeszcze mówić, ale nie chciała wyznać, kto jest mordercą. Nazajutrz, ciągle jeszcze przy życiu, wydała na świat martwe dziecko i w kilkanaście godzin później zmarła, zabierając ze sobą do grobu tajemnicę swej śmierci.

Sledztwo sądowe ustaliło, że nieznanemu morderca strzelił do niej z rewolweru w tył głowy.

Podjęcie padło na Nutę vel Natana Marmaroscha. Był to syn bogatego handlarza bydłem Samuela Marmaroscha. Tu więc pierwsze rozejście się rzeczywistości z „Sędziami”, gdzie Samuel jest karczmarzem i chlebodawcą Jewdochy.

Natan Marmarosch, lat 24, żonaty, bezdzietny. Bezdzietność w świecie swobodnych pojęć starozakonnych podawała Natana w pewne lekceważenie. Zwalczal je ostantacyjną donżuanerią na gruncie Jabłownicy. Wszystko przemawiało za tem, że on też był ojcem dziecka Jewdochy.

Wszystko przemawiało za tem, aczkolwiek Natan w sledztwie przeczy, jakoby miał romans z Jewdochą.

Uwiedziona dziewczyna, jak i nieślubne dziecko nie są sensacją na wsi huculskiej, ale ciężarność Jewdochy wzbudza i zainteresowanie Jabłoniczan i nawet współczucie: to ciche, pracowite, potulne, dobre dziewczę z pod Delatyna imponowało dotychczas niezwykłą skromnością, odpornością na wszelkie zloty parobków i bywałców propinacyjnych. „Kto?” — usiłują wydobyc z Jewdochy odpowiedź miejscowe kumoszki. „Nie powiem”. Jedną z towarzyszek pracy zdołała się tylko dowiedzieć: „nikt z naszych, ruskich”. Szczęśliwszą w ciekawości była podobno karczmarka-żydówka; jej to miała Jewdocha pod najwyższym sekretem wyznać: „Natan”.

Karczmarka pod najwyższym sekretem zwierzyła się z tem niejakej Marusi Bilousowej. Marusia Bilous pod najwyższym sekretem — całej Jabłownicy. Ale w sledztwie sądowym karczmarka-żydówka absolutnie wszystkiemu zaprzeczyła. Zeznania Marusi, jako znanej bajczarki, zawisły w powietrzu. Jeśli nie dla prokuratora, to dla obrońcy.

Ale na widownię wkracza żandarm z Worochty. Przed nim to, na dwa — trzy miesiące przed zbrodnią Natan zwierzał się, iż uwiódł Jewdochę i że nawet będzie miał z nią dziecko. „Nie moja więc wina, że żona moja bezdzietna”. W miesiąc później skarży się temuż żandarmowi, że Jewdocha, za namową karczmarki, żąda wysokich alimentów. Na sledztwie Natan przeczy, jakoby czynił podobne zwierzenia i co do związku miłosnego i co do alimentów. Zapytana karczmarka też już, w obecnym stadjum rzeczy, o niczem nie wie. Szał!

Sędzia sledczy pyta żandarma, jakie motywy mogły kierować Nathanem, by dopuścić się morderstwa?

— Znam dobrze Żydów. Nie mogli dopuścić do tego, by chrześcijanka wydała na świat plód żydowski.

Zeznanie żandarma dopuszcza więc przypuszczenie, że zbrodnia stała pod znakiem jeśli nie pod naciskiem nawet opinii żydowskiej w Jabłownicy.

To poszlaki psychiczne. Poszlaki zaś fizyczne: odciski butów Natana, stwierdzone na podwórku karczmy, oraz rewolwer. Nikt go nigdy nie widział u Natana, ale znaleziony po kil-

ku miesiącach szukania kupiec, który rewolwer ów sprzedał, postawiony oko w oko z Nathanem, zeznaje, że rewolwer ów kupował od niego „ktoś podobny”. Wreszcie zeznanie małoletniej siostry Natana, że krytycznego dnia, o krytycznej godzinie nocnej Natan opuścił mieszkanie i przez pół godziny nie było go w domu. Wszyscy inni domownicy z ojcem Samuelem na czele, przeczą temu zeznaniu. Małoletnia — zdawało jej się.

Natan przeczy, jakoby był kiedyś w posiadaniu rewolweru, którym Jewdochę zabił, a który w kilka dni po zbrodni znaleziono w ogrodzie parochy. „Ktoś podobny” to nie to samo co „ten sam” — niema dowodu na to, że Natan posiadał kiedyś „liczo zbrodni”, ów rewolwer. Odciski butów?

Mógł nawet na podwórku karczmy być tego dnia, ale kto inny zabił, po jego odejściu. „Sądźcie sami” — zwraca się obrona ku ławie przysięgłych. Werdykt zapada niewinniający. Obronę konstruuje tu na domysł. Wartość się o szczegóły jej zwrócić do niedawnego naszego ministra oświecenia publicznego, dra Dobruckiego, który w procesie tym występował jako lekarz-rzeczoznawca.

Oto jest t. zw. stan faktyczny. Teraz konfrontacja z „Sędziami”.

Ścisłem powtórzeniem rzeczywistości w dramacie jest romans Natana i Jewdochy oraz imiona trojga naczelnych bohaterów: oni oboje i Samuel. Wszystko inne — nadbudowa poetycka. Inaczej u Wyspiańskiego schodzi Jewdocha ze świata, nie było wręczystości zabójstwa dziecka, nie miała brata, nie miała już ojca. Nie karczmarzem i nie chlebodawcą Jewdochy był Samuel. Nie w jednym i tym samym domu mieszkali. Wyspiańskiego własnym motywem jest scena z rewolwerem między Nathanem a bratem Jewdochy, scena z której bezpośrednio wynika jej śmierć. Wyspiańskiego własnym motywem jest to, że stary Samuel wyzwał niegdyś z majątności ojca Jewdochy. Z czucia poetyckiego wysnuty szereg figur dramatycznych ze świata żydowskiego: Jukli, a zwłaszcza Joas. Jest to już sfera fantazji twórczej. Badając jednak akta sądowe, widzi się, jak każdy z tych motywów jest jednak transpozycją jakiegoś ważnego szczegółu sledztwa lub rozprawy sądowej; odmienne od dosłowności, od litery faktów — przedziwnie pozostają w zgodzie z duchem rzeczywistości. Kolejne wykazanie tego wymagałoby obszernego studjum — tu więc zaznaczyć tylko trzeba, że Wyspiański albo badał akta procesu w Stanisławowie, albo miał bardzo ścisłą i inteligentną relację.

Pozostaje pytanie, kiedy Wyspiański mógł się wtajemniczyć w szczegóły procesu Natana Marmaroscha? Odpowiedź jest bodaj ścisła: rok 1902.

W roku 1902, po nieudanej kuracji w Rymanowie, za porażką lekarzy miał wyjechać w góry. Wybrał w tym celu Delatyn, gdzie urzędnikiem państwowym był jego szwagier. Rok 1902, świeże wspomnienia procesu, który odbywał się w roku 1900, albo 1901 (sledztwo trwało rok zgórą). Wspomnienie żywe zwłaszcza w Delatynie, w którego powiatowym obrębie leży Jabłonica, miejsce zbrodni — i gdzie taki znaczny kupiec, jak Marmarosch, mógł być nawet powszechnie znany. Opinia publiczna nie wyżyła ze siebie jeszcze wstrząsającego faktu morderstwa i niespodziewanego werdyktu sędziów przysięgłych. Sąd ziemski, sąd ludzki, ułomny i powstająca w poecie myśl: jest jednak zawsze najwyższa Izba apelacyjna: sąd Boga. — Sędziowie...

Dziś w Jabłownicy już tylko, jakby jakaś klechda, przechwuje się słuch o Jewdosze i jej śmierci. Niema nawet tego domu, gdzie stała karczma. Pozostało tylko zdjęcie fotograficzne, zachowane w aktach sądowych — a że zmarłych, zasądzonych już przez Sędziego Nieomylnego osób, z ich dusz — zdjęcie poetyckie: „Sędziowie” Wyspiańskiego.

Adam Grzymała - Siedlecki.

Książki nadesłane

Walery Przyborowski: „Olszynka Grochowska”. Dom Książki Polskiej, Warszawa 1930.

Walery Przyborowski: „Młody konfederat barski”. Dom Książki Polskiej, Warszawa 1930.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Jubileusz uczonego Piszą nam z Krakowa. Podwójny jubileusz obchodzi w tym roku znakomity nasz matematyk dr. Stanisław Zaremba, profesor Wszechnicy Jagiellońskiej. Trzydzieści lat temu objął on katedrę matematyki na naszej wszechnicy, zaś mija lat czterdzieści, jak uzyskał doktorat nauk matematycznych w paryskiej Sorbonie. W sobotę uczy tę rocznicę Uniwersytet Jagielloński nadaniem prof. Zarembie doktoratu filozofii honoris causa, zaś następnie odbędzie się uroczysta Akademia (kw).

Z Polskiego Tow. Filozoficznego. Oddział lwowski odbył posiedzenie naukowe, na którym p. H. Bad wygłosił odczyt p. t. „Stellus... non Caritasus”. Geniza legendy. (nl)

Nowy zarząd Wil. Tow. Lekarskiego. Z Wilna piszą nam. Na walnym zebraniu Wileńskiego Towarzystwa Lekarskiego obrany został zarząd w składzie następującym: prezes — prof. dr. J. Szmurło, wiceprezisi: dr. Łukowski i dr. Lewande, skarbnik — dr. Bądziński, bibliotekarz — doc. dr. Safarewicz, sekretarze: doc. dr. Czarnecki i dr. Wąsowski. Do komisji rewizyjnej weszli: dr. Wirszubski, dr. Bujalski i dr. Zawadzki. Do komitetu redakcyjnego „Pamiętnika W. T. L.” weszli: „prof. Jasiński, doc. Safarewicz, dr. Minkiewicz, dr. Bądziński, doc. dr. Czarnecki, prof. Trzebiński, prof. Schilling-Siengalewicz, prof. Szmurło i dr. Wirszubski (nw).

Z Tow. Literackiego im. Mickiewicza. Oddział krakowski odbył zebranie naukowe z odczytem prof. dr. St. Pigama pt. „Tło obyczajowe „Pana Tadeusza””. (nk)

LITERATURA

Rzadkie wydanie „Pana Tadeusza”. W „Tęczy” umieszcza p. dr. Zygmunt Mocarski wiadomość o rzadkich i mało znanych wydaniach „Pana Tadeusza”. Są to wydania toruńskiej firmy wydawniczej Ernesta Lambecka z lat 1859, 1865 i 1878. Pierwsze z nich zostało przedrukowane z „Paryskiej edycji z roku 1834. „Drugie, tanie wydanie” jest fikcyjne, bo w niewysprzedanych egzemplarzach zmieniono tylko kartę tytułową; tak samo rzecz się miała z wydaniem trzecim. Egzemplarze wszystkich trzech wydań są dziś bibliofilską rzadkością. Egzemplarz z r. 1859 z napisem: „Do Biblioteki Towarzystwa Polskiego w St. Gallen niniejszą ofiarował ob. Ludwik Reynolds z 16 czerwca 1868” znajdował się w Bibliotece Rapperswilskiej, obecnie zaś spoczywa w Centralnej Bibliotece Wojskowej w Warszawie, jako część Biblioteki Narodowej.

TEATR

Solski w Gdańsku. Bawiący obecnie w Bydgoszczy na gościnnych występach Ludwik Solski uda się do Gdańska, gdzie na zaproszenie sfer polskich odegra „Pana Jowińskiego” z zespołem bydgoskiego teatru miejskiego.

150.000 darmochoy. Piszą nam z Warszawy: Przy dyskusji budżetowej w Radzie miasta wyszło na jaw wiele ciekawych rzeczy z gospodarki teatralnej, między innymi sprawa tzw. „kartek”, tj. grati-sowych wstępów do teatrów miejskich. Okazało się, że dziennie wydaje się takich darmochoy około 400, tak że na rok, razem z popołudniówkami, wypada około 150 tysięcy. Sama Rada miejska i magistrat wybierają około 12.000 tysięcy kartek rocznie. Artyści i pracownicy teatralni — którym się zresztą to słusznie należy — biorą około 1.000 kartek bezpłatnych na miesiąc i 2.500 ulgowych, tj. za opłatą paru złotych. Z tych ostatnich korzystają urzędy państwowe, garnizon itd., razem około 3.000 kartek miesięcznie, lecz tego do „darmochoy” rachować nie można, kartki te są, jak powiedziałem, płatne, a wysokie ceny teatrów miejskich uniemożliwiają „proletariatowi inteligencji” korzystanie z przedstawień inaczej, jak za zniżką. Gdy więc dodamy jeszcze bilety prasowe, które zwyczajowo dziennikarze otrzymują wszędzie, jako że pisma ogłaszają reklamy teatrów, przeto najpoważniejszą pozycją zostaje owa darmochoa radnych miasta i urzędników magistratu. (wt)

MUZYKA

Muzyka symfoniczna w Krakowie. Do-noszą nam z Krakowa: Związek Zawodowych Muzyków dał piąty już tej zimy koncert-porannek symfoniczny. Na dyrygenta zaproszono z Warszawy Adama Dołżyckiego; solistką była p. Eugenia Umńska-Jaworska, pierwsza skrzypaczka kwartetu smyczkowego Warszawskiego Towarzystwa Muzycznego. Odegrała ona z akompanjamentem orkiestry koncert A-dur Mieczysława Karłowicza. Orkiestra wykonała uwerturę Wł. Zelańskiego p. tyt. „W Tatrach” oraz piątą symfonię E-moll P. Czajkowskiego. (kr. m.)

„Szopka krakowska” we Lwowie. Piszą nam z Lwowa: Chór technicki wystawił „Szopkę krakowską”, porozumiały się z „Związkiem chórów i teatrów ludowych”. Gmach szopki był wspaniały, figurki żywe i zabawne, śpiewano z zyciem Regionalizm krakowski dał się poznać we Lwowie ze swej najbarwniejszej strony. (lm)

PIĘKNY JUBILEUSZ

TRZYDZIEŚCI LAT PRACY
PROF. DR. PIASECKIEGO

Wprawdzie nasz dziennik zajmie się obszernie działalnością prof. dr. Eugenjusza Piaseckiego w rubryce Kultury Fizycznej, aby przedstawić Jego nieustrudzoną działalność jako propagatora i pioniera na tem polu wychowania narodowego, niemniej jednak należy chociaż w najkrótszym zarysie skreślić jego naukową działalność, jako podstawę i punkt wyjścia do tamtej. W ciągu lat trzydziestu, chlubnej tej pracy poświęconych, nie ustawał prof. Piasecki na chwilę w badaniach i w studjach, które Jego nazwisko złączyły na zawsze z tym zakresem wiedzy, a uczyniły go nie tylko w Polsce, ale i poza jej granicami.

Pierwsze większe badania naukowe podjął dr. Piasecki we Lwowie, pracując na tamtejszym Uniwersytecie, w zakresie fizjologii ćwiczeń cielenych i higieny szkolnej, a to w zakładzie fizjologicznym i higienicznobakterjologicznym. Na ten też czas przypadają ustawiczne podróże naukowe zagranicę, udział w kongresach higieny szkolnej w Norymberdze, Londynie i Paryżu, gdzie prof. Piasecki zaznajamiał świat z pionierskimi poczynaniami dra Jordana w Krakowie. Z tego czasu pochodzi też podręcznik „Zasady wychowania fizycznego” (1904) który zwrócił na siebie uwagę zagranicą i zaraz został przetłóżony na czeski.

Drugi okres, otwarty w r. 1909, dał prof. Piaseckiemu szersze pole działania, gdyż otrzymał on był docenturę higieny szkolnej na Uniwersytecie lwowskim. Oczywiście pod tą urzędową nazwą, której nie można było zmienić, wprowadził nasz uczonego całkowicie kurs wychowania fizycznego, na który uczęszczali nie tylko słuchacze medycyny ale i filozofji, tj. przyszli nauczyciele szkół średnich. Jeszcze przed samą wojną, w r. 1913, utworzył też prof. Piasecki sekcję polską przy międzynarodowym Instytucie wychowania fizycznego, oraz opracował ważny problem naukowy, mianowicie w „Fizjologii człowieka”, dzieło zbiorowe wydanem przez prof. prof. Berka i Cybulskiego napisał rozdział o fizjologii ruchów.

Podczas wojny, zagnany losami do Kijowa, wykładał prof. Piasecki higienę szkolną i wychowanie fizyczne w Polskim Kolegium Uniwersyteckim, które wtedy tam powstało, ale całą swoją działalność mógł rozwinąć dopiero w Poznaniu, gdzie w r. 1919 zaproszono Go na jedyną w Polsce a jedyną z trzech w całej Europie katedrę teorii wychowania fizycznego i higieny szkolnej. — na katedrę stworzoną dla Jego wiedzy, pracy i niezmiernych zasług. Odtąd może już zasięgiem swej energii obejmować całą Polskę, nieustrudzenie organizując wprowadzanie w czyn idei swego zycia. Nasze Studium Wychowania Fizycznego otrzymało za inicjatywę prof. Piaseckiego osobny statut, przez Senat Akademicki uchwalony, poza tem ministerstwo oświecenia stworzyło jednolitą podstawę organizacyjną dla tego zakresu nauki na wszystkich naszych wszechnicach. Poza tem uczestniczył prof. Piasecki we wszystkich z jego zakresem związanych poczynaniach urzędowych i prywatnych, jako najznakomitszy w Polsce znawca tych spraw.

Uznanie to nie ogranicza się do odczynny. O powadze, jaką cieszy się wiedza prof. Piaseckiego zagrańca, dostatecznie świadczy fakt, że w r. 1927 Liga Narodów uprosiła go przez swoją Sekcję Higijeny, aby jako wysłannik Ligi odbył niejako „inspekcję Europy” w zakresie metod i stanu wychowania fizycznego, czego też w 13 państwach chlubnie dokonał. Prace naukowe prof. Piaseckiego, których spis sięga osmdziesiąciu, ukazywały się nie tylko po polsku, ale po niemiecku, francusku, czesku, angielsku i w językach skandynawskich. Najnowszym zamierzeniem jubilatą jest obecnie dzieło które obejmuje całą teorię wychowania fizycznego. Wszystko przemawia za tem, że pomnoży ono nie tylko nasz rodzimy dorobek naukowy, ale rozgłosi szeroko naszą wiedzę i naszą kulturę poza granicami Polski. To życzenie zechce przyjąć Czcigodny Jubilat od naszej redakcji, która łączy się ze światem naukowym w najwyższym szacunku i podziękę za Jego wspaniałą działalność

DZIAŁ GOSPODARCZY

Sytuacja banków Polski Zachodniej w r. 1929

Rozwój gospodarczy w r. ub. w porównaniu z r. 1928, doznał znacznego osłabienia. Towarzyszące tej fazie koniunktury wielkie napięcie na rynku pieniężnym, trudności płatnicze, fala protestów wekslowych i rosnące zapotrzebowanie kredytów, ustąpiły w miesiącach letnich miejsca pewnemu odprężeniu, które zdawało się zwiastować, iż życie gospodarcze przeszło już z fazy recesji w okres wytchnienia i spokojniejszego rozwoju.

Objawy poprawy były w tych miesiącach widoczne również w dziedzinie zachodniej, częściowo w związku z pewnym ożywieniem gospodarczym, jakie spowodowała dla stolicy zachodniej Powszechna Wystawa Krajowa. Z drugiej strony jednakże duże inwestycje i nakłady, położone na P. W. K., wywołały po zamknięciu Wystawy reakcję w miesiącach jesiennych i zimowych, kiedy nastąpiło ponownie wyraźne pogorszenie koniunktury, odczuwane w Polsce zachodniej silniej jeszcze niż w innych częściach Polski. Położenie rolnictwa, które decyduje o tempie obrotów gospodarczych w naszej dziedzinie, pomimo kredytów zastawowych i premij wywozowych, nie zeznało polepszenia. Liczba bezrobotnych w województwach poznańskim

i pomorskim od sierpnia do listopada ub. r. wzrosła z 8.082 do 13.306, czyli o 65 proc., podczas gdy wzrost liczby bezrobotnych w pozostałej Polsce wynosił w tym czasie niecałe 4 proc. (z 89.109 na 92.252). Statystyka upadłości i nadzorów sądowych świadczy również o krytycznym położeniu gospodarzem Polski zachodniej.

Naszkicowany wyżej rozwój koniunktury gospodarczej znalazł naturalne odzwierciedlenie w bilansach banków Polski zachodniej. Zestawienie poniższe wykazuje, że wkłady w bankach Polski zachodniej rosną w dalszym ciągu, chociaż w słabszym tempie, niż w roku poprzednim. Podczas gdy ogólna suma wkładów w r. 1928 wzrosła o ca 14 proc., wkłady terminowe o ca 40 proc., wynosił procentowy przyrost wkładów ogólnych do listopada 1929 r. tylko 7 proc., a wkładów terminowych ca 16 proc. W każdym razie objawem pomyślnym było, że rosły w w pierwszej linii wkłady terminowe. Ogólny przyrost wkładów w 11 miesiącach ubiegłego roku wyniósł 44 miljonów zł., z czego przypada 39 milionów zł. na przyrost wkładów terminowych. Wkłady 10-ciu banków związkowych Polski Zachodniej w milionach zł.:

Data:	Wkłady terminowe:	Wkł. bezterminowe (łącznie z rachunk. bieżąc.)	Korespond. Loro	Razem wkłady wszystkich typów:
31. 1. 1928	65.6	109.4	15.2	190.2
31. 12. 1928	91.9	106.9	17.7	216.5
31. 3. 1929	100.5	110.9	17.9	229.3
30. 6. 1929	110.4	111.4	18.9	240.7
30. 9. 1929	114.6	114.9	16.2	245.7
30. 11. 1929	113.7	98.3	19.1	231.1

Niemniej jednakże proces kapitalizacji wewnętrznej w porównaniu do potrzeb kredytowych kraju był niewystarczający. Szerokie warstwy społeczeństwa nie przyzwyczaiły się jeszcze do składania swych oszczędności w bankach, by czerpać z nich na pokrycie swych późniejszych potrzeb. Nastąpiła brzemienność w skutki zmiany procesu kapitalizacji w kierunku zaspakajania potrzeb konsumentów drogą kupna na raty. Tem samym proces kapitalizacji, o ile istnieje, omija banki, zasilając bezpośrednio przemysł i handel, które proces ten celowo popierają, choćby chociażby tą drogą

podtrzymać produkcję i obroty. Są to jednakże objawy niezdrowe, które mogą w przyszłości w życiu gospodarczym wywołać poważne wstrząsy z chwilą, gdy proces ten wyprowadzi z równowagi budżety prywatne szerokich warstw społeczeństwa.

Naprzężona sytuacja gospodarcza w roku ubiegłym wywarła silny nacisk na kredyty bankowe. Banki były zmuszone w rosnącej mierze uruchomić kredyty na potrzeby życia gospodarczego. Oto jak się przedstawiają kredyty 10-ciu banków związkowych Polski Zachodniej w milionach złotych:

Data:	Weksle zdyskontowane	Kredyty w rach. bieżących	Kredyty ogółem	Redyskont	Kredyty netto (on potraczenie redyskontu)
31. 1. 1928	173.0	139.8	312.8	109.6	203.2
31. 12. 1928	205.8	142.9	348.7	123.0	225.7
31. 3. 1929	231.7	148.9	380.6	130.2	250.4
30. 6. 1929	232.8	147.6	380.4	136.0	244.4
30. 9. 1929	235.9	146.9	382.8	134.1	248.7
30. 11. 1929	244.8	147.9	392.7	122.9	269.8

Wzrost kredytów w 11 miesiącach ub. r. wyniósł — jak wynika z tabeli 44 miliony zł., z czego przypada na dyskont weksli 39 milionów zł., a 5 milionów zł. na dalsze kredyty w rachunkach bieżących. Przyrost ten jak i stosunek między temi dwoma rodzajami kredytów odpowiadał dokładnie przyrostowi wkładów i stosunkowi przyrostu wkładów terminowych do bezterminowych. Redyskont utrzymał się na tym samym poziomie co na początku ubiegłego roku, co jest dowodem, że mimo rosnącego nacisku ze strony klienteli, banki, nie wykorzystując w całej pełni kredytów redyskontowych, zachowują sobie przeterminie rezerwy ze względu na niewyja-

śniony jeszcze rozwój gospodarczy na przyszłość.

Z ważniejszych rozporządzeń władz wspomnieć należy o okólniku ministra skarbu z dnia 17 kwietnia 1929 r., ograniczającego względem władz skarbowych do kont wkładowych zgodnie z postulatami szanowania tajemnicy bankowej.

Zapowiedź obniżenia podatku obrotowego i zawieszenia podatku od kapitałów i rent powitała bankowość z żywym zadowoleniem, widząc w zapowiedzianych zarządzeniach spełnienie koniecznego warunku poparcia kapitalizacji wewnętrznej i poprawy słabej dotąd rentowności banków. Przyszłość okaże, czy nadzieje te się ziszczą. (j).

Na front budowlany

Na wspólnym zebraniu sekcji ekonomicznej Tow. Prawno - Ekonomicznego oraz Stow. Polskich Dziennikarzy i Publicystów Gospodarczych, pod przewodnictwem prof. Taylora, wygłosił wczoraj referat st. asystent Uniw. Pozn. p. Jerzy Schimmel. Przedmiotem rozważań była aktualna sprawa zwalczania kryzysu budowlanego. Prelegent, który jest wytrawnym znawcą omawianego zagadnienia potraktował problem mieszkaniowy ze stanowiska wybitnie ekonomicznego. Punktem wyjścia referatu było stwierdzenie, że musi najpierw nastąpić zrównoważenie, lub zmniejszenie rozpiętości różni-

cy cen w nowych i starych domach. Wpłynęło to na popyt na mieszkania, oczyścił rynek mieszkaniowy z pasorzytów, gdyż wrócił okres, gdy ludzie zajmowali mieszkania stosownie do swoich istotnych potrzeb gospodarczych. Pozwoli to na podjęcie akcji budowlanej, gdyż kapitał znajdzie korzyści w budownictwie. Akcja budowlana nie śmie jednak przejść w ręce etatystycznej organizacji, gdyż za brakiem doświadczenia i nieudolnością utraci ją u samego początku. Inicjatywa musi się znaleźć w rękach kapitału prywatnego.

Nad ciekawym referatem wywiał się ożywiona dyskusja, w której ko-

Z chwili

Decydujące doświadczenie

Że bolszewicy nie uznają żadnych skrupułów, gdy chodzi o wcielenie w życie idealów rewolucji, o tem światu całego dobrze wiadomo. Kto, mimo całego dowodów zupełnej amoralności setek dowodów zupełnej amoralności Sowietów w polityce, zachował naiwną wiarę w ich ideowość, temu oliną wiarę toczący się obecnie w Berlinie proces przeciwko fałszerzom i fałszerzom przeciwko fałszerzom i fałszerzom. W szczególności wystąpczość obrony podsądnych przynosiła każdemu, razem niebawem oskarżeni pod adresem rządu sowieckiego. Okazuje się, że rząd sowiecki od początku swego istnienia uprawiał na szeroką skalę fałszerstwo walut państw obcych. W r. 1928 Politiuro puściło w obieg w Chinach, Indiach, Mezopotamji itd. większą ilość fałszywych funtów angielskich i dolarów. Począwszy od r. 1929 sowiety poczęli rozpowszechniać fałszywe banknoty w państwach europejskich, m. in. w Polsce, Niemczech, Holandji, Włoszech i Grecji. Że tak było istotnie, o tem świadczą również paryska afera Litwinowa. Po raz nie wiadomo, który sowiety ukazały światu swe prawdziwe oblicze zgrai opryszczków, bandytów i fałszerzy.

Przedewszystkiem — fałszerzy. Fałsz, stosowany na każdym kroku w bolszewji paczył dusze ludzkie, doprowadzał do dziwactw możliwych tylko w kraju knuta. Ale wszystko ma swoje granice, jak o tem świadczy pozornie blaha, a niemniej pouczająca historia następująca:

Wbrew pseudo-naukowej, socjologicznej doktrynie, stawiającej jako niedający się zachwiać pewnik, teorię, że prawo własności nie jest istotną, wrodzoną cechą natury ludzkiej, lecz że jest wymysłem burżuazyjno-kapitalistycznego ustroju, wbrew w państwie tej teorii w umysł i duszę młodociego, wychowywanego przez komunistyczne szkoły sowieckie pokolenia rosyjskiego, okazuje się, że nawet szkoła sowiecka, nawet przykład łamania na każdym kroku własności, nie potrafił zmienić w tym względzie natury ludzkiej. Redakcja „ultrabolszewickiego pisma dla młodzieży „Pionier“ rozpisała ankietę na temat, czym pragną zostać i jak zamierzają urządzić swe życie młodzi czytelnicy. Ołbrzymia większość odpowiedzi uczestników ankiety, dzieci w wieku od 10 do 14 lat, a więc nie pamiętających już ustroju przedbolszewickiego, burżuazyjnego, wyraziła pragnienie posiadania własnego domu, własnego pięknego mieszkania, własnych mebli, własnej ziemi, własnego ubrania itp. własności! Dzieci te pragną być kupcami, rolnikami, żadne zaś nie wyraziło życzenia zostania działaczem komunistycznym.

W ten sposób wyraził się krzyk prawdziwej duszy ludzkiej, zamkniętej w deprawowanym przez czekistę ciele dziecka sowieckiego. Żalować na eży, że wyników tej ankiety nie znał ani Marks, ani Lassal, gdyż niewątpliwie nie miałby odwagi siać tych zasad, których ideałem było to, co w życie wcielono w Rosji. Szkoda, że teraz dopiero możliwe było to decydujące doświadczenie, dokonane na czystosowieckich dzieciach...

Krótkie informacje gospodarcze

Wiceprezesem Syndykatu polskich hut żelaznych został wybrany inż. Maciej Rogowski, na miejsce ustępującego b. ministra Gliwica. Inż. Rogowski jest nacz. dyrektorem Sosnowskiego T-wa Fabryk Rur i Żelaza.

W ostatnich dniach została utworzona w Wilnie sekcja budowlana Zw. przemysłowców polskich. Sekcja ta przystąpiła już do Delegacji Stałej zrzeszeń budowniczych i stowarzyszeń zawodowych przemysłowców budowlanych.

Na ostatnim posiedzeniu Landstagu pruskiego, oświadczył pruski minister handlu dr. Schreiber, że potrafi przeskoczyć, aby polski węgiel zaciążył na rynku niemieckim. Oświadczenie to jest niezwykle znamienne dla ustrojów niemieckich wobec bliźniego zawarcia traktatu handlowego z Polską.

Prezes szwedzkiego trustu zapalczanego Ivor Kreuger zamierza zaproponować rządowi austriackiemu pożyczkę 250 mil. sz. w zamian za udzielenie trustowi monopolu zapalczanego.

Jak donoszą z Paryża, został tu utworzony międzynarodowy kartel parafinowy, do którego weszły najważniejsze firmy angielskie, amerykańskie, francuskie i polskie, kontrolujące około 65 proc. światowej produkcji.

lejno zabierali głos pp.: prof. Faylor, dyr. dr. Doermann, radca Stomiński, mec. Goebel, Malkiewicz i inni.

W sprawie umowy zbiorowej w rolnictwie

Od prezesa komisji pracy Wlkp. Tow. Kółek Rolniczych p. N. Schroedera otrzymujemy poniższe wyjaśnienie:

W „Kurjerze Poznańskim“ z dnia 23-go stycznia b. r. znajduje się wzmianka pod tytułem: „Protest rolników rolnych“. Celem zupełnego wyświetlenia poruszonej sprawy, podaję do wiadomości co następuje:

W wzmiance „Kurjera“ podano, że „próby polubownego uzgodnienia pewnych szczegółów umowy nie były formalnie załatwione“. Zaznaczam wobec tego, że pertraktacje przedwstępne nad kontraktem taryfowym na rok służbowy 1930/31 odbyły się pod każdym względem formalnie.

Ponieważ powyższe pertraktacje nie doprowadziły do uzgodnienia kontraktu, odbyła się Komisja Polubowna pod przewodnictwem rządu w formalnym składzie. Także i na tej konferencji nie doszło do uzgodnienia kontraktu, wobec tego powołana została Nadzwyczajna Komisja Rozjemcza, która wydała orzeczenie w myśl ustawy z dnia 18-go lipca 1924 r.

Kupcy meblowi organizują się

Z zebrania konstytucyjnego

W gmachu Domu Kupiectwa Polskiego przy ul. Zwierzynieckiej 12 odbyło się w czwartek konstytucyjne zebranie kupców meblowych, na którym była również reprezentowana prowincja Obrady zagal. p. Linke, proponując na przewodniczącego p. Szpringacza. Pierwszym punktem obrad był referat p. Węclawskiego o programie i zakresie działalności sekcji kupców meblowych. Prelegent powiedział m. in. co następuje: „Konieczność zorganizowania Związku kupców meblowych jest już dziś palącą, chociażby już z tej prostej przyczyny, że organizacja taka może ustanowić dla siebie pewne zasady i prawa dające członkom niesłychane udogodnienia w handlu. Przez takie zrzeszenie można załatwić kwestię stosunku do klienta w sprawie sprzedaży na raty sprawę kontraktów, kalkulacji cen, podatków i stosunek do władz skarbowych, stosunek do dostawców itd. Ponadto łatwiej jest przez zrzeszenie postarać się o tak potrzebny dziś kredyt.“

„Polska w ostatnim czasie zawarła wiele traktatów — obecnie są na ukończeniu pertraktacje w sprawie traktatu handlowego z Niemcami. Wszakże i Związek kupców meblowych, o ile ten traktat będzie krzywdził polską branżę, musi w tej sprawie się wypowiedzieć i zaprotestować. Są to rzeczy niezwykle ważne, a mówię o nich dopiero wówczas, gdy organizacja istnieje. Nie trzeba udowodniać dalej, że sekcja kupców meblowych ma rację bytu a raczej, że powinna istnieć.“

Nad referatem wywiązała się bardzo ożywiona i rzeczowa dyskusja. Przemawiali m. in. pp.: Grzybowski, Kaliski, Zytkowski i Barański. Z kolei sekretarz gen. Zw. Tow. Kupieckich p. Szczepański wygłosił referat ściśle organizacyjny. Komisja organizacyjna przedłożyła prezydium statut, który po odczytaniu przyjęto jednogłośnie. W skład zarządu weszli pp.: Linke, Węclawski, Bakos, Szpringacz, Przepióra, Barański i Grzybowski. Odnośne funkcje rozdzielił zarząd między sobą. W wolnych głosach omawiano kwestię składek, która wynosić ma według normy Zw. Tow. Kup. — I. grupa 10 zł. II — 6 zł. III. — 4 zł.

Po wyczerpaniu porządku obrad postanowienie zamknięto krótko przed godz. 23.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Kto oszczędza? Kapitał złożony na książeczkach oszczędnościowych w P. K. O wyniósł w dniu 31 grudnia 1929 r. 140 mil. zł. a wraz z wkładami pochodzącymi z waloryzacji wkładów markowych 173 mil. zł. Łączna ilość książeczek oszczędnościowych wszystkich typów wraz z książeczkami pochodzącymi z waloryzacji wyrażała się na dzień 31 grudnia r. ub. cyfrą 434.305, z czego 393.620 książeczek przypada na wkłady złotych. Największa ilość wkładów przypada z tego na młodzież szkolną i dzieci — 96.904 (24,7 proc.), następnie idą kolejno urzędnicy i wojskowi — 69.988 (17,8 proc.), pracownicy biurowi, handlowi i przemysłowi — 37.999 (9,7 proc.), rzemieślnicy i robotnicy — 63.063 (16 proc.), handlowcy i drobni kupcy 12.768 (3,2 proc.), gospodarstwo domowe i służba 11.025 (3 proc.), wolne zawody 34.433 (8,7 proc.), rolnicy 5.202 (1,3 proc.), urzędy 568 (0,1 proc.), organizacje społeczne i ekonomiczne 2.855 (0,7 proc.), masy spadkowe i depozyty 4.492 (1,2 proc.), kapitaliści 1.644 (0,4 proc.), różne zawody inne 50.715 (12,7 proc.), przemysłowcy 880 (0,2 proc.), Kasy szkolne i uczniowskie 1.004 (0,3 proc.)

Manjacy „wiedzy“

Chęć naukowego dociekania i wyświe-
lenia pewnych blahych i niezastu-
gających czasami na to zagadnień, potrafiła
niezależnie opętać uczonych w ten sposób, że
biedne ofiary życia całe poświęcały dla
pracy nie będącej niczym innym, jak przy-
słówiowem rozszczepianiem włosów. W dzie-
jach nauki przechowały się takie wypad-
ki, które budzą tylko uśmiech politywa-
nia.

I tak z końcem ubiegłego stulecia żył
w Niemczech profesor, nazwiskiem Her-
mann, który przez 20 lat dochodził, skąd
wziął się kształt zera taki a nie inny. Pra-
cę swoją opublikował w dwóch olbrzymich
tomach i zmarł w końcu w przeświadcze-
niu, że dokonał potężnego dzieła.

W tym samym czasie głowił się fran-
cuski uczyony, Fleury nad niemniej „wa-
żnym“ zagadnieniem. Staral się udowod-
nić, że Napoleon III, wbrew twierdze-
niom historyków, posiadał nie czarna, ale
jasną brodę! Nad zagadnieniem tem śle-
czał biedny historyk przez całe życie.

I wiedza ścisła ma swoich romantyków,
którzy poświęcają niemal energję na ja-
łowe badania.

Najkompletniejszym bodaj był wynalaz-
ca słynnego uczonego Saint-Simona, któ-
ry twierdził, iż udało mu się odkryć cał-
kiem prosty sposób zbratania całej ludz-
kości. Rzecz polegała ma na tem, że wszy-
scy mieszkańcy kuli ziemskiej przywdzie-
ją specjalnie skrojony ubiór zapinany na
guziki w ten sposób, że ani go przywdziać
ani rozebrać się z niego nie można bez po-
mocy bliźniego. W ten sposób jedni ludzie
będą drugim pomagać i na ziemi zapanu-
je wieczna zgoda!

Jeszcze niedorzeczniejsze projekty snuł
matematyk Karol Fourier, który dążył do
poprawienia natury. Cały błąd w tem,
twierdził genialny obłąkaniec, że natura
stwarza rozmaite typy ludzi: wysokich i
niskich, grubych i szczupłych, silnych i
słabych etc. Dzięki planowi kampanji eu-
genicznej, opracowanemu przez Fouriera,
ludzkość osiągnie po pewnym czasie ma-
zynową wprost doskonałość. Każdy oso-
bnik będzie mierzył 2 mtr., a ważył 200 kg.
Życie trwać będzie dokładnie 140 lat, przy-
czem 100-letni człowiek będzie uważany za
osobnika w pełni sił! Wszystko to oparte
było na pozornie ścisłych obliczeniach.

W ten sposób nieraz wybitnie uzdolnie-
ni ludzie oddają się mrzonkom. (H. J.)

300 samolotów uświetniło zaślubiny włoskiego następcy tronu

Podczas uroczystości weselnych wło-
skiego następcy tronu Umberto z księż-
niczką belgijską Marią, odbyła się wspania-
ła rewja napowietrzna, w której wzięło
udział 300 samolotów. Olbrzymi ten
tłum ptaków - maszyn przedelflował nad
młodą parą, poczem rozpoczęły się intere-
sujące popisy, wykonane przez aparaty
bombowe, wywiadowcze, myśliwskie itd.
Największą sensacją tego niebyłajakie-
go widowiska była t. zw. karuzela po-
wietrzna, która trwała przeszło pół godzi-
ny. Przez ten czas 300 samolotów zata-
czało w sześciu koncentrycznych pierścieniach
dokładne koła, budząc wśród wid-
zów nieopisany zachwyt. Potężne wrze-
nie wywoływał potworny huk trzech se-
tek pracujących motorów.

O sprawności włoskiej floty napo-
wietrznej świadczy fakt, że pomimo ol-
brzymiego „ruchu“ w przestworzach, nie
wydarzyła się ani jedna katastrofa. (H. J.)

Jeszcze jeden rekord

Do dziedziny rekordów należy bezwą-
pnie zaliczyć frekwencję sportowej pu-
bliczności na zawodach piłki nożnej o an-
gielski puchar pomiędzy klubami Aston
Villa a trzeciorzędnym klubem Walsall.
Zawody te zgromadziły na boisku 74.600
osób, podczas gdy przeszło 20 tys. widzów
odprawiono od kas z braku miejsca!

Jak stwierdziły dane statystyczne, 16
rozgrywek pucharowych zgromadziły prze-
szło 620 tys. widzów, co wyraża się w sum-
mie dochodów jako 2 miliony zł!

Dodać należy, że zawody te są z punk-
tu widzenia sportowego dosyć podrzędna
atrakcją ze względu na niską klasę grają-
cych klubów.

Dla naszych sportowców liczby te są
wprost astronomiczne, jeśli się zważy, że
emocjonujące gry ligowe gromadzą prze-
ciennie 2-3 tys. osób. (H. J.)

Miasto, w którym wszyscy mieszkańcy uprawiają hazard

Pomiędzy Hong - Kong a Kantonem
znajduje się mały, malowniczy kraik, na-
leżący do Portugalji, o nazwie Makao. Ko-
lonja ta słynie jako najpiękniejszy frag-
ment Dalekiego Wschodu, a pozatem ja-
ko... azjatyckie Monte - Carlo.

Całe miasto Makao jest właściwie je-
dnym wielkim siedliskiem, niewybredne-
go zresztą, hazardu. Na każdym rogu uli-
cy widzi się grupki osób, zajętych gorąc-
kową grą „Obrotu“ te przynoszą rządowi
kolonji wcale okrągłą sumkę procentowe-
go podatku, bo około miliona dolarów.

Makao zostało założone przez Portugal-
czyków w r. 1557 i było niegdyś ważnym
centrum handlowym. Dopiero wraz z roz-
wojem pobliskiego Hon-Kong, poczęło pod-

upadać. Dzisiaj przedstawia już tylko
jeszcze znaczenie jako zaciszny port ze-
glarski. Pozatem kwitnie tam wyrób ogni-
szucznych i rakiet, nie mówiąc już o
„przemysle“, który wymieniliśmy powyżej.

W Makao znajduje się 12 kasyn gry, w
których odbywa się hazard przez 24 godzi-
ny na dobę. Najpopularniejszą grą jest
„Zan-tan“, polegająca na odgadnięciu
przez graczy ilości monet, przykrytych
przez krupiera specjalną miseczką. Wy-
grywający otrzymuje potrójną stawkę,
pryczem odciąga mu się 10 procent na
rzecz kasyna.

Mówiąc o kasynie gry, nie należy go
sobie wyobrażać na podstawie pojęć euro-
pejskich. Są to ciemne duszne nory, prze-
syczone wyziewami tytoniu i opium, natlo-
czone bardzo mieszaną publicznością. Mo-
żna tam spotkać pirata chińskiego, obok
zbiegłego defraudanta i zwykłego kulisa
bez koszuli obok bankiera w ogromnych
chińskich okularach.

W Makao znajdują się stale czynne trzy
rozmaite loterie. Pierwsza, to „Pac-cap-
pio“, popularna wśród najuboższych sfer,
której ciągnięcia odbywają się trzy razy
dziennie! Dwie inne „San-pio“ i „Po-pio“
posiadają znacznie wyższe stawki i są te-
renem działalności bogatych osób. Stawka
pierwszej loterii, wynosi 1 centa, podczas
gdy w dwu innych dochodzi do 10 dola-
rów. Pomimo namiętnej gry mieszkańców,
nie zdarzyło się dotąd, by ktokolwiek do-
robił się na tej ryzykownej drodze więk-
szego majątku. Raz tylko wygrał pewien
będzarz 25 tys. dolarów i pił tak długo, do-
póki nie umarł, zatruty alkoholem.

W mieście istnieją setki sklepów z lo-
sami, obleżone przez żądnych „szczęścia“.
(H. J.)

Centralne ogrzewanie r. 1200 po Chr.

W związku z przygotowaniem do uc-
zczenia tysiąclecia parlamentu islandzkiego
poczyniono niezwykle odkrycie. Zauwa-
żono mianowicie, że pewien co najmniej
700-letni gmach posiadał centralne ogrze-
wanie. Przy robotach podziemnych na
miejscu, gdzie ongiś stał dom sławnego
historyka islandzkiego Snorre Sturlasona,
odkopane rury, prowadzące od domu Stur-
lasona jakieś 100 metrów na wschód do
gorącego źródła Skrifla, z którego gotują-
ca woda wydobywała się na powierzchnię
ziemi. Z tego źródła dopływała woda ru-
rami do domu historyka, stanowiąc pew-
nego rodzaju centralne ogrzewanie, oraz
do pewnego dalszego domu, gdzie ją zu-
żywano do kąpieli. (wa)

Zagłada psów owczarskich

Rząd norweski zakazał ludziom prywat-
nym utrzymywanie niemieckich psów ow-
czarskich i dobermanów. Jedynie policji
wolno je mieć w celach służbowych. Po-
wód do takiego nakazu dała stolica Oslo,
w której psy owczarskie rzuciły się na
dzieci, idące do szkoły, a na dorosłych
dary odzienia. Na niektórych przedmie-
ściach stolicy przedstawiała się ta spra-
wa tak groźnie, że mieszkańcy bali się do-
stawnie wyjść z domu. Mimo wszystko
spotkał się nakaz z wielkim protestem
specjalnych przyjaciół zwierząt i właście-
cieli psów owczarskich. Jeden z nich na-
pisał protest do władz, motywując go na-
stępująco: „Przyznaję, że około 80 dzieci
zostało tej zimy napadniętych przez psy,
ale ani jedno z nich nie zostało śmiertel-
nie ugodzone ani pogryzione do krwi. Cze-
mu więc rozkazuje się wytrzebienie psów?
O ile więcej ginie ludzi z powodu wypad-
ków na kolejach i samochodach. W imię
sprawiedliwości powinno się w właśnie
szermie miejscu skasować te właśnie narzę-
dzia śmierci, bo tak koleją jak samochód
są prawdziwymi nieprzyjaciółmi ludzko-
ści, podczas gdy psy są jej najwinniej-
szymi towarzyszymi“. Autor tego listu wi-
docznie nie lubi i nie potrzebuje podró-
wać, dla tego tak „mocno“ stawia argu-
menty przeciw środkom nowoczesnej loko-
mocii. (wa)

Sprzedaż zbiorów Bismarcka w Hamburgu

Część zbiorów z muzeum Bismarcka
wystawiono niedawno na sprzedaż w
Hamburgu. Sprzedano bibliotekę, zawie-
rającą wszystkie dzieła odnoszące się do
Bismarcka a przez niego samego komple-
towana, jego laskę spacerową oraz pióro,
którem podpisywał umowy na kongresie
berlińskim w r. 1878. Powodem sprzedaży
było to, iż wnuk Bismarcka, obecnie radca
legacyjny poselstwa niemieckiego w Lon-
dynie, otworzył w tem samym mieście
prywatne konkurencyjne muzeum, tłum-
nie odwiedzane.

Bibliotekę Bismarcka, ocenianą na su-
mę 40 000 marek, sprzedano zaledwie za
2 350 marek socjalistycznej księgarni w
Hamburgu. Za listy Bismarcka płacono
od 12 do 27 marek, za listy jego żony po
kilkadziesiąt fenigów.

Sic transit gloria mundi.

Energiczny przechodzień

W powodzi aut, zalewających Stany
Zjednoczone, nikną skargi nielicznych pie-
szych. Znalazła się jednak pewna ener-
giczna mieszkanka New - Yorku, która,
uzbrojona w elektryczną lampkę o czerwo-
nym świetle, przechodzi najspokojniej
przez najruchliwsze ulice N. Yorku i świe-
cać czerwonym światłem w oczy kie-

rowców, zmusza tyche do zatrzymania.
Kiedy w końcu zabroniono jej tego, wy-
stosowała pismo do prezydenta N. Yorku,
w którym pisze: „Zechce Pan któregoś
wieczora spróbować wsiąść lub wysiąść
z tramwaju na Broadway. Przekona się
Pan, jak źle jest traktowany przechodzień
New - Yorku“.

Skąd pochodzi kolor włosów?

Kwestja zabarwienia włosów jest w
nauce oddawna sprawą, wywołującą
wielkie zainteresowanie. Badania mikro-
skopijne, prowadzone przez szereg lat, wy-
kazują, że pojedynczy włos, który jest
właściwie cieniutką, bardzo elastyczną
rurką, wypełniony jest masą, spokrewnio-
ną z pigmentem (barwnik skóry). Substan-
cja ta — produkt białkowy — składająca
się z komórek, nosi w nauce nazwę „Ker-
atohyalin“.

U blondynów i rudych substancja ta
znajduje się w stanie płynnym, skutkiem
czego pojedyncza, bezbarwna rurka wło-
sowa staje się przezroczysta lub prześwie-
cająca, a więc mniej lub więcej jasna.
Ciemne włosy zawierają tę samą substan-
cję w stanie półstałym, bardziej skupio-
nym, czarne zaś są gęsto wypełnione
drobnymi ziarnkami.

Dlaczego tak jest, dlaczego ludzie ma-
ją różny kolor włosów — to pozostaje je-
szcze kwestją nierozwiązaną przez naukę;
dziś możemy tylko stwierdzić pewne fakty,
o których właśnie mowa była wyżej.

Najciekawiej przedstawia się sprawa
siwych włosów. W badaniu mikroskopij-
nym pojedynczy siwy włos przedstawia
się jako częściowo tylko napełniona rurka;
jest ona mniej lub więcej płożna. „Biały“
włos jest w gruncie rzeczy bezbarwny;
wydaje nam się białym wskutek przela-
mania promieni świetlnych przez puste
rurki włosowe. Kwestja, czy włosy si-
wieją stopniowo, czy też nagle skutkiem
wstrząszeń duchowych — jak to rzeczy-
wiście ma czasami miejsce — w praktyce
nie ma znaczenia; mikroskop w ostatnim
wypadku wykazuje zupełnie te same zja-
wiska.

Jak objaśnić siwienie włosów? W star-
szym wieku część białych ciałek krwi de-
generuje się i pochłania niektóre komórki
naszego ciała. Pierwszą ofiarą tego pro-
cesu padają zazwyczaj komórki „kerato-
hyalinu“, czyli substancji, znajdującej się
w rurkach włosowych. W ten sposób z
biegiem czasu tracą one zupełnie swoją
zawartość. Ponieważ proces ten jest praw-
dopodobnie skutkiem słabszej pracy nar-
ządów trawienia i spowodowanego przez
to złego odżywiania całego ciała, — siwe
włosy u młodych, zdrowych ludzi są zja-
wiskiem bardzo rzadkiem.

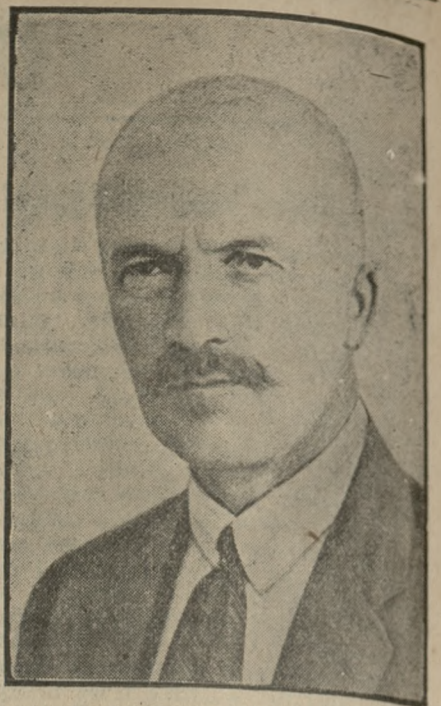
Ciągle krzyżowanie ras w Europie wy-
wołać musiało nieograniczoną zmienność
barwy włosów w społeczeństwach euro-
pejskich. Dziś klimat i dziedziczenie nie
mogą być uważane za jedyne jej przy-
czyny. Dodać należy, że klimat również
posiada pewien wpływ na barwę włosów.
Wiadomo naprzykład, że od słońca włosy
płowieją. Pierwotni ludzie jaskiniowi —
jak wykazują badania, przeprowadzone w
południowej Francji — mieli jasne włosy;
przebywali widać dużo na powietrzu, po-
lując na zwierzyńce; światło i słońce wy-
warły pewien wpływ na kolor ich włosów.
Podobnie zwierzęta jaskiniowe są jasne
lub bezbarwne. R.

Bal Bratniej Pomocy studentów Państw. Konserw. Muz.

Jednym z najsympatyczniejszych w
obecnym karnawale będzie niewątpli-
wie bal Bratniej Pomocy Studentów
Państwowego Konserwatorium Mu-
zycznego. Bal ten odbędzie się we wtorek
11 lutego w „białej sali“ Bazaru,
pod protektoratem p. dyrektora Zdzi-
sława Jahnkiego. Program obfity.
Przygrywać będzie orkiestra 15 pp. u-
lanów. Cały dochód przeznaczony na
cele Bratniej Pomocy S. P. K. M. Za-
proszania do nabycia codziennie w go-
dzinie 16—18 w sekretariacie Bratniej
Pomocy przy ul. Wrocławskiej 16.

Ze Związku Pracowników Ubezpieczeniowych

Związek Pracowników Umysłowych
(sekcja ubezpieczeniowa) przy Z. Z. P.,
liczący blisko 300 członków odbył w
dniu wczorajszym w salce posiedzeń
przy ul. Działyskich 3 nadzwyczajne
zebranie w sprawie mającego się dziś
rozpocząć strajku. Większa część
członków Związku pracuje w Poznań-
sko - Warszawskim Towarzystwie U-
bezpieczeń, od którego zażądano ure-
gulowania (podwyższenia) płacy dla
swych urzędników oraz stworzenia dla
nich możliwie higienicznych warun-
ków pracy. Zebranie było bardzo lic-
ne. Obrady były prowadzone w tonie
poważnym i rzeczowym. W dysku-
sji stwierdzono, że płace urzędników
w tej instytucji są na dzisiejsze ciężkie
warunki b. niskie. N. p. miesięczna
gaża głowy rodziny wynosi 175 zł z

Prof. Uniwersytetu Poznańskiego dr.
Eugeniusz Piasecki, znakomity
uczony i zasłużony działacz na polu
wychowania fizycznego, oraz społecz-
no-narodowem obchodzi 30-lecie swej
pracy. Obszernie omawiamy działal-
ność Jubilata w naszych specjalnych
działach: „Kultura i Sztuka“, oraz
„Kultura Fizyczna“.

czego muszą opłacać mieszkanie i wy-
żyć cały dom. Ponadto skarżono się
na brak higienicznych warunków w
lokalach, w których pracuje od 5 do 7
osób. Pertraktacje w sprawie podwy-
ższenia płac spęły na niczem. Wobec
tego sprawę przesłano do rozpatrzenia
ministrowi pracy i opieki społecznej,
prosząc aby przez poznański inspekto-
rat pracy poczynił odpowiednie kroki.
Wobec braku odpowiedzi ze strony
czynnów państwowych a jednocze-
śnie wobec coraz trudniejszych war-
unków życia — Związek oficjalnie
zwrócił się do zarządu wspomnianego
Towarzystwa stawiając ultimatum, że
jeśli nie zgodzi się na podwyższenie za-
sadniczej pensji urzędnika kwalifiko-
wanego do 300 zł, będzie zmuszony
spowodować strajk. Przewidziany w
oświadczeniu termin odpowiedzi nie
przyniósł nic pozytywnego.

W przeddzień rzucenia pracy zwła-
szcze wczorajsze zebranie, aby jeszcze
raz sprawę przedyskutować i roz-
patrzyć. W dyskusji odzywały się
różne głosy. Ostatecznie postanowio-
no, aby jeszcze raz zwrócić się do za-
rządu P. W. Tow. U. z żądaniem pod-
wyższenia płac, zaznaczając, że takie
samo memorandum Związek przesyła
do min. pracy i opieki społecznej. W
razie nieuwzględnienia żądań będzie
zmuszony ogłosić strajk. (tr.)

Na Dom Jubileuszowy T.C.L.

Pokwitowanie 5

Dr. J. Trzcński — Ostrowo n/Goplem
20,— zł; Adw. L. Wlazło — Poznań 60,— zł;
Dyr. E. Pawłowski — Poznań 60,— zł;
Dr. Cz. Meissner — Poznań 20,— zł; Dyr.
Kusz — Poznań 60,— zł; Cz. Kędzierski —
Poznań 20,— zł; X. Dyr. Ludwiczak — Po-
znań 20,— zł; X. Jan Karbowski — Czempin
2,— zł; X. Hundt, prob. — Baranowo
5,— zł; Henryk Chlapowski — Czerwona
Wieś 5,— zł; Stan. Medyński — Nieprusze-
wo 5,— zł; Z. Ritter — Mosina 5,— zł; Ka-
wery Zamorski — Gołaszyn 20,— zł; Sta-
nisław Rychłowski — Orpizewek 10,— zł;
Józef Woziwodzki — Gostyń 10,— zł; Cu-
krownia w Kruszewicy 50,— zł; X. Kan. Ed.
Jesiek — Poznań 20,— zł; M. Taborski —
Baranów 10,— zł; Antoni Antoszkiewicz —
Krotoszyn 5,— zł; Tadrzyńska — Czerm-
nek II rata 300,— zł; X. Dziek. Leon Ra-
nkowski — Poznań 10,— zł; Jan Rogala,
apt. — Mur. Goślina 5,— zł; Dr. Zofia Wy-
szyńska — Koźmin 3,— zł; ApolinarSKI —
Mórka, pow. Dalewo 15,— zł; Z. Chlapow-
ski — Stawiany 5,— zł; Bank Ludowy —
Czempin 5,— zł. W. Chmielewski, apt. —
Ostrów 10,— zł; PP. Leszkowie, Klimowice
— Dalki 20,— zł; Michał Kozłowski, sl. U.
L. w Dalkach 10,— zł; Roman Andrzejew-
ski — Poznań 10,— zł; X. Dziubiński —
Obrzycko 3,— zł; X. prob. Morkowski —
Stodoły 10,— zł; X. Schubert — Srebrna-
góra 5,— zł; Julian Kornarzewski, archi-
tekt — Ostrów 50,— zł; Rolnik — Września
10,— zł; Spółdzielnia Mleczarska — Krus-
zwica 30,— zł; Hart — Wasowo, pow. N.
Tom. 50,— zł; H. Plucińska — Dusznagór-
ka 2,— zł; Bank Ludowy — Czempin 20,—
zł; X. Jan Poniak — Zielonawieś 3,— zł;
X. Adam Rogalewski — Bukownica 2,— zł;
Dr. Znaniński — Inowrocław 10,— zł;
Adw. i not. Stan. Łukawski — N. Tomyśl
5,— zł; Spółdzielnia Mieszkaniowa Urz.
Polskich w Lesznie 20,— zł. Razem 1.020.
Dotychczas 4.047. Razem 5.067 zł. Zarząd
Główny T. C. L.: X. A. Ludwiczak.

KULTURA FIZYCZNA

Trzydziestolecie pracy prof. Piaseckiego

Każdy, kto się choć pośrednio interesuje wychowaniem fizycznym, lub sportem nie tylko w Polsce, lecz również i w Europie — zna niewątpliwie doskonale nazwisko — prof. Eugenjusza Piaseckiego. Zasługi naszego znakomitego uczonego, którego posładaniem szczyt się Uniwersytet Poznański były wszechstronnie doceniane w najpoważniejszych ogniskach wiedzy z tej dziedziny, a Jego ogrom pracy na polu wychowania fizycznego w Polsce wymagać będzie niewątpliwie specjalnego studjum, by należycie oświetlić jej doniosłość.

Ze swej strony w trzydziestolecie pracy Szanownego Pana Profesora, którego mamy zaszczyt zaliczać do grona naszych współpracowników, w trzydziestolecie Jego owocnego trudu na niwie wychowawczej — narodowej i ciąglej troski o tężnyż fizyczną młodych pokoleń — przesyłamy nasze najserdeczniejsze życzenia, by szczytne idee Prof. Piaseckiego krzewiły się coraz bardziej, zataczając szerokie koła i by szeregi Jego wychowawców niósły zdrowe ziarno w społeczeństwo, zbierając jaknajwiększe plony.

Aby dać wierny i wszechstronny obraz zasług oraz działalności p. Prof. Piaseckiego — pozwalamy sobie przytoczyć in extens oznakomity artykuł prof. Uniwersytetu Jagiellońskiego dr. Stanisława Ciechanowskiego z ostatniego numeru „Wychowania Fizycznego”. Pierwszą część tego artykułu dajemy dziś, raz jeszcze składając Jubilatowi serdeczne życzenia na Jego trzydziestolecie. — **R e d a k c j a.**

I.
Przyszłym polskim pokoleniom, wdrożonym już zupełnie do pracy zbiorowej, zorganizowanej, której się nasze społeczeństwo w wielu kierunkach dopiero uczy, trudno już może będzie zrozumieć początek i rozwój wielu dzieł ważnych, tworzonych w okresie niewoli i w pierwszych latach wolnej Polski wysiłkiem jednostek. Do takich dzieł społecznych należy w Polsce wychowanie fizyczne. Wagę jego rozumieją dziś wszyscy, a w pracy na tem polu uczestniczą coraz szersze koła. Ale po utracie niepodległości na przestrzeni przeszło półwiecza naliczyć można kilku ledwo ludzi, którzy samotnie borykali się z obojętnością społeczeństwa: Jędrzej Śniadecki, Ludwik Bierkowski, znacznie już później Madejski, Żuliński, Wenant Piasecki w Małopolsce, Kozłowski, Kuczalska w Królestwie. A nawet już wtedy, kiedy Sokolstwo polskie zdołało usilnymi zabiegami sprawę ćwiczeń cielesnych spopularyzować i pod swym sztandarem skupić liczne hufce, znów tylko na jednostki spadł ciężar starań o racjonalny postęp, o zasadnicze reformy wychowania fizycznego i krzewienie nowych idei w tej dziedzinie.

Tym, który przejąwszy się reformatorskimi dążeniami Henryka Jordana, najwięcej się przyczynił do zwycięstwa ich na szerszej arenie, a który od śmierci Jordana stanął na czele ruchu w dziedzinie wychowania fizycznego w Polsce i niemal do lat ostatnich prawie wyłącznym był jego organizatorem, jest Eugenjusz Piasecki. Jest on zarazem jednym z tych niewielu, którzy obrawszy wychowanie fizyczne za pole swej pracy, poświęcili mu wszystkie swe siły i całe swoje życie.

Dobiegło właśnie lat trzydzieści od wyjścia z druku pierwszej publikacji i od początku praktycznej samodzielnej pracy Eugenjusza Piaseckiego, jako nauczyciela gimnastyki — dwadzieścia lat od początku Jego wykładów uniwersyteckich, — a dobiega pierwsze dziesięciolecie działalności Jego na stworzonej dla niego katedrze wychowania fizycznego, pierwszej i jedynej dotąd w Polsce, trzeciej zaś w całej Europie. W dziejach tych lat trzydziestu Jego życia mieści się część największa faktów zasadniczego znaczenia dla kierunku, w którym zmierza dziś lub zmierzać powinno wychowanie fizyczne w Polsce.

Szczęśliwie składały się warunki, by przygotować Eugenjusza Piaseckiego do czekających go w przyszłość zadań. Od najmłodszych lat (urodz. 13 listopada 1872 we Lwowie) wśród najbliższej rodziny miał wzory i podległy wpływ, które musiały rozstrzygać jego zaważać na jego umysłowości. Ojciec jego, dr med Wenant Piasecki, jeden z pierwszych w Polsce krzewicieli fizjoterapii i jeden z pierwszych w Polsce wszechstronnie wykształconych nauczycieli gimnastyki należący do założycieli Sokola, naczelnik Sokola-Macierzy, nie tylko wcześniej zaprowadził go w gimnastykę i rozmaitych ćwiczeniach sportowych, ale zarazem wszczepiał weń rozumne poglądy na wychowanie fizyczne, chroniąc od jednostronności i kładąc podwaliny późniejszego kierunku. Niemniej korzystnym zbiegiem okoliczności było, że Eugenjusz Piasecki studja gimnazjalne, a następnie — po przejściowym pobycie na Wydziale filozoficznym we Lwowie — także studja lekarskie odbywał w Krakowie, gdzie właśnie Henryk Jordan wszedł w okres największej swej działalności i w założonym przez siebie Parku walczył grom ruchowym właściwą, a w Europie zupełnie wówczas nową rolę w zakresie wychowania fizycznego.

Nic dziwnego, że w szeregach przewodników Parku stanął ochoczo wprawny już gimnastyk, taternik, kolarz i narciarz, i że to, co w Parku widział i przeżywał student, tak silnie zaważyło na jego decyzjach życiowych po uzyskaniu dyplomu doktorskiego (1896), iż młody lekarz zamiast ulec ponęce i objąć ojcowski Zakład wodolecznicy w Zakopanem, po krótkim wahaniu wybrał inną, a szerszą drogę — drogę wychowawczą i reformatorską. W tym czasie właśnie Jordan szukał sposobu, jakimby najłatwiej można rozwiązać zagadnienie opieki lekarskiej w szkole, a zarazem podnieść w niej poziom wychowania fizycznego i oprzeć je na naukowych podstawach. W tym celu zachęcał młodych lekarzy, wykształconych w zakresie wychowania fizycznego, by obejmowali stanowiska nauczycieli ćwiczeń fizycznych w szkołach średnich. Idąc za tem wezwaniem, składa Piasecki państwowy egzamin nauczycielski z gimnastyki w Krakowie i obejmuje nauczanie jej w IV gimnazjum we Lwowie (1899), wkrótce stwarzając także swój prywatny zakład gimnastyki leczniczej. W tymże roku 1899 ogłasza drukiem pierwszą swą publikację p. t. „Wpływ ćwiczeń cielesnych na rozwój psychiczny młodzieży”.

Następuje odtąd trwająca do dziś praca, systematyczna, wytrwała, wszechstronna. Praca praktyczna, dydaktyczna, naukowa, propagandowa, organizatorska, reformatorska. Obejmowanie kolejnych różnych stanowisk, zakreślanie coraz szerszych celów i kolejne dążenia do ich osiągnięcia, dzielą tę pracę na trzy dziesięcioletnie okresy.

II.
W pierwszym okresie prowadzi Piasecki badania naukowe w zakresie fizjologii ćwiczeń cielesnych i higieny szkolnej w zakładach fizjologicznym i higieniczno-bakterjologicznym Uniwersytetu lwowskiego. Podejmuje od r. 1902 liczne podróże dla studjów, między innymi poznając na miejscu gruntownie kierunek i stan wychowania fizycznego w krajach skandynawskich, nauczywszy się w tym celu ich języka. Nawija stonki z nauką światową przez czynny udział w kongresach higieny szkolnej w Norymberdze (1904), Londynie (1907), Paryżu (1910), zapoznając z granicą słowem i piórem ze stanem higieny szkolnej w Polsce i reformami Jordanowskimi wychowania fizycznego, dla których zjednywa uznanie. Organizuje z pomocą jeszcze Jordana osobną poraz pierwszy Sekcję wychowania fizycznego na IX ogólnym Zjeździe lekarzy i przyrodników polskich (1900), która pracując potem na wszystkich dalszych takich zjazdach, niezmiernie wpłynęła na zajęcie się zagadnieniami wychowania fizycznego szerszych kół lekarskich i pedagogicznych. Na miejscu zaś we Lwowie zakłada Piasecki w podobnym celu Komisję wychowania fizycznego przy Towarzystwie nauczycieli szkół średnich i wyższych, w organie tegoż To-

warzystwa „Muzeum” uzyskuje miejsce dla spraw wychowania fizycznego, obejmując w nim osobiście redakcję głównego Towarzystwa jako referent tej dziedziny. Owocem tej działalności są uchwały Walnych Zjazdów Towarzystwa i (zredagowane przez Piaseckiego) memoriały Towarzystwa do władz (1903), przez co powiodło się wykołatać poprawę wychowania fizycznego w szkolnictwie małopolskim. Równie dzielnie krząta się Piasecki około wciągnięcia do nich społeczeństwa, tak młodzieży, jak i starszych. Zakłada mianowicie we Lwowie — pod honorowem przewodnictwem Jordana — „Towarzystwo zabaw ludu i młodzieży” później nazwane „Towarzystwem zabaw ruchowych”. Wraz z kilku lekarzami, jak dr. Hojnackim, Pankiem, Wyrzykowskim, przyszczepia w ten sposób do stworzonego przez to Towarzystwo we Lwowie „Parku zabaw ruchowych” kierunek — Jordanski, rozwija dalej jego idee i daje we wschodniej Małopolsce początek szybko potężniącemu ruchowi sportowemu. Ocenivszy zaś doniosłość ogólnowychowawczą i fizyczno-wychowawczą Baden-Powellowskiego skautingu rychło po jego powstaniu, staje w gronie pierwszych jego w Polsce twórców i wydaje wspólnie ze Schreberem jeden z pierwszych polskich, a pierwszy wogóle systematyczny podręcznik „harcerstwa”. (którego polska nazwa jemu też swój początek zawdzięcza).

Celemu temu pierwszemu okresowi działalności Piaseckiego nadaje jednak przedewszystkiem piętno jego praca reformatorska. Oparta na wynikach własnych badań naukowych i

na znajomości stanu i kierunków wychowania fizycznego w innych krajach europejskich, podejmuje Piasecki od r. 1902 niezmiernie energiczną walkę z kierunkiem, w jakim szło wychowanie fizyczne w Polsce częścią pod wpływem urzędowych jego programów dla szkół, częścią pod wpływem systemu przyjętego w całym polskim Sokolstwie, a ograniczającego się do samej tylko gimnastyki wedle przeszczepionych przez Tyrza do Czech, a stamtąd wraz z ideą sokolą — do Polski wzorów pierwotnie niemieckich. Walka ta, w której Piasecki był zrazu osamotniony, a miał licznych, wpływowych i upartych przeciwników, prowadzona słowem, piórem i przykładem, uwińczyła się wygraną, ale dopiero po kilkunastu latach bardzo wytrwałej kampanji. Dopiero pod jej koniec uzyskuje Piasecki możność wcielenia głoszonych przez siebie baseł i praktycznego wypróbowania wskazanych przez siebie kierunków i metod. Stało się to mianowicie w r. 1912, kiedy został powołany na urzędowe stanowisko inspektora wychowania fizycznego we wszystkich — około 120 — szkołach średnich ogólnokształcących i seminarjach nauczycielskich Małopolski wschodniej. W tej roli pracując do r. 1914, wprowadził Piasecki w szkołach tych w życie opracowane przez siebie reformy, wbrew zresztą „nowym”, a odrazu przestarzałym programom szkolnym wychowania fizycznego, narzucanym Małopolsce z ministerstwa wiedeńskiego. Jakby na ironję musiał jednak plany te przetrzymać na polskie z oficjalnego polecenia.

Dr. Stan. Ciechanowski,
prof. Uniw. Jagiell., Kraków.

Piłka nożna w Polsce w 1929 r.

Najsilniejszą drużynę sprowadziła „Warta” a będąc wówczas z powodu przestawien składu w słabej formie, dwukrotnie przegrała. W pierwszym spotkaniu „Ujpesti” pokonał ją 6:4 (2:2), w drugim — 4:0 (1:0). Poza tem gościła „Warta” gdańska drużynę „Schupo” 6:2 (2:1), „Gedania” 2:1, nie licząc spotkań mniejszej wagi jak z „Polskim K. S.” z Berlina itd.

Z okazji 25-lecia „Lechji” zjechała do Lwowa czeska drużyna „Cechie Karlin”, która pokonała „Pogoń” 1:0, „Hasmoneę” 2:1. Poprzednio jeszcze rozegrała „Pogoń” dwa spotkania z „Semmeringiem”, ulegając mu 0:3 i 2:4. „Cracovia” pokonała u siebie „S. K.” Żidenice” mistrza amatorskiego Czechosłowacji na rok 1927 i 1928 — 6:2, wreszcie na początku sezonu „I. F. C.” przegrał na własnym boisku z dresdeńskim „D. S. C.” 2:4.

Na tem w głównych zarysach kończy się nasz sezon międzynarodowy z 1929 r. Przyniósł on nam kilka cennych zwycięstw, lecz w całości jest ujemny wskutek lekkomyślności. W tym roku należy oczekiwać poprawy, gdyż piłkarstwo polskie stać na lepsze rezultaty nawet z czołową klasą zagraniczną. Tylko powinno się każdorazowo sprawę traktować poważnie, a wówczas i wyników nie będziemy się wstydzili.

IV
Co do rozgrywek ligowych to moglibyśmy powtórzyć wszystko co pisaliśmy przy omawianiu sezonu z 1928 r. Przewidywania nasze, niestety, rok ubiegły w zupełności potwierdził. Mimo najlepszych chęci trudno znaleźć jakąś zmianę na lepsze; są natomiast, lecz... wybitnie ujemnie.

Nie budziła jedynie zastrzeżeń praca w pierwszym półroczu t. j. w okresie zimowym, oraz przez pierwsze tygodnie rozgrywek o mistrzostwo. Później wszakże jedną przykra afery gonila za drugą, doprowadzając w końcu do ustąpienia zarządu i wysoce znamiennego nadzwyczajnego walnego zgromadzenia w Warszawie w dniach 5 i 6 października, o którego przebiegu referowaliśmy swego czasu bardzo wyczerpująco. Dzięki jednolitej zdecydowanemu stanowisku, zajętemu przez prasę przeszło to zebranie coprawda bez większych niespodzianek, bowiem sprawa unieważnienia rozgrywek nie wpłynęła na porządek obrad. Nie bez znaczenia był tu fakt, że malkontenci w międzyczasie poprawili swą pozycję w tabeli, a szanse „nieprawomyślnej” Warty na zdobycie tytułu mistrzowskiego chwilowo zmalały. Pomimo tego obrady miały przebieg bardzo burzliwy i nie-

poważny, świadcząc ujemnie o organizacji ligowej. Po udaremnionych w znacznej mierze przez nas, niecznych planach „Hasmonei” w roku 1928, z czego władze miarodajne nie wyciągnęły, niestety, żadnych konsekwencji — mieliśmy nową spotkanie próbki podobnie anormalnych i destrukcyjnych poczynań.

Styczeńowe walne zebranie w niczem tych braków nie usunęło i mimo swego harmonijnego przebiegu, miało kilka punktów, które nasuwają pewne poważne refleksje. Wymienimy chociażby tylko odrzucony wniosek o skasowanie instytucji rozszerzonego zarządu. Już przez to samo wyrażono zebranie brak zaufania do członków ścisłego zarządu, a delegaci poszczególnych klubów w zarządzie o każdą sprawę będą się dalej targować, mając na oku nie dobro organizacji, lecz interes własnych klubów.

Technika gry klubów ligowych, może podniosła się nieco w ubiegłym sezonie, lecz natomiast poziom polskiego piłkarstwa u jego najszerszych podstaw — katastrofalnie spadł. Kluby nieligowe z trudnością wegetują. Straciły one zupełnie „swoją publiczność”, na rzecz rozgrywek ligowych, więc ich stan finansowy jest wprost rozpaczliwy. Nie mogą walczyć z „dumną arystokracją ligową”, nie próbując nawet dalej z powodu pustek w kasach sprowadzić dobrych drużyn zagranicznych — nie zdołają tem samym nigdy podnieść swej klasy. Gdybyśmy widzieli chociażby niezbędny narybek w klubach ligowych, mogłaby na niejedno oczy zamknąć, lecz zadanie przysparzania sobie pełnowartościowego materiału kończy się na wprost już bezceremonjalnym wyławianiu co lepszych piłkarzy klubów A-klasowych. I te zabiegi nie wszystkim pomagają i są kluby, które swych zespołów ani rusz nie mogą odmłodzić, a stawianie przez kilkakrotnego mistrza Polski, lwowską „Pogoń” wniosku na ostatnim walnym zebraniu, o nierozgrywanie spotkań mistrzowskich w roku 1930 — chyba aż nadto dosadnie charakteryzuje rozpaczliwe położenie pewnych towarzystw ligowych.

Etyka sportowa w ubiegłym sezonie nie podniosła się i sędziowie dość często byli zmuszeni energicznie wkraczać celem ukrócenia różnych wybryków.

Stosunek klubów ligowych do poszczególnych O. Z. P. N. był więcej niż luźny, miejscami nawet wrogi, co zresztą podkreślano na ostatnim walnym zgromadzeniu.

RADJO

Programy radjofonijne

Poniedziałek, dnia 3 lutego 1930 r.
 Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. towar.; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln.; PAT. sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.35 pogadanka radjotechniczna „Tygodnia Radjowego” (wygl. p. Zygmunt Breński); godz. 16.50 odczyt T. C. L.; godz. 17.10 lekcja gry szachowej (wykl. p. Jan Machalski); godz. 17.30 audycja regionalna (prel. prof. Jerzy Soplca); godz. 17.45 audycja wokalna w wykonaniu p. Włodzimierza Jarochowskiej (mezzosopran). Przy fortepianie Jadwiga Komorowska. Program: 1. Schubert: a) Tulaćka, b) Dokąd. c) Wędrowiec, d) Dwie arje z op. „Domek trzech dziewcząt”. 2. Schumann: a) Nie ronie łez, b) Łza każda w kwiat się zmienia; godz. 18.15 interludium muzyczne w wyk. orkiestry klubu mandolinistów „Mozart” pod batutą p. Wacława Napieręły; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 audycja wesoła (reż. i wyk. p. Zygmunt Noskowski, art. T. P.); godz. 19.30 „Silva rerum”; godz. 19.50 Tydzień Propagandy Trzeźwości — odczyt p. t. „Życie gospodarcze a trzeźwość społeczna” (wygl. X. Prałat Niesiolowski z Pleszewa); godz. 20.10 odczyt p. t. „W gotowni senjory z epoki „Filipów” (wygl. dr. Stefan Essmanowski); godz. 20.30 koncert międzynarodowy z Budapesztu via Warszawa; godz. 22.00 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 lekcja tańców (wykl. p. Stefan Wituszkowski).

Warszawa na fal 214 m.

Pan Edmund Malinowski (Poznań, Grobla 6) donosi nam, że dnia 21 I o godz. 18 usłyszał Warszawską stację 2 kilowatową na głośnik, odbierając ją 8-lampową superheterodyną własnej konstrukcji, na ramie o długości boku 50 cm o 7 zwojach. Odbiór był silny, o dobrej modulacji i bez interferencji.

Nasz smok z cytadeli

Jak bardzo szaleje w eterze i sieje spustoszenie w audycjach oraz ciemną depresję wśród radjosluchaczy poznańskich, niech świadczy o tem artykuł umieszczony już poprzednio p. t. „Cytadela szkodzi radjostacji”, oraz niech dowiedzie to dzisiejsza notatka jednego z poważnych a może najgorliwszego radjosluchacza poznańskiego

Zdania „jak długo potrwa postępowanie niegrzecznego smoka na cytadeli?” „Kiedy ustanie wrażenie odrażające, jakie robi jego plucie zanieczyszczonych fal harmonicznych i setek subharmonicznych na zakres fal broadcastingowych?” — dręcząc od dłuższego czasu umysł wszystkich radjosluchaczy poznańskich. Najwięcej uproszedeni są słuchacze w okolicy cytadeli (mniej więcej w promieniu 1 km.) t. j. w okolicy Śródku placu działowego i Sapieżńskiego. Solacza, Winiar itd., gdzie nie tylko sykanie, psyckanie, przerywanie i stukanie znaków telegraficznych poznańskiej stacji telegraficznej „SPI” czyni wrzawę w odbiorniku na całej skali kondensatorów, nawet w odbiornikach subtelnych i doskonałych z 2 i 3 stopniami wyszczęst z lampami ekranowanymi. Towarzyszszemu wszystkiemu jeszcze dodatki w postaci drgań o nieokreślonej częstotliwości, wywołanych z powodu rozmaitych iskrzeń luków elektrycznych, pracy motorów i innego rodzaju zaburzeń.

Szerokie koła słuchaczy zapraszamy do dyskusji.

Parę słów o transmisji z Huty Cynkowej Hohenlohe.

Pisz nam: Mikrofon to ucho świata, to istota żyjąca mająca miliony dusz, które zachwycą, nudzi lub obraża. Zapomnieli o tem technicy radjostacji Katowickiej, zostawiając podczas transmisji z cynkowni mikrofon na łasce losu. Skorzystali z tego niektórzy robotnicy, którzy najswobodniej wykorzystali sobie zaproszenia na „pół litra”. Czy polski robotnik tylko o wódce myśli? Ero.

SPORT

Gry ruchowe

Hazena. Start — Sokół 6:4 (2:3). Pierwszy występ Sokola był bardzo udany i nie wiele brakowało, a zakończyły się jego zwycięstwem. Do przerwy „Sokół” prowadził, a dopiero po pauzie rutyna „Startu”

który ma przecież poza sobą już kilka spotkań zapewniła mu zwycięstwo. Mecz rozegrano w piątek w hali „ośrodku”.

Flokej na lodzie

„Warta” — „AZS”. W niedzielę o godz. 12 na „Przeładku” odbędzie się ten mecz. Budzi on żywe zainteresowanie ponieważ jest drugą częścią o zdobycie mistrzostwa okręgowego.

W sobotę w Chamenix reprezentacja Polski rozegra jak już donosiliśmy, mecz z egzotyczną drużyną Japonji. Ponadto odbywają się dziś następujące spotkania. Szwajcaria — Czechosłowacja, Francja — Austria i Niemcy — Węgry. W niedzielę Polska po spodziewanym dzisiejszym zwycięstwie nad Japończykami grać będzie ze zwycięzcą meczu Niemcy — Węgry.

Narciarstwo

Wyjazd narciarzy polskich do Niemiec. W niedzielę wyjeżdża reprezentacja polskiego narciarstwa na mistrzostwa Niemiec w Oberstdorf-Allgaeu pod Monachium. Skład ekspedycji został ustalony w następujący sposób: Bronisław Czech, Karol i Antoni Szostakowie do kombinacji. Zdzisław Motyka do 18 i 30 km., Michałski Stanisław i Skupień Stan. do sztafety 5x10 km. Kierownikiem drużyny jest p. Henryk Szatkowski. Mistrzostwa Niemiec rozpoczynają się 5 bm. i trwać będą do 9 bm. (PAT)

Lekka atletyka

Petkiewicz startować będzie po raz drugi na ziemi amerykańskiej w dniu 8 bm. na bieżni krytej Madison Square Garden w Nowym Jorku. Dystans biegu taki sam, jak w Bostonie (2 mile ang. — 3218 mtr.) Zawody organizuje Millrose Athletic Club. Trzeci start Petkiewicza nastąpi prawdopodobnie 17 lutego na zawodach organizowanych przez New York Athletic Club również w Madison Square Garden. (Pat)

Pływanie

Komunikat P. O. Z. P. Zebrania kapitanów sportowych klubów zrzeszonych w Pozn. Okr. Zw. Pływackim odbędzie się w niedzielę br. o godz. 10 w sali Sokola przy Drodze Dembińskiej. Na porządku dziennym ustalenie kalendarza sportowego na rok 1930.

Pięściarstwo

Poznań — Monachjum. Spotkanie powyższe odbędzie się, jakżeśmy już zapowiedzieli, 16 bm. w sali kina „Słońce”. Pertrakcje ostatecznie ukończono i zaznaczyć należy że P. O. Z. B. uzyskał bardzo dogodne warunki oraz zapewnienie otrzymania rewanżu w Monachjum. Niemcy przyjadą w następującym składzie: według kolejności wag) Ausboeck, Hofstetter, Stippel, Schleinkofer, Held, Müysers Hafner i Haymann. W drodze powrotnej Bawarczycy zamierzają rozegrać spotkanie w Erfurcie.

Niemieccy pięściarze którzy wylądowali już w Ameryce, walczą po raz pierwszy 3 lutego w Bostonie. Turniej ten przewiduje po czterech zawodników w każdej wadze, a mianowicie Niemca, Włocha i 2 Amerykanów. Następne spotkania odbędą się 10 bm. w Nowym Jorku i 17 bm. w Grand Rapids w stanie Michigan.

Piłka nożna

„Warta” — „Legia”. W ostatniej chwili przypominamy o tym niedzielnym meczu na boisku „Warty” o godz. 14. Drużyny wystąpią w swym najlepszym składzie.

„H. G. P.” I b — „Merkur”. Mecz ten odbędzie się w niedzielę na boisku „HCP” o godz. 14.30.

Życie organizacyjne

Walne zebranie K. Sp. „Spalla” Poznań odbędzie się dnia 3 bm. w sali Król. Jadwigi o godz. 19.30 wieczór.

RUCH W TOWARZYSTWACH

Koło Przyj. Harc. przy II. Harc. Drużynie Morskiej przypomina o dzisiejszym balu w Hotelu Francuskim. Początek o godz. 20

Związek Emerytów Państwowych. Wódów i sierot. Zebranie odbędzie się we

wtorek, 4 lutego o godz. 17.30 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska

Związek Inwalidów, Wdów, Sierot i Emerytów Kolejowych. Zebranie plenarne odbędzie się 3 lutego o godz. 16.30 u p. Grotowskiego, Dolna Wilda 71.

Związek Pracowników Kupieckich. Zebranie Sekcji Żelazniaków odbędzie się w poniedziałek, 3 lutego o godz. 20 w lokalach Z. P. K., ul. Podgórna 12 b.

Tow. Powstańców i Wojaków Poznań — Stare-Miasto. Roczne walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 3 lutego br. o godz. 19.30 w sali Domu Katolickiego na Śródcie.

Chór im Chopina. Plenarne zebranie odbędzie się w poniedziałek, 3 lutego o godz. 20 w lokalu p. Fiedler, G. Wilda narożnik Szwajcarskiej. Na porządku obrad obchód jubileuszowy i inne.

Tow. Przem. „Jedność” pod wezw. św. Antoniego. Roczne walne zebranie kasy pośmiertnej odbędzie się dnia 4 lutego br. o godz. 20 w lokalu p. Ograbowicza przy ul. Ślusarskiej 6. Z powodu o mówienia ważnych spraw jest przybycie wszystkich członków wraz z żonami, konieczne. Po ukończeniu obrad nastąpi po siedzenie plenarne.

Koło Tow. Rękodzielników. Mie sięczne plenarne zebranie odbędzie się we wtorek dnia 4 lutego w lokalu członka p. Gaworskiego, Nowy Rynek 4. Na porządku obrad bardzo ważne sprawy m. in. wykład — W sprawach Towarzystwa należy się zwracać do p. Alojzego Urbańczaka, Stary Rynek obok filji „Kurjera Pozn.”, warsztat blacharski.

Sodaliczka Marjańska Młodzieży Kupieckiej w Poznaniu. Mie sięczne zebranie odbędzie się we wtorek, 4 bm. o godz. 19.30 na sali sodalicyjnej, ul. Dominikańska 8a. Na porządku obrad wykład o masonerji. Udział obowiązkowy i punktualny.

Tow. Powstańców i Wojaków Poznań — Stare miasto. Roczne walne zebranie odbędzie się w poniedziałek, dnia 3 bm. o godz. 19.30 na sali Domu Katolickiego na Śródcie. O ile o oznaczonej godzinie nie stawi się dostateczna ilość członków odbędzie się 30 min później, tj. o godz. 20 zebranie prawomocne bez względu na ilość obecnych członków.

Tow. śpiewa „Halka”. Zebranie plenarne odbędzie się nie w środę, 5 bm., lecz w poniedziałek dnia 3 bm. o godz. 20 w lokalu p. Kasperkowej. Na porządku obrad referat dh Cz. Matuszewskiego oraz bardzo ważne sprawy.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zrony:

Pelagja Berentowa, z domu Skarzyńska, wdowa, 89 l. Wiktorja Surma, 24 l Augustyn Przedpeński, restaurator, 68 l Lucja Matuszka, 16 l. Władysław Bocian, pom. handlowy, 22 l. Franciszek Konieczny, 1 dzień 11 godz. Czesław Laskowski, kapral-pilot, 21 l. Rita Kelm, 2 mies 6 dni Stanisława Ludziewska, z d. Balcerzakówna, wdowa, 44 l. Jarogniew Sroczynski, 7 l. Jan Jarczak, młynarz, 61 l. Jan Banaszak, robotnik, 17 l. Konrad Kowalski, 3 mies 1 dzień Augustyna Rüdigerowa, wdowa, 76 l. Halina Klapeczyńska, 12 dni, Krystyna Szatarska, 10 m 20 dni Jan Maciejewski, leśnik, 67 lat Izrael Moszek Swarcman nauczyciel, 57 lat, Marian Dembiński, 5 dni, Wawrzyń Konieczny, st. posterunkowy P. P., 50 lat Józefa Olesińska, z domu Nowotna, 32 l Aleksander Hackenberg, przemysłowiec 47 l. Franciszek Jach, 5 godz 5 min Anna Piątkówna, biuralistka, 19 l. Wero wa, 80 l. Piotr Baszyński, starszy pocz-

nika Kunze, z domu Kordelasińska, wdow. tyłjon 47 l. Fryderyk Duhr, 4 mies 2 d. Kazimierz Łukowiak, mistrz fryzjerski, 55 l.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: Pelagja i Marja Sobkowskie z Niepruszewa 50 zł. — Szkółka przygotowawcza SS. Urszulanek z okazji imienin siostry kierowniczkki 90 zł. — Staszak (Prusa 20) z podziękowaniem za otrzymane laski 5 zł — B. S. Jagodno, 5 zł. — M. K. 2 zł. — M. B. 2 zł. Razem z poprzednio pokwitowaniami 2598.39 zł.

Na kaplicę SS. Karmelitanek: 500 zł wyplacono dnia 31. I. SS. Karmelitankom Na nowo złożono: M. K. 2 zł. — K. P. z podziękowaniem św. Teresie za otrzymane laski z prośbą o dalsze, 20 zł.

Na chleb św. Antoniego: 185.40 zł wyplacono dnia 30 I siostrze Henryce.

Na organy w kościele OO. Salezjanów, Dr Adamostwo Kucnerowie zamiast wieńca na trumnę śp. Róży Katarzyny Dzierżgowskiej 15 zł.

SKLEP

z przyległymi ubikacjami i urządzeniem lub bez (2 okna wystawowe) w Katowicach, ulica 3 Maja 23, natychmiast do wynajęcia
 zw 21556

Wojciech Nowakowski, Katowice.

Na'uralny zapach kwitnącego bzu. Perfumy, woda kwi'owa, puder i mydło.

Borykając się z trudnościami codziennego życia i narzekając na biedę zapominamy, że często winę tego smutnego stanu ponosimy sami. Mianowicie Ignac jak mucha do lepu do towarów zagranicznych, a zwłaszcza specyfików leczniczych wysyłamy miliony złotych. Polski podczas gdy nabycie ich nie zawsze jest konieczne, a gdy można je z łatwością zasapć wyrobami krajowemi Pw 8330-47.50

TABLETKI PARAMINT „ERBE” o przyjemnym smaku i zapachu stanowią sympatyczny i PEWNY ŚRODEK DESINFEKUJACY GARDŁO I KRTAŃ, nietylko dla chorych lecz i zdrowych przy pielęgowaniu osób chorych zakaźnie oraz podczas epidemji tak w domu jak i w szpitalach, szkółach, urzędach, w tramwaju i w kinie. PARAMINT „ERBE” zazywaj kilka razy dziennie abyś się nie zakaził GRVPA, ANGINA lub innymi chorobami.

Do nabycia w aptekach i drogeriach.

MAGGI ego
 kostki buljonowe
 1 szt. 12 gr.

W środę, dnia 29 stycznia 1930 r., o godz. 6 rano, zasnęła w Bogu, po ciężkiej operacji, moja najukochańsza żona, najdroższa matka, nasza ukochana siostra i szwagierka, s. p.

z Sachsów
Alma Peter
 przeżywszy lat 41. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2 lutego r. b., o godzinie 3 po południu, z kaplicy cmentarza ewangelickiego św. Łukasza.

W ciężkim smutku pograżeni
 mąż, syn i rodzina.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonja”, Poznań, ul. Towarowa 25 — Telefon 31-80.

R. i p.
 Dnia 31 stycznia, o godzinie 7 rano, zasnął w Bogu, s. p.

Dr. med. Ignacy Stroński
 I. radca sanitarny.

Pogrzeb odbędzie się dnia 3 lutego, o godzinie 15, z domu żaloby w Trzemesznie, o czem donosi Krewnym i Znajomym

żona z dziećmi i rodziną.

Trzemeszno, Poznań, Bydgoszcz, Düsseldorf, Berlin, Szczakowa
 dnia 1 lutego 1930 r.
 zw 21546

Dnia 31 stycznia w nocy, padł ofiarą napadu bandyckiego, nasz drogi wuj, ś. p.

ks. Ludwik Robowski

proboszcz sadkoski, dziekan nakielski.

W głębokim smutku pogrążona
rodzina.

Eksportacja do kościoła, odbędzie się w poniedziałek, 3 lutego, o godz. 4.
Pogrzeb we wtorek, o godz. 11 w Sadkach. dw 4049

W piątek, dnia 31 stycznia 1930 r. w nocy padł ofiarą napadu bandyckiego, ś. p.

ksiądz Ludwik Robowski

proboszcz sadkoski i dziekan nakielski.

O modlitwę za duszę Zmarłego prosi w imieniu duchowieństwa dekanalnego.

ksiądz Kowalski.

dw 4045

Eksportacja zwłok do kościoła odbędzie się w poniedziałek, 3 lutego o godz. 4 po południu, pogrzeb we wtorek, o godz. 11.

Dnia 31 stycznia 1930 r., padł ofiarą zbrodniczej ręki, ś. p.

ksiądz Ludwik Robowski

proboszcz Sadkowski i dziekan Nakielski.

Ś. p. Zmarły był jednym z głównych współzałożycieli naszej Spółdzielni i prezesem Rady Nadzorczej od jej założenia. Spółdzielnię naszą otaczał zawsze troskliwą opieką a swą światłą radą i inicjatywą przyczynił się w wielkiej mierze do jej rozwoju. Niech mu Bóg wynagrodzi mękę przedśmiertną i pracę całego żywota.

Rada Nadzorcza i Zarząd „Rolnika” w Nakle n/Notecią.

Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z ogr. odpow.

zw 2155z

W piątek, dnia 31 stycznia 1930, zmarł po długich cierpieniach, mój najukochańszy mąż i nasz nieodżałowany ojciec, teść, dziadek i brat, ś. p.

Paweł Tonn

mistrz rzeźnicki i właściciel realności

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, 3 lutego 1930 o godz 3 po południu, z domu żałoby ul. Wybickiego 16, I. (Wilda), na cmentarz św. Mateusza, o czym zawiadamiają wszystkich Krewnych i Znajomych

zw 2154z

w głębokim żalu pogrążeni
żona, dzieci i rodzina.

Poznań, Drezno, Lipsk, Liegnica Berlin, dnia 31. 1. 1930 r.

Dnia 30. bm. zmarł po krótkiej lecz ciężkiej chorobie, mój najukochańszy mąż, nasz troskliwy ojciec ś. p.

Wawrzyn Konieczny
starszy posterunkowy.

W ciężkim smutku pogrążona
żona z dziećmi.

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 2. b. m. o godz. 2.30 z domu żałoby Kilińskiego 4. zw 2153z

KONRAD ROZYNEK
ALF. I M. ROZYNEK WIECZ. 28 TEL. 37-47

W piątek, dnia 31 stycznia 1930 r., o godz. 8-mej wieczorem, zasnęła w Bogu, nasza najukochańsza matka, babka i prababka, ś. p.

z Patulów

Agnieszka Nowak

przeżywszy lat 86. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek dnia 3 lutego r. b., o godz. 3.30 z kostnicy cmentarza Farnego przy ul. Bukowskiej.

W ciężkim smutku pogrążeni
córkami i rodzina.

dw 4054

Zakład Pogrzebowy „Ceremonja” Poznań, ul. Towarowa 25 — Telefon 31-80.

Skrzynie

używane kupuje
Hartownia Szkła i Przyborów
Aptecznych. zw 21545

W. MURROWSKI, Poznań, Wielka 14. Tel. 10-80.

Dbajcie

o swoje zdrowie!

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola” (z marką „Kogut”) są stosowane przy chorobach żołądka, kiszek, obstrukcji i kamieni żółciowych.

„Szwajcarskie Gorzkie Ziola”

są naturalnym łagodnym środkiem przeczyszczającym, ułatwiającym funkcje organów trawienia i działającym przeciwko nadmiernej otyłości. nw 6548

Wyrób A. Gąsecki w Warszawie.

Celem rozszerzenia przedsiębiorstwa

poszukuje poważna fabryka szkła w Wielkopolsce, dobrze zaprowadzona, z stałą i liczną klientelą w kraju i zagranicą

wspólnika

z większym kapitałem albo odstąpi też kilka udziałów.

Zgłoszenia poważnych reflektantów uprasza się pod zw 21 549 do eksped. Kurjera Poznańskiego.

Zdolna kantorzystka

z praktyką, obeznana z wszelkimi pracami biurowymi, pisząca biegle na maszynie, potrzebna zaraz! Zgłoszenia piśmiennie z odpisem świadectw do ekspedycji Kurjera Pozn. pod zw 21 539

RACJONALNA
KOSMETYKA LECZNICZA i UPIĘKSZAJĄCA
INSTITUT DE BEAUTE
„IRNIS”
Z. T. ŻEBROWSKIEGO

PIEKARY 5. TEL 25-91.

dw 2978

W piątek, dnia 31 stycznia 1930 r., w Sanatorjum św. Elżbiety w Poznaniu zasnął w Bogu, opatrzony Sakramentami św., po długich i ciężkich cierpieniach, w 81 roku życia, nasz ukochany mąż, ojciec, teść, i dziadek, ś. p.

zw 21553

Kazimierz Milewski

Pogrzeb odbędzie się we wtorek, 4 lutego r. b., o godzinie 10,30 z kościoła parafjalnego na ementarz w Środzie, o czym donoszą

w głębokim smutku pogrążeni

Bieganowo, Czubin.

żona, synowa, synowie i wnuczki.

Dnia 1 lutego 1930 roku zmarł w Bogu, ś. p.

Kazimierz Milewski

z Bieganowa

współzałożyciel i długoletni wiceprezes Rady Nadzorczej naszej Spółdzielni.

Przezacny Zmarły był nam wzorem w wypełnianiu obowiązków obywatelskich. Około naszej spółdzielni położył nieocenione zasługi. Pamięć tego idealnego Obywatela o kryształowym charakterze zachowamy w czei na zawsze.

Rada Nadzorcza i Zarząd Rolnika w Środzie.

Spółdzielnia Rolniczo-Handlowa z ogr. odp.

dw 4047

BIAŁY TYDZIEŃ

od poniedziałku, 3 lutego 1930 roku

Bezpośrednie stosunki handlowe, łączące mnie z czołowymi fabrykami jak n. p. z Towarzystwem Zakładów Żyrardowskich Sp. Akc. w Żyrardowie, Tow. Schösserowskiej Przędzalni Bawełny i Tkalni, Sp. Akc. w Ozorkowie, Zjedn. Zakł. Przemysł. K. Scheiblera i L. Grohmana Sp. Akc. w Łodzi i t. p. dają mi możliwość zaofiarowania Szanownej Klienteli towarów pierwszorzędných krajowych przewyższających jakością częstokroć towary zagraniczne

Nadzwyczajnie niskie ceny

zastosowałem specjalnie na okres Białego Tygodnia by tem samem dać możność Szanownej Klienteli zakupu to-
warów dobrych bardzo tanio! Uprzejmie zwracam uwagę na moje 10 okien wystawowych i zapraszam do zwiedzenia mych magazynów.

Pw 9 069/70-5,165/6

F. Wozniak

Bławaty: ul. Kramarska 16.

Bielizna: ul. Kramarska 15.

Poznań, ul. 27 Grudnia 18

białego tygodnia nie urzędza, lecz sprzedaje w czasie od 1-10 lutego bieliznę damską, dziecięcą i pościelową znaną z dobroci, gatunku i kroju po **bardzo niskich cenach.**

Proszę obejrzeć wystawę

Towary włóczkowe 10-25% taniej.

Pw 9145 A,166

Proszę zachować — ważne do 17 lutego.

Nadzwyczajna okazja

od 3 do 17 lutego 1930 r.

Nadzwyczajna okazja

od 3 do 17 lutego 1930 r.

Nie polecam najtańszych gatunków, lecz najlepsze wyroby po bardzo korzystnych cenach znanych fabryk: **SCHEIBLERA, SCHLOESSERA i ŻYRARDOWA**

ARTYKUŁY LNIANE:

Płótno bielone	od 450
Płótno pomorskie	od 230
Płótno bielone 140 ctm.	od 650
Płótno ścierkowe	od 160
Ścierki odpasowane	od 180

Ręcznik szary	od 180
Ręcznik bielony	od 310
Ręcznik odpasowany szt.	od 400
Obrus lniany szt.	od 1900
Garnitur lniany	od 4250
Maglownik odpasowany	od 950

Garnitur z mierz. 12 osob.	12800
Serwetki 60/60 szt.	od 285
Serwetki deserowe	od 120
Płótno prześcieradłowe	od 650
Płótno na maglowniki	od 450

ARTYKUŁY BAWELNIANE:

Materiały bielizniane	od 120
Silesia 80 ctm.	od 160
Silesia 90 „	od 185
Silesia 140 „	od 310
Silesia 160 „	od 350
Prześcieradło 160 ctm.	od 350
Nansuk 90 ctm.	od 250
Nansuk 90 „	od 285

Nansuk 160 ctm.	od 550
Ręcznik szary	od 120
Ręcznik adam.	od 150
Ręcznik groszkowy	od 160
Garnitur druk. 6 osób	od 4350
Garnitur druk. 12 osób	od 6400
Serweta druk. 140/140	od 1800
Obrusy białe	od 600

Serwetki des. z frend. szt.	0.75
Prześcieradło kąpielowe	od 1630
Ręcznik kąpiel. prima	od 490
Kapy pikowe	od 1900
Serwetki des. z mierz. szt.	od 125
Prześcieradło odpas.	od 500
Prześcieradło flanel.	od 620
Adamasek obrus.	od 400

Wyjątkowa okazja taniego zakupu wypraw!

Pw 9040-5,110

Właścicielom pensjonatów, hoteli, restauracji i zakładów fryzjerskich polecam moje ogłoszenie łaskawej uwadze. Podczas tej taniej wyprzedaży udzielam na Wełny i Jedwabie i wszystkie artykuły nieobjęte redukcją

za gotówkę 10% rabatu za gotówkę

W. DROŻYŃSKI

Rok założenia 1912.

POZNAŃ, STARY RYNEK 66.

Telefon 40-50.

Zwracam uwagę na moją wystawę.

PARCELE

budowlane, w różnych częściach miasta Poznania, o dobrem położeniu na dogodnych warunkach spłaty poleca

Spółka Osadnicza w Poznaniu, Spółka Akcyjna

Tel. 31-16 ulica Rzeczypospolitej 1. Tel. 31-16.

Instytucja upoważniona przez Ministra Reform Rolnych do przeprowadzania parcelacji majątków ziemskich.

Pw 8769-2,115

Pierwsza krajowa fabryka konserw i wędzarnia ryb

C. WARHANEK

MSZANA DOLNA (Małopolska)

założona 1858 roku.

Przedstawicielstwo na Poznań: **Kazimierz Tomczak, Poznań, ul. Różana 15, Telefon 35-42.**

„ woj. Pozn.: **Antoni Zieliński, Poznań, ul. Mickiewicza 29, Telefon 61-69.**

UWAGA!!!

Dyplom szoferski otrzyma każdy

zapisując się do najstarszych Kursów Szoferskich

J. Piątkowskiego w Poznaniu,

ul. Piotra Wawrzyniaka 28/30, tel. 78-80.

Kursy: Zawodowe, amatorskie i uzupełniające.

Zapisy codziennie.

Warsztaty.

zw 21540

Garaze.

Nerwowi, neurastenicy

cierpiący na drażliwość, słabość woli, braku energii, melanchole, przesyt życia, bezsenność, ból głowy, wrażliwość nerwów śledzi nicy, nerwowe zaburzenia serca i żołądka otrzymają bezpłatnie broszurę Dr. Weisego Słabość nerwów

Dr. GEBHARD i S-ka — GDAŃSK, Nr. 85.

Pw 6838-46,28

ELITA POZNANSKA

ubiera się w Salonie Mód przy własnej pracowni wykwintnych sukien. Zaopatrzony w gotowe nowości sezonowe. Kopjowanie tychże z własnych i powierzonych mu esejów.

zw 7982

M. SINGEROWEJ
ul. Mickiewicza 9, parter

Przyjmuje od 9-1 i 3-6. Tel. 79-21.

250 000 zł

w całości, lub częściowo, po umiarkowanym procencie wyłożycie na dłuższy czas pewnym, sumiennym i regularnym płatnikiem na pierwszą hipotekę majątności ziemskich, lub kamienic w Poznaniu. Łaskawe zgłoszenia z wykazem dochodów, oceny etc. do Kurjera Poznańskiego pod zw 21551

Śpichlerz

murowany, 2-piętrowy przy głównej ulicy, 40 lat handel zbożem i wymiana mąki, 3 lata handel jaj, **wydzierżawie natychmiast.**

Edm. Staniszewski, Krotoszyn.

dw 4142

Emulsja SCOTT'A

jest nieocenionym środkiem odżywczym dla matek karmiących, gdyż dzięki jej zastosowaniu znika obawa osłabienia i wycieńczenia. W skutek swego składu chemicznego preparat ten nietylko wprowadza do organizmu znaczną ilość witamin ale w wielu wypadkach równoważy poniesioną przez organizm stratę innych niezbędnych substancji, szczególnie fosforu. Emulsja nie wywołuje zaburzeń w trawieniu i jest chętnie przyjmowana jest ona nie zbędnym środkiem wzmacniającym przy skrofulach chorobie angielskiej niedokrwistości, cierpieniach płuc

nw 7959

Ządajcie tylko oryginalnej Emulsji Scotta

Do nabycia we wszystkich aptekach i składach aptecznych.

AGENCI

trudniący się sprzedają książek i innych artykułów na raty, mogą otrzymać kilka dodatkowych, dobrze opłacających się artykułów łatwego zbytu. Oferty do eksped. Kurjera Pozn. pod nw 6469

Sprzedaz Poinwenturowa

od 1 do 15 lutego.

Suknie wełniane od 65 zł.

Suknie jedwabne od 125 zł.

Płaszczki - Kostjumy - Garsonki }
Bielizna - Szlafroki - Pończochy } po cenach bardzo niskich.

Kw 1583

BON MARCHE T. z. POZNAŃ
o. p. plac Wolności nr. 1.

Cudne melodje
do tańca na płytach poleca

KASTOR

gramofony, rowery
Warsztat naprawy
św. Marcin 55.

Kw 1564/5

RESTAURACJA i KAWIARNIA BAŁTYK

w Poznaniu przy placu Sapieżyńskim 6.
Otwarcie lokalu nastąpi

w sobotę, dnia 1-go lutego r. b.
o godz. 7-ej wieczorem, na które Szanownych Gości
jak najuprzejmiej zapraszam.

Zakąski — Śniadania — Obiady i Kolacje,
zimne i ciepłe napoje.

Z poważaniem

zw 21550

Pelagja Pawłowska.

Oświadczenie

Weksli, z pieczętką kinoteatru „Słońce“,
wydanych zgóry firmie Dworkowski-Film w Bydgoszczy,
dnia 13 lipca 1929, na zakontraktowane filmy,
które miały być dostarczone w ciągu sezonu 1929/30,
nie wykupię, ponieważ firma Dworkowski-Film
nie dostarczyła i nie dostarcza filmów.

Stefan Kałamański - Poznań.

Pw 9152-5,198

BIAŁY TYDZIEŃ

od 3-18 lutego

Przykłady naszych okazjnych cen

Koszula damska z mereżką	1 ⁸⁰
Kombinacja hulec owa	4 ⁵
Koszulka damska nocna	4 ⁹⁵
Kombinacja majteczkowa	2 ⁵⁵
Prótno 71 cm. szerokie	0 ⁹⁵
" 80 " "	1 ¹⁵
" 140 " "	2 ²⁵
" 160 " "	3 ¹⁰
Prima ręcznik adamaszk.	1 ⁵⁵
Prima ręcznik kąpielowy	1 ⁷⁵
Prima ręcznik wafłowy	0 ⁶⁵
Pościele gotowe	13 ⁷⁵

Prócz tego polecamy:
adamaszki pościelowe, obrasowe,
niety, spodki, fraazy, kawy na łóżka, stołowe,
kompl. wyprawy i wyprawki dla niemowląt

10% na towary zimowe

Pw 9 17-5.178

TUBOZ SCHREIBER
POZNAŃ TEL. 2209 / T. RYNEK 49

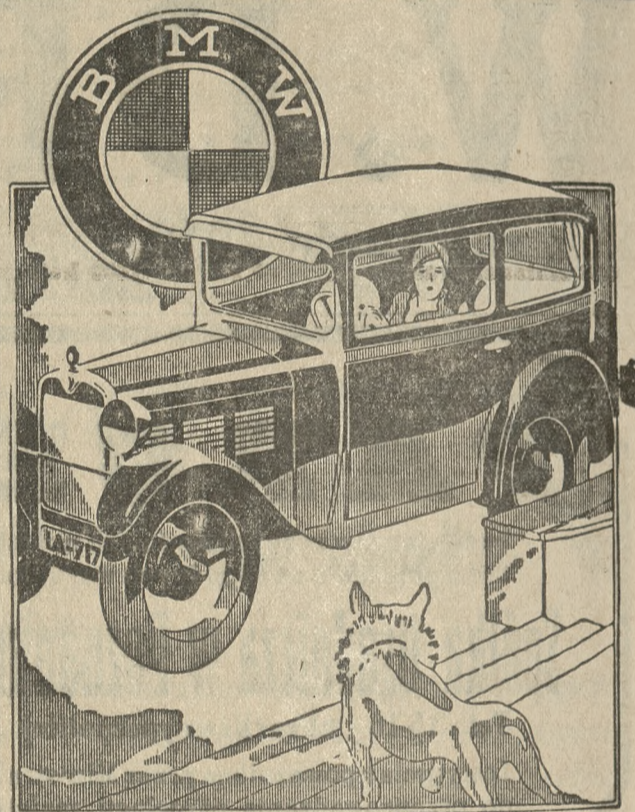
SAMOCCHODY używane

pierwszorzędnych fabrykatów
w pierwszorzędnym stanie

Fiat 509 4/20 KM - Torpedo
Fiat 50 4/20 KM - Berlina
Fiat 501 6/21 KM - Torpedo
Fiat 503 6/31 KM - Torpedo
Fiat 503 6/30 KM - Coupe
Fiat 507 9/31 KM Coupe
Fiat 5 9 19/75 KM - Torpedo
Fiat 519 19/75 KM - Cabriolet
Minerva 8/40 KM - Berlina
Peugeot 6/21 KM - Berlina
Steyr 6/30 KM - Torpedo
Ceirano 5/25 KM - Torpedo
Opel 4 16 KM - Berlina
Opel 10/40 KM - Berlina
Opel 12/50 KM - Berlina

Ceny bezkonkurencyjnie niskie.
Warunki zapłaty niezwykle dogodnione
poleca

Brzeskiauto Sp. Akc.
Poznań
ul. Dąbrowskiego 29.
Tel. 63-23, 63-65.
Pw 9150-5,196

Cena kompl. samochodu 15. H. P. 4 cyl.

7500, — zł

6 l. benzyny na 100 km. Koszt utrzymania i jazdy 11 gr. na km. Samochód dla pp. lekarzy, urzędników, podróżujących pań, przemysłu i handlu. Prosimy żądać o ert.

„KOMNA“ Sp. z o. p. Automobile
Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85
Telef. 7767 i 5478

Wielkopolska Hurtownia Szkła Sp. Akc.

Tel. 55-59. Poznań, Półwiejska 9. Tel. 55-59.
Filja Bydgoszcz, ulica Emila Warmińskiego 12.
poleca Pw 872-1 96

SZKŁO OKIENNE

dachowe, meblowe, ogrodowe, sygnałowe, szyby do okien wystawowych, cegły, dachówki, posadzki szklane, kity, klary, szkła, diamenty, listwy do ram obrazowych, obrazy marki P.F.
Własna fabryka luster i szlifiernia szkła wykonuje i odnawia lustra, dostarcza gotowe oszklenia kramiec, szyby cięte i t. p.

Baczność!

Zielone śledzie szwedzkie i norweskie
z nadchodzących transportów codziennie świeże
poleca po cenach bardzo korzystnych

Poznańska Centrala Ryb
Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5. Tel. 2571.

HURTOWNIE

DETALICZNIE

LOKALE

zajmowane przez instytucję bankową, położone
w centralnym punkcie Jeżyc, nadające się na biura
oraz na każde przedsiębiorstwo, wprost od gospodarza
do wynajęcia. Zgłoszenia „PAR“, 27 Grudnia 18,
pod 5843 Pw 9149-58,43

Siostry Streich

Kantaka 4, II.
Robotki
Rysunki wykonuje się tanio i szybko. Haftuje poduszki, suknie i bieliznę, story, firany. Tel. 1015

Patenty

wzory, znaki towarowe w Polsce i zagranicą
inż. dypl. F. WINNICKI,
rzecznik patentowy
Poznań, ul. Konopnickiej 7.
Telefon 7222

400 sztuk brzozy

proste, zdrowe drzewo, ca. 15 metrów pod koronę, od 25-45 cm. średnicy. sprzedam franko wagon P. K. P. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 21541

W. Nowakowski i Synowie, Poznań

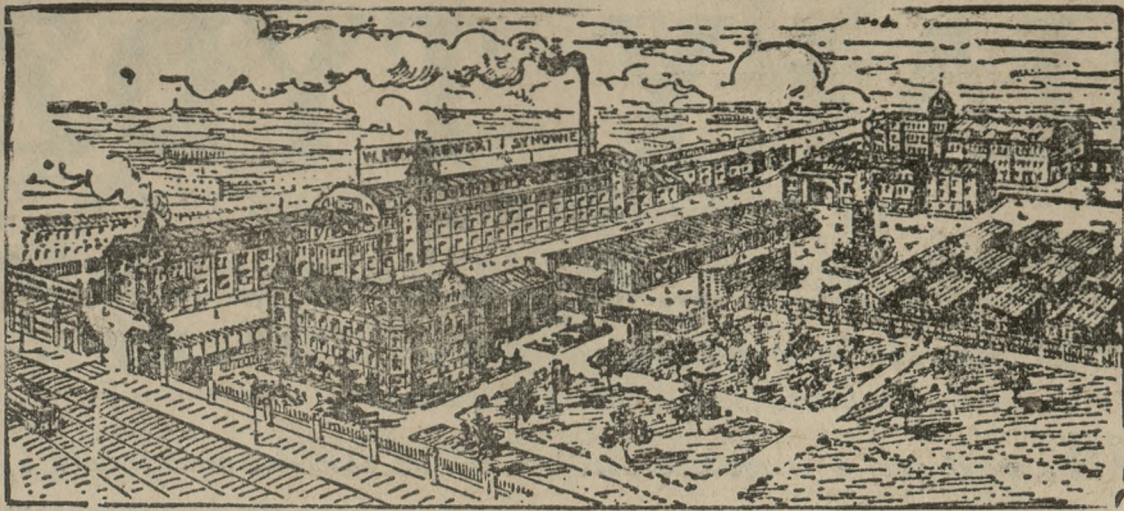
FABRYKA MEBLI

Oddział I.
Górna Wilda nr. 134

Oddział II.
ul. Przemysłowa nr. 32

Biura Centralne:
Górna Wilda nr. 134
Telefony: 29-72, 40-17, 12-91

Własna bocznica kolejowa

Magazyn
i sprzedaż mebli
(hurtowna i detaliczna)
przy głównej fabryce

Górna Wilda nr. 134

Dojazd tramwajami nr. 4
przyst. fabr. Ceglarskiego
i nr. 7 i 8 przystanek ul.
Traugutta w kierunku
Wildy

oraz w składzie fabrycznym
przy ul. 27 Grudnia
narożnik Kantaka.

Sypialnie - Jadalnie - Męskie pokoje - Salony i wszelkie meble wyściełane

Od zł 1,275

Od zł 1,050

Od zł 1,375

PARKIETY

w wielkim wyborze stale na składzie

PARKIETY

Na życzenie ustawiamy
meble na miejscu!!!

Urządzenia Biur, Hoteli i Pensjonatów
Sprzedaż na dogodnych warunkach po cenach fabrycznych.

Na życzenie ustawiamy
meble na miejscu!!!

Pw 9151-194

DARMO!!! NIE DAJE

lecz wyprzedaje za duże zapasy towarów

niję cen własnego zakupu

jako Reklamowa Sprzedaż Poinwenturowa

Szkoło stołowe

4000 szklanek pras.	0,15
2500 spodków	0,18
5000 szklanek cien. z paskiem .	0,26
350 koszyczków do cukru . . .	0,50
400 wazonów, kryształowe, szkoło, 3 kolorów wysokie 8 cali	0,95
400 bąbek do piwa	1 ⁰⁰
300 kielichów do szampana .	1 ²⁰
300 szklanek do grodzkiego piwa	1 ²⁵

Naczynia fajansowe

1500 spodków	0,20
3000 talerzy, deserowe	0,25
4700 talerzy dużych, płytkie .	0,55
800 misek do mleka, kolorowe	0,65
70 garniturów na mywalnie dekorowane, 5 części	7 ⁹⁵
160 serwisów do kawy, deko- rowane na 6 osób	8 ⁷⁵

Naczynia emaljowane

1400 kubeczków, białe 8 cm .	0,50
200 łyżek wazowych	0,65
700 garnków, białe i nieb. 10 cm	0,90
130 rondli nieb. z trzonkiem .	0,90
400 garnków do mleka z dziob.	1 ⁰⁰
1200 garnków z 2 uchami 15 cm	1 ⁵⁰
650 garnków dużych 18 cm .	2 ⁵⁰
300 tac, emal. białe 35 cm . .	2 ⁵⁰
80 bidetów, białe z pokrywą	12 ⁰⁰

Łóżka żelazne

Materace i umywalnie

Porcelana

Serwisy obiadowe 6 i 12 osobowe
w dużym wyborze

Sztućce platerowane

12 łyżeczek, kawa, srebrzone 10⁰⁰

Na wszystkie towary nie objęte niską ceną inwenturową
udzielam 10% rabatu.

Upraszam Szan. Odbiorców o porównanie cen w oknie wystawowem.

F. STASZEWSKI

Pw 9143-5, 183

Poznań, 27 Grudnia 5.

STOCZNIA GDAŃSKA

dostarcza

kompletne urządzenia rzeźni i dla wyrobu bekonów

włącznie z urządzeniami chłodniczymi
systemu „ATLAS”, Kopenhaga.

Prosimy żądać ofert szczegółowych z Centrali w Gdańsku, lub też z biur filjalnych
Warszawa ul. Jasna 11, tel. 99-18
Lwów, ul. Podleskiego 7, tel. 48-88
Poznań, ul. Słowackiego 18, tel. 77-85
Równe-Wołyń, ul. J. Piłsudskiego 7
tel. 307
Łódź, ul. Traugutta 9, tel. 141-83
Kraków, ul. Wiślna 12, tel. 30-49
Katowice, ul. Wita Stwosza nr. 3
tel. 27-10
Lublin, Krak. Przedm. 56, tel. 9-62
Wilno, ul. Jagiellońska 9, tel. 8-84
nw 8013

Aparat do prania

„TRYUMF“ wypierze w ciągu kilku minut

Dyrekcja Kursów Gospodarczo-Zawodowych w Poznaniu
mając go w użyciu mówi:

„W użytkowaniu aparat ułatwia wykonanie prania, spełniając
zarazem zastosowanie organizacji pracy, by najmniejszym wysił-
kiem przy użyciu najmniejszej ilości czasu spełnić swoje zadanie.“

O prawdziwości przekonaj się na pokazach prania
ul. Półwiejska 5.

wtorki, środy, piątki od 4-6 godz.
Proszę o przyniesienie brudnej bielizny, którą się czystą zwraca.
Telefon 56-95. Pw 9146/5, 186

W magazynie sportowym
„START“, św. Marcin 45
narożnik ul. Gwarnej

Największy wybór i najniższe ceny na
saneczki, narty, łyżwy,
obuwie do łyżew i nart,
swetry, kalosze, śniegowce.
oraz wszelkie inne artykuły sportowe.
Pw 9144-5, 191

Kursy Kierowców Samochodowych

Szkolenie metodą amerykańską pod kierunkiem sił fachowych.
Komplety: zawodowe, amatorskie i dopelniające.

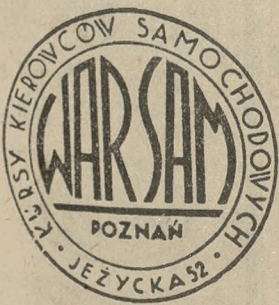
GWARANCJA GRUNTOWNEGO WYSZKOLENIA.

Nieograniczona ilość jazd i obszerna praktyka warsztatowa.

ZAPISY CODZIENNE.

Pw 8884/87-4, 142/6

Informacje w Sekretarjacie Kursów: ul. Jeżycka 52 i w Poznańskim
Auto-Składzie, ul. 27 Grudnia 15, lub telefonicznie 39-09 i 54-07.

Warsztat mechaniczny i garaże

z kompletnym urządzeniem, własny maszynowy bu-
dynek z wielkimi magazynami, w osobnym zam-
kniętym podwórzu, w najlepszym położeniu miasta
nadającym się na samochody, maszyny i t. d.
zaraz do odstąpienia. Szczegółowych informacji
udzieli

„INFORMATOR“

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo)
Telefon 58-17 zw 21 543

Podczas
Białego Tygodnia
udzielać
będę za
gotówkę
10% rabatu

BIAŁY TYDZIEŃ

od poniedziałku, dnia 3 lutego 1930 r.

Nadzwyczajna okazja korzystnego zakupu

Płócienniki wszelkiego rodzaju i **stołowizny** na wyprawy i zapotrzebowania domowe, dla hoteli, pensjonatów i restauracji.

Płótna bawełniane w wszystkich szerokościach na pościele, prześcieradła i bieliznę.

Płótna lniane bielone i surowe ręczniki i inletry oraz wszelkie wyroby fabryk **Zyrardowskich**.

Stołówizna biała i kolorowa

Firanki

Resztki za bezcen

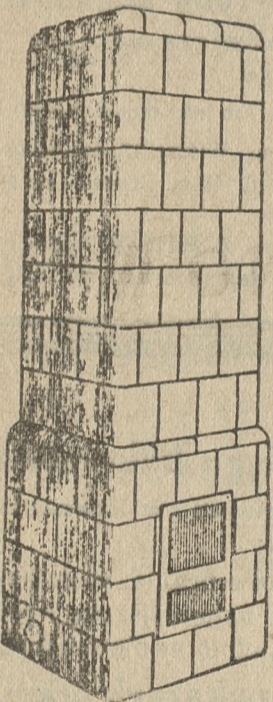
Sroya

F. KAŻMIERSKI

Telefon 3147

Poznań, Stary Rynek 38/39, parter i I. piętro.

Telefon 3147

Piece opancerzone patentu SZRAJBER

mieszkaniowe, kuchenne i przenośne w różnych wielkościach

odznaczające się mocną i stałą konstrukcją, niezmienną hermetycznością a skutkiem tego 50% oszczędnością opału w porównaniu do wszystkich pieców kamiennych, nie wymagają corocznych remontów są estetyczne i tanie.

Polecane przez wszystkie Ministerstwa i Urzędy. Przeszło 5000 sztuk w użyciu. Udzielamy gwarancji za dobre funkcjonowanie.

Wyrób i wynalazek całkowicie polski sprzedaje i ustawia
Wylądne Przedstawicielstwo na Ziemi Zachodniej

„Materiał Budowlany” Sp. Akc.

Centrala w Poznaniu, ul. Sew. Mielżyńskiego 23. — Telefon 2976—3874

Oddział w Toruniu,
ul. Żeglarska 27 — tel. 643

Biuro sprzedaży w Górnym
ul. Łąkowa 11 — telef. 950

Oddział w Bydgoszczy
ul. Florjana 8, naroż. Uroczaj
telefon 20-18.

Oferty i porady bezpłatnie na żądanie.

Pw 3080-4.103

Składu

w większym mieście pow. możliwie 2 okna wystawowe ewent. z mieszkaniem poszukuje zaraz lub później. Zgłoszenia Kurjer pod nr 8004

Uwaga!

Zastępcy losowi:

moga się zgłosić, zapewniony stały dochód. 1000—200 zł miesięcznie, osobiste lub piśmie z ogłoszenia u Generalnego zastępcy Ludowego Banku Spółdzielczego, Poznań, ulica Podgórna 7. I p. Ludowy Bank Spółdzielczy jest najważniejszą instytucją losową.

Oświadczam.

ze wyłącznym właścicielem firmy „Atlantic” jest pan Romuald Kubicki. Pretensja moja wekslowa ogłoszona w wydaniu wieczornym Kurjera Poznańskiego z dnia 27. I. 30 r. pod zdw 94316 — została załatwiona. Czesław Adamkiewicz, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 3.

Przy inwentarzach i bilansach nieocenione są maszyny do mnożenia i dodawania ale tylko najlepsze, tylko „ORIGINAL ODHNER“ i zapisujące „SUNDSTRAND“!

Gen. Repr.: **G. GERLACH** — Poznań Gwarna 14

Telefon 52-32

Pw 8367-1,67

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą
MARCELI ZOCH,
inżynier dyplomowany
rzeczoznawca patentowy
Poznań, Przecznicza 9.

Pw 44-1.101

UCZNIA

przyjmie zaraz
DROGERJA pod LWEM
Cz. Jankowski,
Kraszwica. Tel. 83.

dca 4019

Poszukuje się wspólnika

do pierwszorzędnej
kina. Zgłoszenia do
eksp. Kurjera Poznań-
skiego pod nr. zw 21531

Ekspedienta

fachowca z branży artykułów męskich poszukuje od 1 marca 1930.

Leon Kuczyński,
Toruń.

Pw 4468-5.47

Rabka Zdrój

Pierwszorzędny pensjonat
„STELLA”

Oktawii Piechockiej
otwarty cały rok. Łazienki solankowe w domu Kuchnia wykwinna, oddzielna dla dzieci i dietetyczna. Telefon nr. 11.

Pw 4468-5.47

Brylanty

najkorzystniej w firmie

W. KRUK

Jubiler, Poznań, ul. 27 Grodzka 6.

Kw 1519

Mascotte

Salon Robót Ręcznych
i drobiazgów artystycznych
w Pasażu Apollo pod filarami

Otwarcie nastąpi 1 lutego r. b.

Wszelkie prace z własnych i dostarczonych materiałów. Własna pracownia. Wielki wybór wzorów. Hurt. Ceny konkurencyjne. Detal.

Biuro Techniczno-Agrarne

Poznań — Plac Wolności 9.

Przyjmuje zlecenia na:

sporządzanie projektów parcelacyjnych gruntów miejskich oraz wszelkiego rodzaju pomiarów, sprzedaż i kupno nieruchomości miejskich i wiejskich za 50% pobieranego wynagrodzenia

Poleca:

parcelę w centrum i wszystkich częściach miasta, wille, kamienice w Poznaniu i większych miastach Wielkopolski.

zw 21 559

Zwapnienie żył.

Zdenerwowania ostabienia Ządać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk, nr. 56.

TYLKO

Laktery Emalie Farby
marki

„SMOK”

są najlepszą i najtrwałszą Kto „Smokiem” małoje Nigdy nie tańsze.

Po inwenturze
urządzą

6 Tanich Dni
od 3 do 8 lutego 1930 r.

Na przeciąg 6 dni postanowiłem moje znane niskie ceny
obniżyć w wszelkich oddziałach

od **12** do **50%**

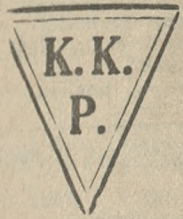
Dywaniki z resztek 50% od cen normalnych
Dywany i dywaniki wysortowane 30% " " "
Wszelkie inne dywany i dywaniki 12% " " "

NADZWYCZAJNA OKAZJA!

Dywan ręcznie wiązany „Khorossan“ 420×318 m. zł 1330,—
Dywan ręcznie wiązany „Isphahan“ 430×357 m. zł 1470,—
Dywan ręcznie wiązany „Santschbulag“ 330×250 m. zł 790,—
3 dywany ręcznie wiązane „Kirman“ 390×205 m. zł 700,— za sztukę.

RESZTKI chodników 40% od cen normalnych
Wysortowane chodniki
jutowe - kokosowe - bo-
nele - plusz 30% od cen normalnych
Wszelkie inne chodniki 12% od cen normalnych

Pozostałe z wyprzedaży firany 50% od cen normalnych
Serwety i Kapy z drobnymi błę-
dami oraz Resztki materiału.
mebl. i dekor. 40% od cen normalnych
Kilimy wysort. i płyty na poduszki 20% od cen normalnych
Wszelkie inne Serwety - Kapy - Na-
rzutki - Kilimy - Mater. mebl.
i dekor. - Pledy do podróży itp. 12% od cen normalnych

Centrala-
Dywanów

Kazimierz Kuźaj 27. Grudnia 9.

Największy Specjalny Magazyn w Poznaniu.

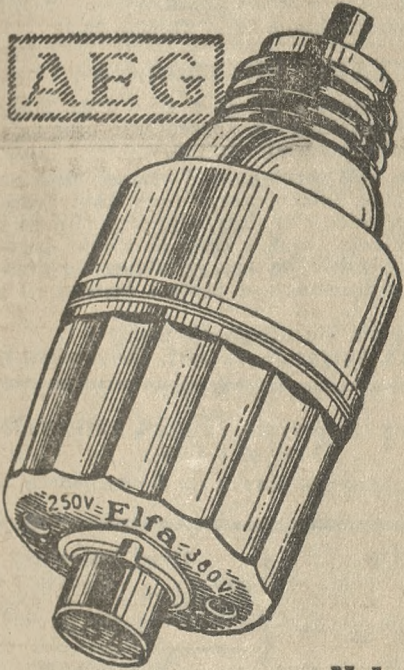
Pw 9080-5,181

Parter i I. piętro.

Proszę przyrzeć się wystawie w oknach.

Rok założ. 1896.

ŚWIATŁO ZGASŁO

Korek się przepalił, zapaso-
wego niema. Jedyna rada:
zaopatrzyć się w automacik

„ELFA“

który zabezpiecza się raz na
zawsze od tego rodzaju przy-
krości. Zastępuje wszystkie
dotychczas używane korki
i patrony bezpiecznikowe.

Kup, a przekonasz się.

Żądać wszędzie!

Nabyć można w

Powszechnem Towarzystwie Elektrycznym A E G,

zw 21688

Sp. z ogr. odp.

Poznań, św. Marcin 41, telefon 31-48, 54-48.

ZIMNO
i ostre powietrze
wysuszają skórę

Tylko krem toaletowy nie su-
chy i nie tłusty, a doskonale
przenikający pory skóry.

Crème Simon

może dać naskórkowi ela-
styczność, potrzebną do pre-
ciwstawienia się surowości zimy.

Crème, Poudre & Savon Simon
PARIS

zw 1962

Hało uwaga!

Godło takie umieszczone
na froncie składu oznacza
przynależność właściciela
do Cechu Perukarzy Damskich i Teatralnych Fry-
zjerów i daje Szan. Klienteli
zapewnienie ściśle fachowej
higienicznej, uprzejmej i rzetelnej obsługi. Przy odwie-
daniu zakładu upraszamy o łaskawe zwrócenie uwagi
na powyższe godło.

Zarząd.

zw 21547

**Plaszcze żałobne
Damskie**

stałe na składzie, mia-
rowe starannie wykonane
w okresie 24 godzin, najtaniej

Józef Szuster
Stary Rynek 76, I. ptr.
(naprzeciw Odwachu).

zw 21 058

4 tys. zł

posiadam, poszukuję miejsca
jako kierownik, magazynier
lub podróżujący mówię i język.
Oferty Kurjer pod zw 21529

CAŁKOWITA WYPRZEDAŻ

z powodu likwidacji
odbywa się

w składzie żelaza, narzędzi, okuć
budowlanych i meblowych oraz
sprzętów gospodarstwa domowego
przy

ulicy Wielkiej 20

Pw 9 158 4-5,192 3

Ostrzeżenie!

Podaję do wiadomości, że p. Stanisław
Nowacki u mnie już nie pracuje i nie jest
upoważniony do inkasa oraz za niego nie
odpowiadam.

Pw 9067-5,184

**Fabryka Godeł i Liter,
W. GŁĘBOCKI,
Poznań, ul. 27 Grudnia 5. Tel. 18-70.**

Przeprowadzki, zwózki kolejowe
i wszelki zwoz towarów, krótkie i dalsze tury, uskuteczniłam
samochodem ciężarowym

Zgłoszenia: ul. Dąbrowskiego 83 85, w podwórzu
składowa 10, telefon 7452 zw 21064

Budynek fabryczny

I-piętrowy, ca 350 mtr. z podwórzem, nadający się
po małej przeróbce również jako dom mieszkalny.
w powiatowym mieście, blisko Poznania, korzyst-
nie do sprzedania. Zgłoszenia Śrem, skrzynka
pocztowa 1 Pw 9072-5,147

Przeziębć się łatwo

może dorosły, lub dziecko, lecz tylko dlatego, że nie nosi ciepłej bielizny trykotowej. Bieliznę trykotową, oraz czysto wełnianą Dr Jaegera pulowery, swetry, getry, szale czapki rękawiczki wełniane i skórkowe pończoczy wełniane skarpety, niezdziadki, ubranka dziane i wiel innych artykułów poleca znany z niskich cen i solidnego towaru

Mały Bazar Wildecki, Poznań, Górna Wilda 21.

RADA ZARZADZAJĄCA

Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń Cukrowni w Polsce

podaje do wiadomości, że dnia 25 lutego r. b. o g. 5 po południu, odbędzie się

Doroczne Zebranie Ogólne

w lokalu Towarzystwa Wzajemnych Ubezpieczeń Cukrowni w Polsce, przy ulicy Krakowskie Przedmieście 7, m. 19 w Warszawie, z następującym porządkiem dziennym:

1. Zagajenie i wybór przewodniczącego.
2. Odczytanie protokołu posiedzenia poprzedniego.
3. Sprawozdanie Rady i jej wnioski co do podziału osiągniętej nadwyżki i wypłacenia w gotówce zwrotów za rok 1927.
4. Odczytanie protokołu Komisji Rewizyjnej oraz jej wnioski.
5. Zatwierdzenie bilansu, preliminarza budżetu oraz udzielenie Radzie i Dyrekcji absolutorjum.
6. Wybór Członków Rady na miejsce ustępujących.
7. Wybór Członków Komisji Rewizyjnej na rok 1930.
8. Urządzenia przeciwpożarowe w Cukrowniach.
9. Wnioski.

Pw 9071-5,159

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **Tkanpol T. z o. p.** w Poznaniu, Zamkowa 7a, uchyla się postępowanie zapobiegawcze w myśl art. 28, ponieważ dłużna firma wniosła o uchylenie postępowania. Poznań, dnia 25 stycznia 1930. Sąd Grodzki 2a. nw 8014

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowią 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Powiatowa Kasa Chorych w Gostyniu

(woj. poznańskie), ogłasza niniejszem

KONKURS

na stanowisko

lekarza naczelnego kasy

Warunki przyjęcia:

1. obywatelstwo polskie,
2. prawo praktyki lekarskiej przyznane przez Państwo Polskie,
3. dłuższa praktyka kasowa, lub na stanowisku lekarza naczelnego, wzgl. na kierownictwem stanowisku w szpitalu,
4. nieprzekroczony 50 rok życia.

Pierwszeństwo mają lekarze specjaliści chorób wewnętrznych i obeznani z lecznictwem fizykalnym.

Stanowisko do objęcia od 1 kwietnia 1930 r.

Obszerne mieszkanie z wszelkimi wygodami zapewnione.

Oferty wraz z odpisami świadectw uprasza się skierować do Zarządu Powiatowej Kasy Chorych w Gostyniu do 15 lutego 1930 r. dw 3990

OSTRZEŻENIE

Ja Anna Domańska, zam. w maj. Wilamowo, podaję do ogólnej wiadomości, że wszystkie weksle z podpisem **Franciszek Siewkowski** pod pieczęcią „Administracja Dóbr Wilamowo, poczta Stawiski, pow. Kolno” — zostały puszczane w obieg przez nieuprawnionego do tego Siewkowskiego. Nie mającego żadnego prawa podpisywania pod wyżej wymienioną pieczęcią oraz zaciągania jakichkolwiek zobowiązań w imieniu Dóbr Wilamowo, jak również nie będącego administratorem tychże Dóbr. Pw 8936-02.29

Niniejszem ostrzegam, iż powyższe weksle honorowane nie będą.

(—) Anna Domańska.

1. F. 15/29.

WYWOŁANIE

Robotnik kolejowy **Józef Grześkowiak z Poznania**, ulica Małeckiego 31/32, wniosł o uznanie za zmarłego zaginioną żonę **Marjanę Grześkowiakową**, urodziną Obst, ostatnio zamieszka w Kuślinie, powiat Nowy Tomysł. nw 8013

Wymienioną zaginioną wzywa się, aby zgłosiła się najpóźniej w terminie wywoławczym, który wyznacza się na dzień 19 sierpnia 1930, godz. 10, w niżej podpisanym Sądzie, pokój 20, gdyż w przeciwnym razie nastąpi uznanie jej za zmarłą. W zyskach, którzy mogliby udzielić wiadomości o życiu lub śmierci zaginionej, wzywa się, by donieśli o tem Sądowi najpóźniej w terminie wywoławczym. Grodzisk, dnia 22 stycznia 1930 r.

Sąd Grodzki

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

WYPRZEDAJE SIĘ

z wolnej ręki codziennie od godz. 9 rano do 6 wieczorem, na Giełdzie Handlowej, ul. Stawna 13, przy ul. Wroneckiej, pozostałości z licytacji, jak:
zegarki męskie i damskie, złote i srebrne papierosnice, bransoletki, pierścionki, obrączki, ubrania męskie, płaszcze, obuwie chłopskie, buty długie, aparat fotograficzny z statywem, aparat radiowy z słuchawkami, aparat „Elektrolux”, rowery, opony do samochodów, Samochód Mathis, gitarę, kasetkę żelazną, komplet trykotów do sportu, materiały fartuchowe, krawaty, czapki męskie i dziecięce, lampę gazową, śliczną lan. pe. elektryczną, obrazy, trąbę, krzyż (mozaika), bieliznę dziecięcą, kurtkę skórzaną damską, lustro, szafę żelazną, maszynę do pisania, 2 łóżka dębowe, łóżko żelazne dziecięce siódło na konia, 2 futra męskie i wiele innych przedmiotów.
Giełda Handlowa — W. Wojciechowski ul. Stawna 13 — Telefon 28-08.

LICYTACJA PRZYMUSOWA

W czwartek dnia 6 lutego 1390, o godz. 11 przy ul. Fr. Ratajczaka 33, odbędzie się sprzedaż za natychmiastową zapłatą:
1. nowych książek w większych ilościach,
2. używanych książek około 7000 sztuk,
3. urządzeń składowych.
Obejrzeń można pól godziny przed sprzedażą.
Poznań, dnia 1 lutego 1930 r.

Magistrat XIII.4.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 3 lutego r. b., o godz. 10, sprzedawać będą w Szczepankowie, u p. Tomalaka największej ilości cemu za gotówkę: 25 centnarów żyta i 20 centr. jęczmienia. nw 8005

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 4 lutego 1930, o godz. 10 przed poł. przy ul. 27 Grudnia 5, sprzedam publicznie największą dającą za gotówkę:

kilka szaf składowych, stoły składowe, maszynę do liczenia, maszynę do pisania, kilka maszyn do szycia, większą ilość trykoty, bielizny damskiej i dziecięcej, wstążek i koronek, 3 futra, większą ilość swetrow damskich i ubrań dziecięcych.

Jan Bartkowiak, kom. sądowy — ul. Kochanowskiego 24

Telefon 75-24.

Przetarg masy upadłościowej

W poniedziałek, dnia 3 lutego 1930 r., o godz. 10.30 przed poł. przy ul. Gwarnej 18, sprzedam publicznie największą dającą za gotówkę:

większą ilość likierów, koniaków, win krajowych i zagranicznych, większą ilość konserw owocowych, większą ilość sardynek, ryb, karków, rodniki, śliwki suszone, chomary, cytryny, większą ilość pasty sardelowej i wiele innych rzeczy delikatesowych, kasę reglstracyjną, wagi i całe urządzenie składu.

Przetarg odbędzie się nieodwołalnie.

J. BARTKOWIAK — kom. sądowy — POZNAŃ ul. Kochanowskiego 24 — Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 3 lutego r. b., o godz. 10.30 przed poł. przy ulicy Słowackiego 8, sprzedawać będą największą dającą za natychmiastową zapłatą:

bufet, kredes, stół rozkładany, 7 krzesel, zegar stojący, 2 lampy wiszące elektryczne, 3 pary firan, 3 pary portjerów pluszowych, 2 kanapy, bibliotekę, biurko, stolik okrągły, 4 krzesła, fotel, krzesło do biurka, lampę stojącą, leżankę, szafę do rzeczy, stojak do garderoby, umywalnię z marmurową płytą i lustrem i 2 nocne stoliki.

Licytacja odbędzie się nieodwołalnie.

F.igas, komornik sądowy, Chwaliszewo 13.

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d i 790 i t. d. = i słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Tanio

sprzedam maszynę damską, wagę dwucentnarową. Wiadomość Kurjer zdw 95 790

Dwie

cegelnie w pełnym ruchu, dobrze prosperujące, każda z nich wyrabia 4 miliony cegieł rocznie, z powodu choroby właściciela są do sprzedania. Zgłoszenia pisemne pod „Cegielnią” przyjmuje N. T. Krzyżostofowicz. Lwów. Legionów 1. nw 7979

1 000 m²

pieńków, dwa klm. szosa od stacji kolejowej Obrzycko ma na sprzedaż Majętność Słopiano, powiat szamotulski. zdw 96 371

Powóz

(parkowiec) lekki oraz konia sprzedam Brycki, Junikowo, p. Poznań. zdw 96 450

Reklamówka

Chevrolet 1 1/2 tonny w bardzo dobrym stanie, gotowa do jazdy korzystnie do nabycia. Mostowa 11. rw 8572

Tokarnia

nowa 1 m do metalu, aparat do wulkanizowania, tarcznie do metalu, liwarki, żelazny basen na 1000 ltr sprzedam. Przemysłowa 33. zdw 96 312

Skład cukierków

świetnie prosperujący z powodu wyjazdu sprzedam korzystnie. — Neyman Ska, Poznań, Piekary 5 zdw 96 396

3 składy

centrum 5 pokojowe mieszkanie, komfort 23 000 zł. Oferty Kurjer zdw 96 342

Rzeźnictwo

centrum Poznania wprost od właściciela, dzierzawa dwa lata zgóry 12 000 zł sprzedam. Sowiński Poznań św. Marcin 22. tel. 18-97. zdw 96 290-1

Ostatnie nowości!

Płyty do gramofonów w wielkim wyborze, za gotówkę i na raty. „Tani Skład”, Poznań, Woźna 10. zdw 96 463

Pólszorki

wyjazdowe nowe, mało używane, korzystnie. Bilski, Różana 14. zdw 96 462

Sprzedam

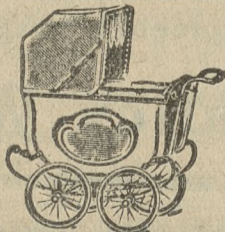
okazyjnie pawilon z P. W. K. — Informacje: Grzybowski, Koczyńskiego 28. Telefon 60-54, od 9-6.

Materace

sprężynowe, nakładki, leżanki, kanapy po cenach zniżonych w pracowni Wielkie Garbary 9. zdw 96 317/18

Konie

platforma — powozy — półkryte laudauery — szory — samopojazd na sprzedaż. Św. Marcin 46 zdw 96 333/4

Wózki dziecięce Wózki sportowe

największe wybór, najniższe ceny L. Krause, najstarszy i największy dom wózków dziecięcych w Polsce, Poznań, Stary Rynek 25-28. nw 7835

Zegarek złoty

bijący okazjnie tanio. Wierzbice 53, p. lewo zdw 96 124

Piekarnię

w małym miasteczku z powodu choroby odstąpię natychmiast. — Organizacja Górna Wilda 10. zdw 96 108

Kilka ciężarowych

samochodów od 1/2-6 tonn, gotowych do jazdy. tanio sprzedam. „Komna” Sp. z o. p. Automobile, Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77-67 i 54-78. nw 7746

Rurki

do ondulacji, jak wzór 3.75 zł. nikiwane trwałe gatunek 5 zł. St. Wenzlik. Poznań. Al. Marcinkowskie. go 19. dw 3921

Dom

z piekarnią, piec patentowy 2 składy w powiatowym mieście zaraz na sprzedaż Oferty Kurjer zdw 95 367

Dla fryzjerów

na prowincji mam urządzenie fryzjerskie tanio do sprzedania Oferty Kurjer zdw 96 137

Skład

z urządzeniem tanio sprzedam Oferty Kurjer zdw 96 095

Radjo

kompletny 5 lampkowy tanio na sprzedaż. Krych Wyspiańskiego 2. zdw 96 090

Drogerję

sprzedam, pożądanę 25 000. Znaczek dotaczy. zdw 95 757

Zakopane

Wille murowana 12 pokoi, kuchnia, centralne ogrzewanie, ciepła i zimna woda w pokojach, meble, pościel, zastawa sprzedam biuro J. Kubińskiego Zakopane. zdw 94 464

Kanarki

pilne śpiewaki samice i klatki do leku wyprzedaż ul. Kreta 23. podwórze prawo. I. lewo. zdw 95 544

Kanapy

leżanki, kluby, materace najtańiej za gotówkę, raty. Strzelecka 21. zdw 96 251-2

Gramofon

i lampę gazową sprzedam Bensch Zupańskiego 5. zdw 96 067

Kanarki

pilne śpiewaki nagrodzone złotymi medalami oraz samiczki do leku poleca tanio Felsz (Wilda), Wybickiego 16. I. zdw 96 244-5

Antyki

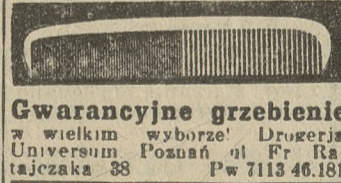
rozmaite meble, świeczniki, zegary, stara porcelana na sprzedaż. Skarbowska 4, parter. zdw 96 392

Skład

spożywczy Wilda 3 pokoje kuchnia przyległe zaraz wolny sprzedam, objęcie 10 000 zł. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22 tel. 18-97 zdw 96 258-9

Skład

towarów krótkich sprzedam. — Górna Wilda 50. zdw 94 888

Gwarancyjne grzebień w wielkim wyborze! Drogeria Universum Poznań ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 7113 46.181

Płaszczyki

dziecięce, podłotkowe i mundurki tanio Hurtownia Rybaki 10. II. Pw 8 662-3.33

Maszynę

nową, dużego Remingtona tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 95 498

W Poznaniu

do sprzedania skład z mieszkaniem i kuchnią, nadający się na każde przedsiębiorstwo za 3 800 zł. Adres Kurjer zdw 96 153

Urządzenie

składu żelaznego nadające się również do innej branży jak nowe korzystnie na sprzedaż Bayer Kościuszki, Skoczka 8. zdw 96 147

Urządzenie

składowe i gablotki zdalne dla restauracji, kawiarni, składu cukierków do sprzedania ul. Fredry nr. 4, skł. od 10-13. zdw 96 181

Konia

sprzedam oraz wydzierzawie stajnie. Chwaliszewo 33. zdw 96 174

Pierze

świeże — darte niedarte — sucha poleca — Stanisław Dyzkowski. Wierzbice. ce 13. zdw 96 115/6

Akacje, orzechy

na sprzedaż na pniu Park Antonin pod Poznaniem, stacja kol. Antoninek. zdw 94 953/4

Parcele

budowlane w Naramowicach na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 96 098-9

Tanio

się ubierzesz umielniesz w Domu Komisowym św. Marcin 78a Pw 7 418

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szpryngacz Wielka 13. Klientel! zamiejsko, wej. odstawimy własnym samochodem. Pw 3313 14

Parcele

fazaru, Wildzie, Jeżycach, Solaczcu, Ratajach, Winarach oraz centrum na dogodnych warunkach do sprzedania. Informacje: Biuro Techniczno-Agrarne. Plac Wolności 9. zdw 95 497

Samochód

Chevroletette turing nowa sześciocylinidrowka, sprzedam tanio. — Adres Kurjer zdw 94 866

Radjo

7 lamp, 300 gotówka dobry od biór. Hlankiewicz Kolejowa 41. zdw 96 177

Drut kolczasty

używany ocynkowany Żelazny, rzystyniej Przewodnik Żelazo Art. tykuły techniczne. św. Marcin 30. zdw 94 521

Wystawowe

okno z drzwiami, żaluzja, szyna 1.75x2.50 okazjnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 96 169

Pianino

rower używany, opony sprzedam Organizacja, Górna Wilda 10. zdw 96 164

Skład

towarów krótkich i bielizny do brze prosperujący (przy ruchu ulicy Poznania) z przyłączeniem 3 pokojowym mieszkaniem z powodu zmiany stosunków rodzinnych do sprzedania (Gdzie) wskaże Kurjer zdw 95 988

Sprzedam

gramofon z płytami. Zagórze 2, sutereana St. Ludwieg. zdw 96 194

Skład

towarów krótkich i bielizny do brze prosperujący (przy ruchu ulicy Poznania) z przyłączeniem 3 pokojowym mieszkaniem z powodu zmiany stosunków rodzinnych do sprzedania (Gdzie) wskaże Kurjer zdw 95 619

Motor Diesel

60 k. m. na olej gazowy sprzedam. prawie nowy. cena 13 178. (Oferty Kurjer zdw 98 351)

Składy w Poznaniu

na prowincji na sprzedaż. — Piast”. św. Marcin 47. zdw 96 004

Dom w Poznaniu

w centrum na sprzedaż. Cena 18 000 zł wpłata 12 000 zł. Piast”. św. Marcin 47. zdw 96 005

Słomę

dużna lub prasowana owent! z dostawą do Poznania ma do oddania Maj. Głuszyna leśna p. Gdania Mał. Krzeszany 6 i Poznań ki telefona Kurjer zdw 96 418 3268

Bielizne
damska wykrotna, pościelowa, mekska, dziecięca poleca tania. Pietz. Półwiejska 2. Zdz 95 873

Gospodarstwa
zamienie na kamienice. „Piast”. 4w. Marcin 47. Zdz 96 030

Sprzedam
okazyjnie piękny model balowy modający się na scenie. Pracownia sukien. Romana Szymańska-go 1. parter. Zdz 95 950

Okazyjnie
nowa maszyna Underwood oraz gramofon na sprzedaż. Przemysłowa 30. parter lewo. Zdz 95 561

Gospodarstwo 92 morgi
prywatne, ziemia żłtina bez inwentarza na sprzedaż. Wpłaty 17 000 zł. „Piast”. św. Marcin 47. Zdz 96 007

Kiosk
5 000 zł towar osobno zaraz sprzedam. Zgłoszenia Kurjer Zdz 96 088

Zakład
fryzjerski z mieszkaniem za 5 tysięcy sprzedam. Bydgoszcz. Hetmańska 19. Zdz 96 036

Sprzedam
7 dobrych krów dojnych. Oferty Kurjer Zdz 96 072

Gospodarstwo 82 morgi
prywatne, ziemia żłtina bez inwentarza na sprzedaż. Cena 20 tys. zł. Wpłaty 12 000 zł. „Piast”. św. Marcin 47. Zdz 96 029

Skład
rzeźnicki, zapęd elektryczny z powodu choroby tania sprzedam. Zgłoszenia Zielce, Generala Umińskiego 7a. Rv 8 544

Skład
kapeluszy, konfekcji damskiej i towarów krótkich, dobrze prosperujący w mieście powiatowym, zamożna okolica, gimnazjum państwowe, z powodu przejścia innego przedsiębiorstwa zaraz sprzedam. Zgłoszenia do Agencji Kurjera, Jarocin. Nw 7 968

Skład
duży, dwa okna wystawowe, mieszkanie, duże dwa pokoje, kuchnia, dobre położenie, czynsz 140 zł miesięcznie, rok zgóry. Adres Kurjer Zdz 95 689

Koldry
materace, bielizne wykonuje po najniższych cenach Stare przetrzała Marja Gnońska, plac św. Piotrowski 1. Zdz 95 090

Segregatory
„Rekord” - poleca Kartonaz. Dąbrowskiego 79. telefon 7468. Zdz 95 132

Maszyny do zycia
wielki wybór niskie ceny zgodne z warunkami spłaty „Titan” T. s. o. p. Poznań ul. Gwarna 15. Pw 8626 3.85

Meble
na spłaty i za gotówkę, ceny najniższe poleca Pluciński, ul. Wodna 7. odstawiam własnym samochodem. Zdz 94 777

Dom
sprzedam z 2 składami, 6 pokoi i kuchnią, z ogrodem, nad jeziorą, w centrum miasta, nadają się na każde przedsiębiorstwo, także dla kapitalistów na miejsce wypoczynkowe. Cena 35.000 zł, wpłaty 20-25.000 zł. Rogoźno (Wielkopolska). Zgłoszenia do Kurjera n/w 7896

Pianino
czarne spiesznie sprzedam tania. Adres Kurjer Zdz 95 681

Pianino
krzyżowe Seilera Berlin. Z. Biskupska. Zielona 3, w podwórzu, parter, prawo. Zdz 95 765

Restauracja
do sprzedania z powodu wyjazdu, dobrze prosperująca Adres w Kurjerze Zdz 95 762

Łózka metalowe
na bezcen wyprzedaje „Przewodnik”, skład żelaza św. Marcin nr. 30. Zdz 95 795

Łózka
składane z materacem dla służby 20 zł. Adamski, Piaskowa 6/7. Zdz 95 857

Pianino
dobrze utrzymane sprzedam 1350 zł. Romana Szymańskiego 2. II. prawo. Zdz 95 912

Fortepian
sprzedam za 500 zł. Waly Jana III. 9. Gulski. Zdz 95 911

Skład
kolonialny mieszkanie sprzedam. Ratajczak, plac Sapieżyński 2 a. III. Zdz 95 800

Kamienica
komfortowa z wolnym mieszkaniem 8 pokojowym do tego morga ogródki odpowiednie dla lekarza lub adwokata, dzierżawa 24 tys. w Bydgoszczu przy pl. Wolności do sprzedania Bażański. Bydgoszcz Gdańska 13. Zdz 93 307

Biały Tydzień
towar tylko dobroy ceny reklamowej. Jankowska Podgórna 10. Pw 9 085 5.146

Skład
konfekcji damskiej, tow. krótkich sprzedam z urządzeniem. Położenie pierwszorzędne. Mroczkowski św. Marcin 68. Rv 8 549

Młocarnia
motorowa 12 konna, kompletna, prawie nowa, okazjnie na sprzedaż Basieński, Powiśle, powiat Gniezno. Zdz 8 442

Baczność
Prawie nowy i mało używany motocykl New-Hudson 350 km. wykonanie luksusowe natychmiast na sprzedaż Gdzie? wskazuje Kurjer Zdz 96 144

Radio 7
lampkowy z antena ramowa, głośnikiem z całym kompletem za 700 zł sprzedam Książkiewicz. Ratajczaka 4 front. wejście Ki-no Słońce. Zdz 96 142

Radjo
aparat 4 lampowy sprzedam tania. Zgłoszenia od 5-9. Jaskółki, ul. Żydowska 30. Zdz 96 385

Pokój
kuchnię z meblami sprzedam 1.700 zł. Oferty Kurjer Zdz 96 380

Naręczonym
piersiennie, obrączki ślubne szczerolote i zegarki ręczne poleca Chwikowski, św. Marcin 40. Zdz 96 366

Skład
cukierków w większym mieście powiatowym z obszernym mieszkaniem sprzedam. Zgłoszenia: Kurjer Zdz 96 375

Skład
papieru i książek w powiatowym mieście z mieszkaniem korzystnie do nabycia Oferty Kurjer Zdz 96 473

Pończochy
piękne dobre tanie - A. Szymański Poznań św. Marcin 1 specjalny skład pończoch. K 1404-5

Kanarki
śpiewaki i samice sprzedam. Borzyński, Górna Wilda 65 Zdz 96 466

Skład kolonialny
z przyległym 2 pokojowym mieszkaniem w mieście powiatowym jest z powodu objęcia innego przedsiębiorstwa na sprzedaż. Nadaje się także na rzeźnictwo. Dzierżawa miesięczna 60 zł. Do objęcia urzędzenia i towaru potrzebna do 2.500 zł. Zgłoszenia piśmie do Kurjera Poznańskiego Zdz 96 369

Harmonja
z nożną klawiaturą silny ton. Gościński, Śródm. Warownia Reformatów. Zdz 96 474

Piękna
balowa sukienka model paryski okazjnie do sprzedania Wądomosć Kurjer Poznański Zdz 96 487

Składy
Strumrkowej. Polnej odstąpi. Adres Kurjer Zdz 96 479

Książki na raty
wszelkie nowości literatury, obecnej i polskiej poleca „Księgarnia-Antykwariat”. Słusarska 7. Zdz 96 484

Fortenian
krzyżowy zakręcony, używany lecz w dobrym stanie okazjnie na sprzedaż. Niegolewskich 4. II. lewo. od 10-3. Zdz 96 341

Wilczyca
11 miesięcy. Bosiacki, Jeżycka 41 Zdz 96 195

Skład
towarów żelaznych i sprzętów kuchennych z kompletem urządziem i towarem oraz wolnym 3 pokojowym mieszkaniem przy rynku ruchliwego miasta powiatowego Wielkopolski z powodu zmiany stosunków rodzinnych natychmiast do sprzedania Dobra egzystencja dla blacharza-instalatora Zgłoszenia Kurjer Zdz 96 192

Tanio
sprzedam 2 pary nart, żelazne sanie 2 osob i wielki łobkowy żelazny piec Jasna 14. skład. Zdz 96 189

Tokarkę
w drzewie na zapęd elektryczny z wszelkimi narzędziami, używana tania na sprzedaż Oferty Kurjer Zdz 96 187

Sprzedam
pianino czarne prawie nowe marki niemieckiej. Piotra Wawrzyńska 17. II. Zdz 96 200

Skład
szkła, porcelany, fajansu i sprzętów kuchennych z mieszkaniem w bardzo dobrym położeniu bez konkurencji w Toruniu, z powodu stosunków rodzinnych z kompletem towarem i urządzeniem za 6.500 zł do sprzedania lub według faktury bile zaraz Oferty Nowak, Poznań, Matejki 59. III. Zdz 96 202

Wózek
dziecięcy na sprzedaż Marcelo Mottego 5. II. prawo. Zdz 96 217

Skład
blawatów, konfekcji, galanterji, oraz krótkich towarów dobrze zaprowadzony w ruchliwym mieście Grodziska za ca 25-35 tysięcy złotych sprzedam Warnki według umowy Szyperski, Poznań Strzelecka 6 Zdz 96 224

Plac
pod wille blisko Zwierzynca 25 tys. sprzedam Zgłoszenia Kurjer Zdz 96 282

Dom
piętrowy do sprzedania, wtem skład rzeźnicki dobrze zaprowadzony z całym urządzeniem w mieście gdzie gimnazjum Cena 13 tysięcy. Niziołek, Słonawy n. Oborniki. Nw 7 978

Rower
w dobrym stanie tania sprzedam. Korn. Gen. Chlapowskiego 15. Zdz 96 284

Koń
kasztan walców, lat 7 korzystnie na sprzedaż. Onufr. Kopeczyńskiego 5. Zdz 96 304

Łańcuszek
złoty, damski, 160 d'ugi sprzedam. Oferty Kurjer Zdz 96 277

Dom
narożnikowy, ss. ad. 3 mieszkania, elektryczność, wodociągi, centrum Wroniek, 9000 - sprzedam. Stefan Kolecki, Wronki. Zdz 96 299

Teren budowlany
najruchliwsze miejsce centrum Bydgoszczy, pod kino dom handlowy, restaurację lub skład sprzedam tania, lub przystąpię do spółki budowy. Oferty pod „26 000” Filja Dziennika, Bydgoszcz. Zdz 96 297

8 1/2 złotego
serwis do kawy porcel., 39 złotych serwis obładowy porcel., 28 złotych 1/2 tuzina noży i widelcy „Alpaka” lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24 w podwórzu. Zdz 96 271

Futra
damskie, różne poleca po cenach zniżonych. E. Palkowska, Masztalarska 7. I. Zdz 96 324

Kuny żywe
piękne okazy na sprzedaż. J. Jągsz, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 21. Zdz 96 321

Radjodłobnik
czterolampowy selektywny sprzedam. Marcina 33. III. lewo. Zdz 96 323

Pianino
czarne, krzyżowe, koncertowe niedrogo sprzedam. Kopernika 8. „prawo”. Zdz 96 352

Zarząd Kasy Emerytalnej
sprzedawca w drodze przetargu ofertowego kompletne urządzenie chłodzi mechanicznej. Informacja udziela Zarząd Kasy Emerytalnej w Poznaniu, ul. Wierzbicie 6, od godz. 9-12. dw 4 050

Zakład
fryzjerski do sprzedania urządzeniem lub bez tania. Walczyk, Ostrów, Kolejowa 19. Nw 7 980

Okazyjnie
do sprzedania szlifiernia szkła i luster w pełnym ruchu, w centrum Zakopanego. Zgłoszenia drogieria Wojak, Zakopane. Nw 7 993

Skład
rzeźnicki, kolonialny, mieszkanie, ogrodem, duża wieś, bez konkurencji, właściciela za dzierżawę. Centrala, św. Marcin 78. Zdz 96 420

Dom
maszy 5 mórg ziemi, mieście 6 000 złotych sprzedam Centrala, św. Marcin 78. Zdz 96 419

Mam
do oddania 200 ctr. słonecznikowego kucha. Zgłoszenia Kurjer Zdz 96 417

2 piękne
wyjazdowe kare konie 173 wysokie, 5 letnie wraz mało używaną bryczką (połowczy) sprzedam z powodu nabycia samochodu. Maj. Guszyna-lesna, p. Gadki, telefon Krzesiny 6 i Poznań 8266. Zdz 96 416

Maszyna
do zycia na sprzedaż. Kraszewskiego 1. Jw 3 312

Składy
każda dzielnica Poznania poleca. poszukuje „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). Zdz 96 414

5 KUPNA
Fotograficzny aparat kupię 9x12 Opis. cena Kurjer Zdz 95 246

Kupię
koncesje dorozkarska lub przyjęmę wspólnika 2 000 złotych. Oferty Kurjer Zdz 96 112

Fotoaparat
F 4.5 - 5.6 kupię. Zdz 96 151

Motocykl
kupię za gotówkę. Zgłoszenia Kurjer Zdz 96 160

Zabudowania
na mniejszą fabrykę z gruntem z wolnym większym mieszkaniem w Poznaniu kupię. Oferty z dokładnym opisem i ceną do Kurjera Zdz 96 159

Tokarnię
kupię średniej budowy długości 2 m. Oferty z dokładnym opisem podać do Kurjera Poznańskiego Zdz 96 207

Kupię
walcówkę parową do fabrykacji czekolady. Zgłoszenia z podaniem ceny i warunków do „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 5.149. Pw 9 068-5.149

Poszukuje
1-2 łózek żelaznych. Oferty Kurjer Zdz 96 272

Domek
kupię, najmniej cztery pokoje, ziemia pod Poznaniem. Flegier, Dworcowa 18c, Bydgoszcz. Pw 8 972-65.51.

Kupuje
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy. Dom Komisowy Podgórna 2. Pw 8 111

Kupię
skład mały dobrze prosperujący najchętniej cukierków w Poznaniu lub na prowincji za gotówkę. - Oferty z warunkami Kurjer Zdz 96 406

Kupię
kotline westfalska używana w dobrym stanie. Stary Rynek 89. Farum. Rv 8 559

Książki
kupuje. - Placi najkorzystniej. Wozna 12 - „Książka Antykwariat”. Zdz 96 360

Domek
z ogrodem kupa w Poznaniu wzgl. w pobliżu, najchętniej przestzeń Poznań - Czempin albo Poznań - Kostrzyn. Zgłoszenia z ceną Kurjer Zdz 96 351

Samochód
limuzyna nowoczesna w dobrym stanie za gotówkę kupię. Szczerłowe oferty z ceną Kurjer Zdz 96 445

Kupię
1 motor P S 2 kompl. Oferty Kurjer Poznański Rv 8 563

Poszukuje
suchej malej ubikacji na warsztat. Oferty Kurjer Poznański Rv 8 564

Kupię
deski szpuntowane niechlebowane kilka drzwi 951.90 Oferty Kurjer Zdz 96 500

Kupię
skład kolonialny w Poznaniu. - Oferty Kurjer Zdz 96 476

6 KAMIENICE
masywna z ogrodem i garażem w Solaczu korzystnie na sprzedaż Agencji Wyluczenia Zgłoszenia Kurjer Zdz 95 266

Kamienica
przemysłowo-handlowa w centrum Poznania, pierwszorzędny obiekt oraz 2 bloki kamienie narożnikowych 3 minuty od głównego dworca w Poznaniu położonych zaraz korzystnie wprost od właściciela na sprzedaż. Oferty do ekspedycji Kurjera pod dw 4032

Kupię
mniejsza solidna kamienice z wolnym 5 pokojowym mieszkaniem, ogródkiem, okolica Jeżyce, Grottingera, Górny Solacz. Zgłoszenia Kurjer Zdz 95 752

Kamienice
z kilkoma składami w Buku - sprzedam, cena 60 000 zł, wpłaty 30 000 zł, dochód 6 500 zł, Maciejewski, Dąbrowskiego 88. Zdz 95 669

Dom
w Grodzisku: skład i mieszkanie wolne oraz 3 pokoje w dobrym położeniu sprzedam 32 tysiące złotych, warunki według umowy Wrzesińska, Grodzisk Szeroka 10 Zdz 96 226

Kamienica
1914 budwana, 2 składy, 4 mieszkania, elektryczność, wodociągi, kanalizacja, sprzedaży całkowicie wolny 19 000 - sprzedam. Stefan Kolecki, Wronki. Zdz 96 298

Kamienica
3 domami, morga ogrodu, placem budowlany, przy najbliżej ulicy Bydgoszczy (Gdańskie) skład, mieszkanie wolne, sprzedam 75 000, - wpłaty połowa, Kolecki, Bydgoszcz, Gdańska 41. Zdz 96 280

Kamienice
piętrowa, 2 składy, restauracja, pełna koncesja i skład rzeźnicki zaraz sprzedam. Czynsz roczny 5 tys. zł. Cena 45 000 zł, wpłaty 25 000 zł. Agencja Kurjera, Krotoszyn. Nw 8 001

Kamienice
wolny skład mieszkanie, ogród, sprzedam. Agencja Kurjera, Krotoszyn. Nw 8 003

Kamienica
Pobiedziskach i piętrowa, 8 pokoi 2 morgi roli, 2 pokoje kuchnia wolne, cena 13 000 złotych wpłaty 8 000 złotych weźmę pewną hipotekę na wpłaty. Sowiński, Poznań, św. Marcin 22 tel. 18-97. Zdz 96 256-7

Administracja
kamienic podmiejsce emerytowany urzędnik A. Weber, Kobylnica, poczta. Zdz 96 478

7 PIENIĄDZ
Do 20 000 zł
dam jako udziałowiec poważnej firmie. Warunek udział pracy, pensja miesięczna zagwarantowanie kapitału pensji oraz określonego minimalnego zysku. Oferty Kurjer Zdz 95 424

15.000-20.000 zł
poszukuje na I. hipotekę na kamienicę, położoną w najbliższym mieście blisko Poznania. Oferty Kurjer Zdz 95 711

Poszukuje
6 000 na hipotekę przedsiębiorstwa. Oferty Kurjer Zdz 95 906

Wspólnika
fachowca lub kupca poszukuje do mojej fabryki maszyn z gotówką od 20 000 Oferty Kurjer Zdz 96 293

Przedsiębiorstwo
spedycyjne w Poznaniu ze stałym klientelą (zbiorczy) godniowy do 500 złotych do objęcia potrzeba 12 000 złotych Oferty Kurjer Zdz 96 264

3.000 zł
poszukuje pod dobry zastaw i wysokie oprocentowanie. Oferty Kurjer Zdz 95 378

10 000 zł
mam. Oczekuje handlowych propozycji. Oferty Kurjer Zdz 95 425

Wspólniczki
czynnej z kapitałem do 30 000 zł poszukuje osoba znająca hotelarstwo do prowadzenia pierwszorzędnej pensjonatu w znanym miejscu kuracyjnym w Włoszech od 1 kwietnia. Zgłoszenia Kurjer Zdz 96 127

Kupię
korzystnie hipotekę do 24 000 zł. Oferty Kurjer Zdz 95 408

8.000
wypożycz kawaler lub wpłaci na domek. Kurjer Zdz 96 152

Hipotekę
1300 - 15 000 dolarów nabele. - Zgłoszenia „Par”. 27 Grudnia 18 pod 58,42 Pw 9073-58,42

Kto
zyskuje mi dobre klientowskie weksle dobrzy procent Oferty Kurjer Zdz 96 471

500 zł
pożyczki poszukuje właściciel nieruchomości, procent według umowy. Oferty Zdz 94 157

3 DO WYNAJĘCIA
Dwupokojowe mieszkanie komfortowe oddam. Czarnecki Ratajczaka 13. Zdz 95 924

2 pokoje
kuchnia łazienka willa I. piętro do wynajęcia Adres wskazuje Kurjer Zdz 95 359

Z powodu wyjazdu
zakład krawiecki dobrze zaprowadzony z urządzeniem, mieszkaniem z meblami za zgodą gospodarza zaraz do odstąpienia w większym mieście woj. Poznańskiego. Cena podług umowy. - Adres wskazuje Kurjer Zdz 96 128

Pokój
i kuchnia w nowym domu do wynajęcia. Adres Kurjer Zdz 96 097

Pokój
i kuchnia z meblami zaraz do objęcia Oferty Kurjer Zdz 96 186

Mieszkanie
2 pokojowe centrum parter słowne na biura, rok dzierżawa i przejęcie mebli Oferty Kurjer Zdz 96 220

Do
wynajęcia 3 pokoje, kuchnia zaraz (nowy dom), dzierżawa rok zgóry. Ul. Palacza 36 Zdz 96 285

Mieszkania
6 pokoi komfortowe 6 000 w tem rok dzierżawy 2 pokoje kuchnia 2 500 2 lata dzierżawy. - Informacja, Misiorny, św. Marcin 15. I. prawo. Zdz 96 409

Mieszkania
3, 4, 5, 6 pokojowe poleca „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). Zdz 96 413

Mieszkanie
jeden, dwa pokojowe kuchnia od gospodarza odda plac Sapieżyński 7. I. Zdz 96 422

Mieszkanie
jedno i dwupokojowe z kuchnią do wynajęcia, czynsz 2 lata zgóry Stanisława Knapowskiego 13. - (Górczyn). Zdz 96 204-5

Mieszkanie
7 pokojowe komfortowe wynajme zaraz. Do objęcia 10 000 zł w tem rok dzierżawy Agencji wyluczenia. Tylko poważni reflektanci poszukiwani Zgłoszenia Kurjer Zdz 96 470

Dwa składy
ewentl. biura z mieszkaniem zaraz, każda branża ul. Półwiejska, komorne zgóry 2 1/2 r. Swiniarski, właściciel kamienic, Górna Wilda 3. Zdz 96 488

9 SZUKA MIESZK.
Poszukuje
wprost od gospodarza 2-4 pokoi, mieszkanie, zaplace czynsz 3-4 tysięcy zł zgóry Oferty Kurjer Zdz 96 071

Pokoju
i kuchni dla samotnego małżeństwa, mieszczenie 25 30 zł w Poznaniu zaraz lub później, po zatem jednorazowe duże odstąpię gotówką Zgłoszenia do Kurjera Zdz 91 024

Małżeństwo bezdzietne
poszukuje 2-3 pokoi z kuchnią, dzierżawa zapłaci 3 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer Zdz 95 025

Hrabia
ziemia poszukuje mieszkania 2-3 pokojowe Oferty Kurjer Zdz 96 106

Mieszkania
4-5 pokojowe wprost od gospodarza poszukuje Dzierżawa zgóry. Oferty Kurjer Zdz 96 092

Mieszkanie
czteropokoj, komfortowe, pierwsze piętro, blisko parku Wilsona korzystnie od gospodarza do objęcia. Zgłoszenia poważnych reflektantów Kurjer Zdz 96 337

Poszukuje
3-5 pokoi ewentualnie kupię część, z meblami Łaskawa oferty Kurjer Zdz 96 335

Poszukuje
3-4 pokoi z kuchnią nie wyżej II. piętra na Jeźcach przy przystanku tramwajowym Zgłoszenia do Kurjera Zdz 96 325

Szukam
1 do 2 pokoi z kuchnią czynsz podług umowy Chyła, Jeżycka 15. Zdz 96 407

Inżynier
poszukuje 2-4 pokoi kuchnie, cena obojętna. Oferty Kurjer Zdz 96 408

Zaplace
żądaną kwotę za 4-5 pokojowe mieszkanie gospodarzowi lub kupie meble z objęciem mieszkania. Oferty Kurjer Pozn. Zdz 96 415

Mieszkania
poszukuje 4-5 pokoi w lepszym domu lub wili wprost od gospodarza od 1.4 rb. Spieszne oferty upraszam od Kuriera pod Zdz 96 368

Pokój
saras wynajme. Różana 10. I.
zdw 96 210

Pokój
umeblowany do wynajęcia zaraz
dla małżeństwa bezdzietnego
(Górna Wilda). Wspólna 15. Ty-
niec. zdw 96 328

Pokój
klauzury schodowej umeblowany za-
raz. Matejki 40/41. IV.
zdw 96 221

Pokój
umeblowany dla 1 lub 2 panów.
Św. Marcin 32, fornt, II piętro,
prawo. zdw 96 238

Pokój
front, bez pościeli. Rynek Jeży-
cki 2. II, lewo. zdw 96 240

Dwuosobowy
pokój. Niegolewskich 6, III, lewo
zdw 96 163

Pokój
komfortowy, frontowy, światło
elektr., centralne ogrzewanie, tele-
fon dla dobrze sytuowanego
pana. Św. Marcin 63, III, lewo.
zdw 96 243

Pokój
do wynajęcia. Ratajczaka 11 a,
wejście 6, III, prawo. zdw 96 246

Pokój
umeblowany Półwiejska 38 a, III
lewo. zdw 96 248

Umeblowany
pokój do wynajęcia. Mostowa 37,
II, pr. zdw 96 255

Pana
na wspólny pokój poszukuje.
Długa 4, parter, lewo. zdw 96 282

Umeblowany
pokój wynajme. Wierzbicice
31 a, IV. zdw 96 253

Pokój
dla 2 panów. Półwiejska 26 a,
4 piętro, front, Auer. zdw 96 264

Pokój
panu wynajme tano. elektrycz-
ność, Strzelecka 31, II, prawo.
zdw 96 270

Niekrepujące
wejście schodów, gabinet, sypial-
nia 1 lub 2 panów Wysoka 4, I.
zdw 96 269

Pokój
dwom panom. Kanałowa 4, II,
zdw 96 285

Pokój
dla paniątek. Wielkie Garbary
2, III, lewo. zdw 96 279

Pokoik
skromnie umeblowany solidnemu
panu wynajme. Dybizański.
Składowa 12. zdw 96 286

Pokój
z telefonem zaraz do wynajęcia.
Skarbowska 15. I, lewo. zdw 96 274

Pokój
saras wynajme. Wielkie Garba-
ry 42, III, wprost. zdw 96 291

Pokój
2 osobom od 15. 2. Małeckiego 33,
III, lewo. zdw 96 289

Pokój
do wynajęcia. Piekary 8, II, le-
wo. zdw 96 303

Wdowa
samotna poszukuje solidnych pa-
niątek. Małeckiego 22. I, prawo.
zdw 96 300

Korzystnie
gabinet sypialnia 1-2 osób. Ma-
tejki 1, Drowa Gackowska.
zdw 96 308

Niekrepujący
dobrze umeblowany pokój elektr.
zaraz. Przemysłowa 12, parter,
lewo. zdw 96 306

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Pod-
górna 4, III, prawo. zdw 96 311

Elegancki
pokój solidnemu panu wynajme.
Plac Sapieżyński 5, III, prawo.
zdw 96 305

1 pokój
Wodna 13. I, podwórze.
zdw 96 320

Pokój
wolny dla 2 panów Szkoły Bu-
dowlanej bez pościeli. Waly
Królowej Jadwigi 2. I, front.
zdw 96 314

Gimnazjastę
przyjme. Opieka, pomoc w naucz.
Nowakowska, Ogrodowa 19.
zdw 96 313

Centrum
pokój wolny. Rzeczypospolitej 2,
Chudzińska. zdw 96 322

Pokój
frontowy na 1 lub 2 osoby. Ma-
rzańska Focha 82, parter, prawo.
zdw 96 329

Wynajmę
pokój tano. Mazurek. Patrona
Jackowskiego 29, II, front.
zdw 96 336

Pokoje umeblowane
poleca „Informator”. Ratajczaka
nr 15. (Pasaż). zdw 96 330

Pokój
wynajme. Jeżycka 45, III, pra-
wo. zdw 96 450

Pokój
saras wynajme. Grobla 19, III,
prawo. zdw 96 429

Pokój
umeblowany z elektrycznym o-
świetleniem. Wybieralska, Nie-
golewskich 2. zdw 96 332

Pokój
ładnie umeblowany wynajme za-
raz. Pyka, Górna Wilda 45
zdw 96 374

Pokój
umeblowany wynajme. Pawłow-
ski, Wielkie Garbary 36, II, ty-
ny dom. rw 8573

2 panów
na pokój przyjme. Ogro-
dowa 15, I, podwórze, lewo. skrzy-
dło. zdw 96 431

Wspólny
pokój utrzymaniu młodych panów.
Wrocławska 19, II, zdw 96 439

Pokój
u meblowany 1-2 osobom. Sta-
szica 26, II, lewo. jw 3 315

Wspólny
pokój dla pana elektryczność, cen-
tralne ogrzewanie. Szkolna 3,
prawo, II, prawo. zdw 96 401

Pokój
wolny na 2 osoby. Św. Marcin
46, podw., parter, prawo. zdw 96 404

Kwiatowa 3
I, lewo, inteligentnemu panu.
elektr., telefon. zdw 96 412

Pokój
dwuosobowy. Śniadeckich 9, II,
zdw 96 411

Pokój
2 osobowy zaraz wynajme. Mo-
stowa 37, III, lewo. rw 8568

Pokój
frontowy utrzymaniem, bez za-
raz. Wielkie Garbary 18, III,
lewo. zdw 96 393

Pokój
front, dwom panom zaraz wy-
najme. Szamarzewskiego 34, II,
piętro. zdw 96 338

Stały
urzednik poszukuje od marca
skromnego pokoju. Kurjer
zdw 96 394

Panu
pokój wynajme. Św. Wojciech 31
III, prawo, narożnik Małych
Garbar. zdw 96 398

Pokój
mały, przejściowy. Nowak, ulica
Młyńska 3, IV. zdw 96 400

Pokój
umeblowany. Ratajczaka 11 a,
III wejście, II piętro, prawo.
zdw 96 399

Pokój
umeblowany, ładny, słoneczny,
spokojny. Matejki 5, III, prawo,
front. zdw 96 391

Pokój
2 panom wynajme zaraz. Strze-
lecka 20, III, prawo. zdw 96 362

Pokój
frontowy, Rybaki 7, II, prawo.
zdw 96 361

Z klauzury
schodowej pokój, — centralne
ogrzewanie. Masztalarska 7 a, I.
zdw 96 343

Słoneczny
tani pokój elektrycznością i łą-
kami. Plac Karmelicki 1 a,
III, lewo. zdw 96 350

Pokój
dla dwóch panów. Poznańska
27 a, IV, piętro, Janowski.
zdw 96 348

Pokój
wynajme. Działyńskich 10, wys.
parter, lewo. zdw 96 347

Duży
pokój wygodami osobie intelig.
na stanowisku. Św. Józefa 5, II,
prawo. zdw 96 344

Pokój
1-2 panom wynajme. Kraszew-
skiego 19, drugie, lewo
zdw 96 349

Pokój
umeblowany. Piotra Wawrzyń-
ka 32, II, lewo. zdw 96 446

Wynajmę
panu wspólny pokój zaraz, pożą-
dana pościel. Cieszkowskiego 8,
Perzyna. zdw 96 453

Pokój
czysty, dwuosobowy. Staszica 8,
II, prawo. zdw 96 447

Pokój
utrzymaniem lub bez inteligent-
nemu. Tomaszewska, Młyńska
13, I. zdw 96 459

Pokój
wspólny dla pana z własną po-
ścielą. Wodna 24, II, pr., Mar-
ciniak. rw 8567

Niekrepujący
używaniem kuchni. Polna 4, II,
lewo. zdw 96 334

Pokój
2 panom wynajme. Kopernika 2,
II, podwórze. zdw 96 378

Pana
na wspólny pokój. Półwiejska
38 a, IV, piętro. zdw 96 376

Przyjme
na stancje. Klasztorna 4, Popiel-
ska. rw 8565

Studenta
na wspólny pokój zaraz. Św.
Marcin 20, I, pr. zdw 96 491.

Tani
wspólny pokój dla pana. Elek-
tryczność. Pościel własna po-
żądana. Grobla 6, dom tylny, III,
lewo. zdw 96 467

2 pokoje frontowe
na biuro lub małżeństwu bezdziet-
nemu wynajme zaraz. Wrocław-
ska 14, wysoki parter. zdw 96 426

Pokój
dla pana zaraz do wynajęcia. —
Wielkie Garbary 33, III, pr.,
lewo. rw 8566

Pokój
blisko Opery przyjemny, niekre-
pujący, oczekwany inteligentne-
mu panu. Wskaże Kurjer
zdw 96 477

12 SZUKA POKOJU

z utrzymaniem szuka przy inteli-
gentnej rodzinie uczeń szkoły bu-
downiczej. Oferty Kurjer
zdw 95 818

Poszukuję
2 pokoi w centrum w jednym mie-
szkaniu dla pana i pani. Zgłosze-
nia Kurjer zdw 96 146

Pokoju
słonecznego z elektrycznością w
cenie do 70 zł poszukuje pani od
15 lutego. Oferty do Kurjera
zdw 96 168

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje pokoju ume-
blowanego lub próżnego. Oferty
cena Kurjer zdw 96 201

Poszukujemy
pokoi umeblowanych. „Informa-
tor”, Ratajczaka 15 (Pasaż).
zdw 96 331

Skromnego pokoiku
poszukuje inteligentna panienska.
Zgłoszenia Kurjer zdw 96 395

13 LOKALE

Frontowy
lokal handlowy. Stary Rynek
piętro, urządzeniem odstepie za-
raz. Informacja: Aleksandrow,
Wielka 15, godzina 12-6.
zdw 95 812

Duży
frontowy pokój światło elektrycz-
ne na biuro zaraz do wynajęcia.
Pocztowa 11, I, lewo, front.
zdw 96 287

Ubikacji
handlowo-przemysłowej na lekki
przemysł poszukuje od zaraz
śródmieście pożądana. Zgłoszenia
do Kurjera zdw 96 427

2 ubikacje
warsztatowe (sklep) jasne przy
główniej ulicy Jeżyckiej 75 zł mies.
rok zgóry saraś wolne. Kurjer
zdw 96 421

Składnica - garaż
zaraz. Św. Marcin 20, I, pr.
zdw 96 492

14 DZIERŻAWY

Plac
biuro, wielkie składnice, stajnie,
garaże oddam. Czarnecki, Rataj-
czaka 13. zdw 95 923

Dzierżawa 50 mórg
ziemia I. klasy do objęcia naty-
chmiast. „Pias”. Św. Marcin
47. zdw 96 006

Dzierżawy
poszukuje średniej, dobrej, uro-
dzajnej ziemi, przy wpłacie 25
tysięcy zł, może być także na
Pomorzu lub b. Kongresówce. —
Agencji wykluczeń. — Łaskawe
zgłoszenia do Kurjera zdw 95 717

Skład
z przyległym mieszkaniem, rynek
Szamotyły zaraz do wdzierż-
wienia. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 95 250

Garaże
do samochodów osolowych i cie-
zarowych przy ul. Dolna Wilda
78 (tuż przy ul. Półwiejskiej) za-
raz lub później wdzierżawie. —
Zgłoszenia tel. 3606 i 1062.
dw 3 870

Skład
z urządzeniem i przyległym 3 po-
kojowym mieszkaniem, nadający
się na każdą branżę w Grodzki
rynek i róg Pasażu miejskiego
od 1 marca wdzierżawie. Sier-
szyńska, Grodzki Szereka 10.
zdw 96 225

Skład
rzeźnicki, nadający się na inne
przedsiębiorstwo w dobrym po-
łożeniu do wynajęcia. Zgłoszenia
Kurjer nr 8 000

Korzystna
dzierżawa dobrego majątku 600
mórg na Kujawach do oddania.
Zgłoszenia do Kurjera Poznań-
skiego zdw 96 295

5 gospodarstw
do wdzierżawienia 92, 60, 50, 40,
20 po 1/4 części, z morgi, 4 gospodar-
stwa do sprzedania 50, 40, 30, 60
mórg, wpłaty 6 000 zł. Znaczą
na odpowiedz. A. Barylski, Wa-
sosz, p. Szubin, stacja kol. Wa-
sosz. zdw 96 372

Piekarni
poszukuje celem dzierżawy we
wsí kościelnej lub małym mieście.
Zgłoszenie Zuska, Bydgoszcz,
Chrobrego 22. zdw 96 294

Skład
z towarami, powiatowe miasto,
rynek, dzierżawa 100 zł. za 2 900.
Zgłoszenia z znaskiem na odpo-
wiedź do Kurjera pod
zdw 90 571

Ubikacje
nadające się dla fotografa lub
dla celów handlowych zaraz do
wynajęcia. St. Kyciel i Ska.,
Poznań, ul. Wielka 9.
Pw 9066-5,153

Gościniec
6 ubikacji, salka z urządzeniem
wydzierżawie 1 000 zł kaucji. —
Bartmiński, Warsawska 3.
zdw 96 448

Dzierżawy
poszukuje 70-120 mórg dobrej
ziemi o ile możności bez inwen-
tarza zaraz lub 1. 4 Gotówka
7 tysięcy zł. Zgłoszenia z poda-
niem ostatecznych warunków do
Kurjera zdw 96 340

1 700 kwm.
ogrodu przy głównej ulicy wy-
dzierżawie pod plac przemysł-
owy. Zgłoszenia przyjmuje —
M. Paetz, Górna Wilda 132.
zdw 96 397

Gospodarstwo
50 mórg, 5 łaki. powiat Pleszew.
budynkami, inwentarzem od wła-
ściciela na 12 lat do wdzierż-
awienia objęcia 8 000 złotych. So-
wiński Poznań, Św. Marcin 22,
tel. 18-97. zdw 96 262-3

Gościniec
kolonjalka, mieszkanie, duża
wieś, właściciela. 1 500 złotych.
Centrala, Św. Marcin 78.
zdw 96 364

Młyn
parowy Budzynie przemiał 300
wydzierżawie. Zgłoszenia Kurjer
zdw 96 480

Gospodarstwo
80 do 150 mórg dzierżawy poszu-
kuje. Kontrakt zaraz objęcie po
żniwach. Agencja Kurjera. Kro-
toszyn. nw 8 002

15 UZDROWISKA

Zakopane „Irusia“
komfortowy pensjonat muro-
wany, odskonalna kuchnia 12-14
złoty dziennie. zdw 91 815

Truskawiec
Do wdzierżawienia pensjonat
na sezon letni z komfortem urzą-
dzonego o kilkudziesięciu pokojach
wraz pościelą, zastawą stołową i
naczyniem kuchennym, ewentl.
na procent, tylko dla chrześcijan.
Oferty do Biura Jacobi. Lwów,
Zimorowicza 14, pod „Pensjo-
nat”. nw 7 969

Rabka Zdrój
„Łowiczanka“
pensjonat R dowej Karasińskiej
i Ryglickiej otwarty cały rok.
Kąpiele mineralne w domu. —
Słoneczne dobrze ogrzane pokoje
pełny komfort. — Telefon 47.
zdw 94 998

16 OSOBISTE

P. S.
List odebrałem zapóźno — w
piątek. Oczekuję odpowiedzi
pocztą. Fr. K. zdw 96 236

Jestem szczęśliwy
Coś o czym myślałem przez całe
życie znalazłem sformułowane
jasno i wyraźnie w książce poży-
tecznej z Wypożyczalni Dippla,
plac Wolności 11. zdw 95 975

Panią
w czarnym płaszczu, z parasolem
która wczoraj rano idąc z 27-go
Grudnia wstała do sklepu Bek-
ckera potem do domu nr 1 przy
Placu Nowomiejskim bardzo pro-
szę o możliwość poznania. Kurjer
zdw 95 015

Zabrany
parasol z firmy Mokka 50, proszę
zwrócić do kasy Teatru Polskiego
zdw 96 209

Przepraszam
że nie mogę przybyć na oznaczo-
ne miejsce w poniedziałek, na 10 godz.
ale przyjdę w ten sam dzień po
południu o godz. 4, czerwony ka-
pelusz. Ogrodnicza. zdw 96 283

H. G.
Proszę sobie odebrać list w Ku-
rjerze 7840. nw 7 999

Unieważniam
pieczęć K. Draber skradzioną z
poniedziałku na wtorek, ul. Po-
znańska 11. rw 8 532-3

21 ZGUBY

Zaginął
pies doberman czarny. Oddać
proszę pod adresem St. Wichlak,
Grochowe Łaki 5. zdw 96 141

Zgubiono
w piątek na targu (pl. Sapieżyń-
ski) czarna skórzaną torebkę. U-
prasza się bardzo o oddanie róż-
niacza (droga pamiętka) i kluczy
do Kurjera Poznańskiego w port-
jerni. zdw 96 489 90

Zagubiłem
papiery wojskowe na nazwisko
Antoni Wojtczak, proszę o zwró-
cenie znalezionej rzeczy na Główną
Policję. zdw 96 481

22 ROZMAJTE

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu
centrum miasta ulica Romana
Szymańskiego 2 pierwsze piętro.
lewo drugi dom od Placu Świę-
tokrzyskiego zdw 93 169 70

Czystopis
Władzowa 10 zdw 93 077

Przyjme
Zakopaniem panienci troskliwa
opieka. Informacja: Kreta 22
parter, lewo, 2-4 zdw 94 888

Mieczysław Herman
dentysta, Gwarna 12
wykonuje wszelkie prace w za-
kres dent. wchodzące na dogo-
dnych warunkach — Dla P. P.
Urzedników, Wojskowych, Funk-
cyjnarzyszy Państw. znaczne ulgi
w cenach. zdw 96 131

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-
wy wszelkiej biżuterii wykonuje
sumiennie tano firma F. Tar-
kowska, plac Wolności 11 (pod
filarami). Pw 4941

Maskowe
kostjmy wypożycza Gwarna 17,
I prawo zdw 95 394

Maskowe
kostjmy wypożycza „Janina”.
Górna Wilda 13. zdw 94 966

Uskuteczniam
wszelkie zwózki samochodem cie-
zarowym. Zgłoszenia ul. Jeży-
cka 16, telefon 6596. zdw 95 754

Nadzory
sądowe przygotowuje, ugody, li-
kwidacje, sanacje przedsiębiorstw
przepradzam, bilanse ustalam.
Prima referencje. — Absolutna
dyskrecja. Kurjer zdw 95 931

Foto-Express
telefon 67-40. zdw 95 727

W administrację
z zastępstwem sądowym gwa-
rancją przyjmie jeszcze kilka ka-
mienic. Biuro Techniczne Agrar-
ne. Plac Wolności 9. zdw 93 812

Dekatywowanie
plisowanie
merezżowanie wykonuje szybko,
najtaniej Św. Marcin 14.
Pw 8 467-53,42

Najpiękniejsze obrazy
i oprawy najtaniej w firmie —
Witold Leworski, Wrocławska
nr. 36. Pw 8680-5,22

Portrety
fotografie artystyczne wykonują
Bracia Pecherscy, Al. Marcini-
kowskiego 8, telefon 3955.
dw 3 834

Wypożyczam
samochód, kilometr 40 groszy.
Oferty Kurjer zdw 96 114

Tanio
wykonuje garderobę damską, —
dziecięcą i wszelką bieliznę Kwia-
towa 13, III, prawo. zdw 96 105

Prywatnych
obiadów poszukujemy najche-
tniej w reżnietwie Oferty Kurjer
zdw 96 102

Eleganckie futra
na zamówienie oraz przefasono-
wania przyjmuje prywatnie —
pierwszorzedny kuznieński mistrz
z Warszawy. Ratajczaka 26, III,
front. zdw 96

Maskowe kostjomy
wypożyczam. Wielki wybór.
Pawlikowska,
Poznań, ul. Woźna 15.

Panna
lat 27. inteligentna. szuka zaraz posady w składzie cukierków, papieru. Oferty Kurjer zdw 96 167

Pani
z lepszego domu z trzyletnim kursem przem. handl. poszukuje posady bony lub do towarzyszenia. Oferty Kurjer zdw 96 166

Dziewczynka
13. poszukuje miejsca do dzieci za utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 96 191

Pani
inteligentna. gospodarna. umiejętnie dobrze gotować itd. poszukuje odpowiedniej posady. Łaskawe ogłoszenia Kurjer zdw 96 197

Handlowiec
lat 28) z praktyką i rutyną ogólnie handlowa, obeznany z biurowością i korespondencją pol. niem. posiadający gruntowną znajomość asekuracji i spraw technicznych na samodzielnej. nie wypowiedzianej posiadzie poszukuje odpowiedniego stanowiska. Zgłoszenia Kurjer zdw 96 188

Biurowa
z dłuższą praktyką przyjmie posadę celem wyczerpania się księgowości za małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 96 215

Mężczyzna
kawaler lat 37 inteligentny. sympatyczny. miły. trzeźwy. ultra ciwsky przez nieszczęście majątek poszukuje jakiegokolwiek zajęcia. Łaskawe oferty Kurjer zdw 96 220

28 WOLNE MIEJSCA

Akwizytorzy
do lekkiej akwizycji potrzebni. Początkujących pouczamy. S.n.a. dechki 30 II 4-7 Kw 1479

Ucznia
syna porządnych rodziców przyjmie w naukę mistrz stolarski Roman Pawlowski. Poznań. Rowackiego 22. zdw 95 732

Technik budowlany
biegły w rozliczaniu kosztorysowaniu i projektowaniu. potrzebny zaraz. Zgłoszenia z odpisem świadectwa i podaniem wynagrodzenia przyjmuję. Telefon Schmidt, budowniczy w Środzie Wielkopolskiej zdw 95 725

10 Białych Dni
od 3 - 12 lutego włącznie.
Ceny niesłychanie niskie.
DYONIZY KNAST Specjalny skład bławatów
Poznań, Stary Rynek 54.
NA WSZELKIE INNE TOWARY 10% RABATU.

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej zaraz. Stankowska, Słowackiego 42. jw 3316

Dyplom szoferski
otrzyma każdy, zapisując się na kurs do najstarszych Kursów Szoferskich w Poznaniu. J. Piatkowskiego, ul. Piotra Wawrzyniaka 28/30. telefon 78-80. zdw 96 443

Szoferowi
dam stałą posadę takową z wypoczynieniem 400 zł na 4 miesiące. Krajewski, Marsz. Focha zdw 96 443

Pryw. Szkołę Przygotowawczą przenoszę
z dniem 5 lutego r. b. do willi przy ul. Śniadeckich 60 (dawnej własność pp. Bajońskich), zajmując ją całą wraz z przylegającym 2 000 m² boiskiem na cele szkolne. zw 21 522
Wobec rozszerzenia szkoły jest jeszcze kilka miejsc wolnych. Zgłoszenia od 3 lutego między 12 a 13, w nowym lokalu.
Marja Rozmuska
właśc. i kierow. szkoły.

Przedpłata na luty 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe” w Poznaniu - eksped. zł 4.00, w agencjach w mieście zł 4.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.94 kwartalnie zł 14.80, pod opaską w Polsce zł 9.00, pod opaską w wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma z sbonęci nie ma prawa domagania się niedostarczonej nury lub odszkodowania.

Na „**Biały Tydzień**”
Reklamowa Sprzedaż Pończoch
Pończochy damskie a la „Macco” 1,65 zł
Pończochy jedwabny flor . . . 2,95 „
Pończochy fil d'ecosse . . . 3,95 „
Pończochy fil d'ecosse modne kolory 4,50 „
Pończochy najprzedniejszy fil d'ecosse 5,50 „
Pończochy zimowe w deseń. . . 5,95 „
Pończochy jedwab „Bemberger” . 7,70 „
Na wszelkie wyroby pończosznice 10%
Na wełniane wyroby pończosznice 20%
S. Kałamański
Pani. Pw 9141/2-5,184/5 Toruń.

Potrzebna
bufetowa zaraz do obsługi gości. Kawiarnia. św. Wojciech 14-15. zdw 96 083

Pończoszarka
działa do maszyny saneczkowej może się złożyć. Adres wskaże Kurjer zdw 96 130

Stała
posada dla szofera i pomocnika z kaucją 2-3 tys. zaraz. Składnica. Wierzb. ecice 37. zdw 96 132

Małżeństwo
do objęcia garderoby potrzebne zaraz. Śniadalnica Bracia Dawidowscy. zdw 96 140

Zbożowiec
handlowiec zdolny na stanowisko kierownicze, zamieszkały w Poznaniu może w krótkie otrzymać posadę na prowincji z mieszaniem wżamian za odstąpienie swego mieszkania. Warunki do umowy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 96 117

Marszantka
samodzielna potrzebna. Oferty Kurjer zdw 96 182

Chłopak
potrzebny. Różana 23. III. zdw 96 214

Przyjmę
zaraz na kurs ondulacji i manicure. Zgłoszenia Kurjer zdw 96 218

Służacej
uczciwej i pracowitej poszukuje Hapke, Fredry 12. III. zdw 96 234

Dziewczyna
uczciwa, czysta, kochająca dzieci do wszystkiego zaraz potrzebna. Zgłoszenia od 5-7. Mielcarska M. Focha 71. zdw 96 267

Służaca
uczciwa i czysta od 15 II. Kandkowska. Staszcza 11/13. I. jw 3308

20 zł dziennie
piśmienna praca domowa gwarantujemy osobom pracowitym. Stała praca poboczna. - Zadanie chodzenie po domach. Informacje i ceny materiał do pracy udziela i wysyła się tylko po nadesłaniu 250 zł. (Znaczkę pocztową lub przekaz). P.na „Carbon” właściciel J. Pluzkiewicz. Gdynia. zdw 96 292

Poszukuję
dziewczyna do dzieci zaraz. - Zgłoszenia T. Kaniewski, ul. Romana Szymbańskiego 8. II. prawo zdw 96 288

Dziewczyna
do dziecka i lekkich prac domowych. Schnotale, Rzepckiego 19. zdw 96 309

Służaca
do wszystkiego z gotowaniem zaraz potrzebna. Zgłoszenia św. Wojciech 23, parter, lewo. zdw 96 335

4 posłańców
pełnoletnich, na zaufane stanowisko przyjmie Biuro Posłańców Miejskich, ul. Woźna 11. Kw 1 586

Kino objazdowe
zupelnie nowe sprzedam. Adres Kurjer zdw 96 424

Służaca
do wszystkiego potrzebna natychmiast. Zaleski, Wielkie Garbary 46 zdw 96 432

Parkietówki
młode przystojne mogą się zgłosić. Adres wskaże Kurjer zdw 96 441

Zdolni agenci
ogłoszeniowi poszukiwani (wysokie wynagrodzenie). Jasna 8. Instytut. Kw 1 582

Ekspedycja
samochodowa, naukowa, robiąca zdjęcia filmowe, wyruszająca w podróż naokoło świata, przyjmie kilka inteligentnych, energicznych panów i pań. Kaucja potrzebna, niekonieczna. Odpowiedź zaliczyć portu. Jagielski, św. Marcin 49. zdw 96 403

Stała
posadę biurową znajdzie uczciwa osoba posiadająca kilkadziesiąt złotych (jako współnik (czka). - Oferty. życiorys Kurjer zdw 96 410

Solidna instytucja
bankowa poszukuje zdolnych zastępców do sprzedaży obligacji premijowych na raty. Niebywała nowość. Bezkonkurencyjne najwyższe prowizje. Początkujących pouczamy. Zgłoszenia Lwów, Skrytka pocztowa 283. nw 7 978

Poszukujemy
organizatorów - posiadających sztab zastępców, do sprzedaży bardzo korzystnych kombinacji losowych. Oferty: Lwów, Skrytka pocztowa 283. nw 7 977

Cukiernik
wypraktykowany może znaleźć pracę na dochodzącego na kursy wieczorowe. Zgłoszenia Szkoła św. Marcin 69. nw 7 971

Zdolnego
starszego pomocnika zegarmistrzowskiego na dobrze płatną posadę przyjmie od marza Józef Płonka. Kraków, Szewska 12. zdw 96 451

Służaca
z praniem potrzebna. Szewska 14. II. prawo. rw 8560

Służaca
z dobrymi świadectwami potrzebna „Konkurencja” ul. Grobla, róg Mostowej. zdw 95 976

Chłopiec
14 letni do Luflu potrzebny zaraz. Kino Colossem św. Marcin. zdw 95 945

Pracznka
potrzebna. Adamska Łakowa 8. zdw 95 947

Pomocnik
fryzjerski na wypomożkę może się zgłosić. Kościelna 11. zdw 9 987

Ekspedjentka
lecz tylko z kilkoletnią praktyką w rzeźnictwie. pilna i sumienna Fr. Niklasiewicz, Wrocławska 37 zdw 95 996

Fryzjer
pomocnik potrzebny Wrocław ska Kotlińska. zdw 96 002

Chłopiec
do posylek potrzebny Skarbowa 20 skład zdw 96 011

Służaca
młodsza potrzebna Stachowiakowa Focha 41 zdw 96 023

Pani
lat 15-16 może się zgłosić do składu cukierków. Górna Wilda nr. 42. zdw 95 822

Kawa słodowa Kneippa
dla dziecka najzdrowszy napój!

Posługaczka
uczciwa przed południem potrzebna. Wypiańskiego 18, parter. lewo. zdw 95 880

Pianista
lub pianistka potrzebny zaraz. - Zgłoszenie Marcinkowski, ul. Żerawska 7. zdw 95 861

Szofer
inkasent do samochodu z gotówką 1-1500 zł zaraz potrzebny - Oferty Kurjer zdw 95 897

Młodsza
kobieta, która czysto sprząta pokoje potrzebna na przed południe Fredry 4. II. zdw 95 870

Poszukuję
dziewczyny do dziecka możliwie zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 95 776

2 fotografistki
(laborantki) na dobrze płatne, stałe posady zaraz potrzebne. Zgłoszenia do Fy Heusler, ulica Gwarna 20 skład papieru. zdw 95 498

SWIECE OLTARZOWE NAJTANIEJ
EG FRAS
POZNAŃ - WIELKA 14

Ucznia
przyjmie zaraz Zygmun Pa-przycki, mistrz rzeźnicki Borek Wielki. n 7 964

Chłopiec
15 letni potrzebny do Śniadalni Bracia Dawidowscy Gwarna 17. zdw 95 136

Służaca
potrzebna. Łakowa 7 Jarca. zdw 95 847

REKLAMA
DRUKARNIA POLSKIEJ KA
TELEFON 4-4-61
ALEJE MARCINKOWSKIEGO 17

Dziewczyna
do wszelkiej pracy domowej potrzebna Mróz, Ratajczaka 20. zdw 96 028

Służaca
poleczona z gotowaniem i praniem natychmiast potrzebna - Zgłoszenia Marszałka Focha 4. mieszkanie 4. między gości 4-7. Pw 9 057 5.134

Dwie fryzjerki
działne potrzebne. Marszałka Focha 36. zdw 95 457

Kucharka
umiejąca dobrze gotować wyplekać i praować. potrzebna do bezdzietnego małżeństwa w małym mieście (dom lekarza). Pokojowa także na miejscu. Oferty Kurjer zdw 95 189

Posługaczka
starsza na cały dzień do wszystkiego z gotowaniem potrzebna. Wrocławska 30 II lewo. zdw 96 043

TASSO
światowa marka

Humor zagraniczny

Pod niewłaściwym oknem - Ukochana, jestem, uciekamy!!!

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowej milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18,30 w nagłych wypadkach do godz. 22 a stróża do wydania wieczornego do godz. 10 w dni przedświąt do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłoszenia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania wydawnictwo nie odpowiada. niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 - P. K. O. Poznań, nr. 200 149.